

ISSN 18855-8569

Stremljenje. Foto Miklavž Čuk, 2011

Teklo je leto 2011

Zbirka elektronskih novic Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje

Ljubljana, 2011

Teklo je leto 2011

Zbirka elektronskih novic Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje

Uredila Dušana Findeisen

Olikovala Tamara Jare

Izdajatelj Društvo za izobraževanje za tretje življenjsko obdobje
Poljanska cesta 6, SI-1000 Ljubljana

Tisk Stanko Pančur s.p., Ljubljana

Naklada 100 izvodov

ISSN 18855-8569

Teklo je leto 2011

Zbirka elektronskih novic Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje

Ljubljana, 2011

Bralkam in bralcem na pot,

Izteklo se je leto 2011, ki je bilo za slovensko univerzo za tretje življenjsko obdobje v marsičem prelomno. Razvoj izobraževanja starejših odraslih v Sloveniji i v Evropi smo spremljali skozi 18 številčk naših elektronskih novic. Zabeležili smo svoje izobraževalne dogodke in tiste, ki smo jih organizirali skupaj s partnerskimi ustanovam. Poročali smo o vsebini člankov radijskih in televizijskih oddaj, ki so tekle v povezavi z našimi prizadevanji. Na povabilo Evropske komisije in AGE Platform Europe smo se kot izvedenci udeležili številnih konferenc. V novicah pa smo predstavili sodelujoče, povzeli in komentirali najpomembnejša tam pridobljena spoznanja, pomembna za naše kulturno in družbeno okolje. Predstavili smo primere dobre prakse v evropskem prostoru, za katere želimo, da bi navdihnili tudi vaša prizadevanja, kot že večkrat doslej. V novicah smo dali poudarek ne le znanju in prostovoljskemu delovanju starejših, marveč tudi njihovi kulturi. To in druga področja smo spremljali tudi tako, da smo prebiralali novice na različnih portalih, namenjenih starejšim. Spremljali smo te novice, pisane v angleškem, francoskem, italijanskem, nemškem in nizozemskem jeziku. Posebno mesto smo namenili pregledu književnih del in filmov, ki se kakor koli ukvarjajo z vprašanjem starosti in staranja. S tem smo želeli opozoriti na to, da odgovorov ne najdemo le v strokovni in znanstveni literaturi, pri nosilcih političnega odločanja, marveč jih velja izluščiti tudi iz umetniških stvaritev. V novicah smo poročali o evropskih projektih, v katerih smo sodelovali, o projektnih dejavnostih, o sodelovanju naših izvedencev in starejših študentov v njih. Predvsem pa smo želeli odpreti prostor za kritično razmišljanje o vprašanih starejših ljudi, o njihovem položaju v družbi, o tem kako starejši družbo sooblikujejo in o pozitivnih platih njihovega sodelovanja z drugimi generacijami (dejavno staranje). Vesti, ki so nam jih pošiljali člani različnih univerz za tretje življenjsko obdobje po Sloveniji smo vsakokrat spremenili v komentirano vest. Vsem, ki ste nam posredovali novice in misli, se za sodelovanje zahvaljujem.

Pred vami je torej nova zbirka E- novic Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, tokrat v papirnati obliki. "Teklo je leto 2011" smo jo poimenovali. Upamo, da boste tako laže dobili pregled nad širokim poljem delovanja te mreže v življenju posameznikov in družbe .

Dušana Findeisen,
urednica

Lenart v Slovenskih Goricah

Na UTŽO Izobraževalni center Slovenske Gorice imajo čas Lenart, januar 2011

Značilnost večine univerz za tretje življenjsko obdobje je, da sprva nastanejo v okvirih že uveljavljenih ustanov, tako je tudi UTŽO v Lenartu nastala v okvirih **Izobraževalnega centra Slovenske gorice**. UTŽO Slovenske Gorice je sprva v študijskem letu 2009/10 pridobila le sedemnajst članov: dovolj za začetek, budno opazovanje uvedene prakse in odkrivanje potreb starejših v kraju. Pričeli so z večanjem splošne usposobljenosti starejših, učenjem nemščine in računalništva. Tamkajšnja univerza za tretje življenjsko obdobje ne ponuja programov, marveč jih gradi skupaj s starejšimi odraslimi študenti. Kulturi so dali v Lenartu pomembno mesto. Kultura kot vreden način življenja pritegne vse, tudi nove člane. Na UTŽO Izobraževalni center Slovenske Gorice v Lenartu so se najprej podali v Pokrajinski muzej Celje. Pripravili so tudi program »Nimam časa«. Vas zanima vsebina tega programa?

S predstave v Ajdovščini. Foto: Bor Slana

Prva slovenska lutkovna predstava je postala stoletnica Ajdovščina, december-januar 2011

Nedavno je minilo natanko sto let od prve slovenske lutkovne predstave »Mrtvec v rdečem plašču«, ki jo je uprizoril Milan Klemenčič na svojem domu v Šturjah, v Ajdovščini. Slavnostna govornica na proslavi je bila Ada Bačar, slušateljica in voditeljica dramske skupine ŽAR pri Društvu MOST- Univerza za tretje življenjsko obdobje. Njej je pripadla čast, da je tudi uradno razglasila letošnje kulturno leto v Ajdovščini za Klemenčičevo leto in odkrila spominsko ploščo. Na odkritje plošče je prišla tudi Klemenčičeva hčerka Mojca Klemenčič, ki se je Milanu rodila leta 1911 leta. Na Univerzi za tretje življenjsko obdobje v

Ljubljani zdaj Mojca Klemenčič študira umetnostno zgodovino. Klemenčičevo leto bodo v Ajdovščini podprli s številnimi kulturnimi dogodki in objavami. Bilo bi dobro, da jih posnemamo.

(Vir: Ana Krajnc)

Mentorji so nam povedali... na evalvacijskem srečanju

Ljubljana, 12. januar, 2011

Razgovor z novimi mentorji na UTŽO Ljubljana je vodila *Alijana Šantej*. Izkazalo se je, da so pri novih študijskih programih pričakovanja slušateljev lahko dokaj nasprotna od tega, kar so si zamislili mentorji. Nekateri so, denimo, pod Matematika dojeli, da bo tekla razprava o matematiki kot o naravoslovni vedi, spet drugi so si želeli matematike, da bi lahko bolje pomagali vnukom pri domačih nalogah. »Za mentorje je delo v študijskih skupinah na UTŽO izziv, saj situacije niso »šolske« in niso predvidljive, pa tudi vedoželjnost starejših odraslih študentov je velika«, je povedala mentorica za matematiko. »Pri frontalnih predavanjih v velikih študijskih skupinah težko prihaja do zelene diskusije«, zato bi veljalo preiti v delo v podskupinah, pa k učenju na avtentičnih krajih, zunaj predavalnice, ki je tudi učenje odnosov. Sklep: *že ob vpisu se je treba posvetiti pričakovanjem prihodnjih slušateljev in jih, če je le mogoče, vgraditi v vsebino in izvajanje programa. Pripravljamo usposabljanje mentorjev za uporabo andragoških metod izobraževanja.*

(Vsi) Jutini vrtovi

Arhitektka Juta Krulc o Jutinih vrtovih

Ljubljana, 12. januar 2011

V sklopu vzpostavljanja trajnejšega sodelovanja z Botaničnim vrtom v Ljubljani in UTŽO Ljubljana, ki ga snuje in vodi *Tamara Jare*, in dajanja večjega poudarka naravoslovnim študijskim usmeritvam, smo se skupaj z množico slušateljev Univerze za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani udeležili predavanja arhitektke *Jute Krulc*. Zmeraj so jo zanimali pogledi iz hiše na vrt, z vrta v daljo. Osrednje tratne površine je jasno zamejila z rastlinjem in ograjami. Tako je ustvarila občutek zasebnosti, poglede pa je osvobodila. Nekdanji aristokratski vrtovi so bili nekoč izraz družbenih razmerij in moči. Bili so bolj za gledanje, današnji vrtovi pa so bolj za bivanje. Predvsem pa: »Dobri vrtovi so neprecenljiva zbirka znanja«, pravi Juta Krulc, nekdanja Vurnikova študentka in kasneje sodelavka Cirila Jegliča. Juta Krulc se je rodila družini Zdešar v Radovljici leta 1912. Njeno življenje se je odvijalo v borbi, zavzetosti. Sprejela je povabilo, da pride med nas. (Vir: Tamara Jare)

Del »delovnega jedra« ljubljanske in mreže slovenskih UTŽO. Foto: Miklavž Čuk

O mrežah, civilnem dialogu in pravih rešitvah

Ljubljana, 18. januar 2011

V Ljubljani je potekalo srečanje partnerskih organizacij v projektu Krepitev mreže nevladnih organizacij na področju izobraževanja starejših, ki ga sofinancirata **Ministrstvo za javno upravo RS in Evropski socialni sklad**. **Prof. dr. Ana Krajnc**, predsednica Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, je na tem srečanju med drugim spregovorila o pomenu mrež v informacijski družbi »Naj bo posamezno delovno jedro še tako zdravo in uspešno, v informacijski družbi zaradi premajhne družbene moči ne žanje priznanja, ki si ga zasluži. Kot mreža smo bolj vidni. Mreža ponuja možnosti za dialog in sodelovanje nevladnih organizacij z vladnimi službami, za so-oblikovanje politike ter procesov odločanja. Krizno obdobje prehoda iz ene civilizacije v drugo je namreč tudi za vlade držav težko. Te si obetajo, da bodo skupaj z državljani, organiziranimi v društva in nevladne organizacije uspele odkriti prave rešitve za probleme in bodo tako bolje obvladale spremembe. K vplivnemu skupnemu nastopu nevladnih organizacij pripomore enotna organiziranost članic mreže. (Vir: Ana Krajnc)

Napovedujemo, vabimo

Predstavitve knjige slušateljice Alenke Steindl

Na dan sredo, 9. februar 2011 ob 17.00 uri v Slovenskem etnografskem muzeju, Metelkova 2, Ljubljana, dvorana v 2. nadstropju upravne stavbe.

Slušateljica Alenka Steindel je zapisala **Zgodbe iz maminega albuma**. Te so veliko več kot le družinska kronika za domačo uporabo. Spremljamo zgodovino družine, ki se na ozadju epohalnih svetovnih sprememb dvajsetega stoletja, viharnega obdobja dveh svetovnih vojn in političnih ter družbenih revolucij, iz skromnega, napol kmečkega okolja z obrobja Ljubljane razveja v široko paleto novih podob meščanskega življenja. (Vir: **Miha Avanzo**, iz predgovora h knjigi).

Lutke, lutke

Matjaž Loboda na posvetu ob zaključku Klemenčičevega leta 2010

Ajdovščina

Ob zaključku Klemenčičevega leta 2010, leta kulture, ob navzočnosti *Marjana Poljška*, župana občine Ajdovščina, *prof. dr. Ane Krajnc*, predsednice Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje in drugih, je tekel tudi posvet o prvem slovenskem lutkarju *Milanu Klemenčiču*. »Nenavadna odrska iluzija je napovedovala rojstvo pri nas nove umetnosti«, je v svojem referatu dejal *Matjaž Loboda*, raziskovalec Klemenčičeve umetniške poti in zapuščine.

(Vir: *Ana Krajnc*)

»24 ur ob enih«

Ljubljana, 14. januar 2011

Alijana Šantej je bila sogovornica v oddaji »24 ur ob enih« na POP TV. Pogovor z njo je tekel o prebivalstvenih tokovih, o položaju starejših delavcev in njihovem zaposlovanju, o Univerzi za tretje življenjsko obdobje, ki razvija tematske programe, hkrati pa tudi možnosti za organizirano prostovoljstvo starejših, takšno, ki zahteva nenehno učenje in izobraževanje. Nove oblike izobraževanja in prostovoljstva pripravljamo tudi v sodelovanju z Botaničnim vrtom Ljubljana. (Vir: *Alijana Šantej*)

Evropski socialni sklad nas je povabil na zajtrk

Ljubljana, 17. januar 2011

Zajtrk ESS, ki se ga je udeležila *Maša Bizovičar*, je potekal v organizaciji CNVOS. Domačnost naslov vsekakor, a namen srečanja je bil, da se tim vsebinske mreže nevladnih organizacij in regionalna stičišča nevladnega sektorja (ta delujejo v podporo nevladnim organizacijam v regijah) med seboj srečajo in spoznajo. Svoje dejavnosti so tako predstavila regionalna stičišča, pa tudi nevladne organizacije, ki so zadolžene za usposabljanje, zagovorništvo, civilni dialog, predvsem pa za krepitev nacionalnih mrež nevladnih organizacij. Te delujejo na področju izobraževanja, prostovoljstva, varovanja okolja, interpretacije dediščine, varovanja zdravja, preprečevanja zasvojenosti, pa tudi raziskovanja in znanosti. Takšno informacijsko, učno in sodelovalno mrežo so vzpostavile za vse druge tudi štiri partnerske organizacije Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje ob finančni podpori Ministrstva za javno upravo RS in Evropskega socialnega sklada.

(Vir: *Maša Bizovičar*)

Kdo je lastnik vašega telesa? Utrinki ob posvetu

Ljubljana, januar 2011

Tamara Jare in *Dušana Findeisen* z *UTŽO* Ljubljana sta se udeležili posveta »Ali so spolne in reproduktivne pravice realna možnost ali utopija današnjega sveta?« v organizaciji SLOGA in Slovenske Filantropije. *Tamara Jare* je opozorila na to, da se ta tema dotika tudi starejših žensk, ki so bile iz obravnave na posvetu izpuščene, pa bi bilo dobro pomisliti nanje, saj se na telo in spolnost starejših žensk in moških, ki jo Nietzsche imenuje »spolnost duše«, veže vrsta slabšalnih stereotipov. Mislimo, da posedujemo svoje telo, pri tem pa pozabljamo, da je identiteta našega telesa odvisna tudi od družbenih razmerij... Telo, podobe telesa, so lahko pomemben del izobraževalnih programov za starejše odrasle, nedvomno pa tudi za druge generacije. V programu Medsebojni odnosi, ki temelji na transakcijski analizi, je tako identiteta telesa pomembna tema. (Vir: *Tamara Jare*)

Izšla je monografija o starejšim ljudem prijaznem mestu

Ljubljana, januar 2011

Monografija avtorja *dr. Božidarja Voljča* z *Inštituta Antona Trstenjaka* poda svojevrstno sliko o infrastrukturi in mestnih prostorih, naklonjenih ljudem vseh starosti (takrat je mesto najbolj mesto, saj je tako tudi najbolj socialno). Pokaže tudi, kje pride do navzkrižja vrednot in potreb mladih, srednje starih in starejših in kaj bi veljalo v mestu Ljubljana še narediti. O svojem mestu ste v poizvedbeni skupini, ki smo jo organizirali skupaj z obiskom prof. Janeza Koželja, pripovedovali tudi vi. Tudi zato, in prav zaradi izjav še drugih prebivalcev, je ta znanstvena monografija dragocena, vodi v razmislek in ... delovanje. Monografija je na voljo za izposajo v knjižnici UTŽO Ljubljana. (Vir: *Tamara Jare*)

Prof. dr. Metka Budihna (levo) in Alijana Šantej (desno)

Duševne stiske in avtonomnost starejših

Ljubljana, 24. januar 2011

Prof. dr. *Metka Budihna* je spregovorila o zdravilih, s katerimi je moč uravnavati depresije, tesnoba, fobije pri starejših. »Ni normalnega staranja in ni patološkega staranja,« je dejala. »Je samo bolezen in bolezen je treba zdraviti«. *Alijana Šantej* je orisala zgodovino zdravstvenih

programov na UTŽO, *Dušana Findeisen* pa je spregovorila o «uspešnem staranju». »Modrost, strpnost, avtonomnost ali samostojno sprejemanje odločitev, povrh pa še razum in znanje ter vključenost v socialno okolje so dejavniki uspešnega staranja, pa še kaj«, je dodala. Izobraževalni dogodek je finančno podprl *Zavod za zdravstveno zavarovanje Republike Slovenije*. (Vir: *Dušana Findeisen*)

Zbor nemških »pionirjev« geragogike

AK Geragogik ali delovni krožek Geragogik (nem. Der Arbeitskreis Geragogik) so ustanovili že leta 1999, šest let po tistem, ko je bila ustanovljena Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje. Združuje geragoginje in geragoge, ki delujejo na področju raziskovanja in izobraževanja. Nekateri člani povezujejo teorijo s prakso. Delovni krožek razpravlja o vročih temah medgeneracijskega sodelovanja, o izgradnji vede geragogika v visokošolski študijski program, o skupnih raziskovalnih temah, pri čemer omogoča izmenjavo teoretičnih pogledov in misli. Delovni krožek si prizadeva tudi za institucionalno profesionalizacijo geragogike, vzpostavlja ter vzdržuje interdisciplinarno, mednarodno in neformalno povezovanje. Delovni krožek je sekcija, ki deluje znotraj Nemškega združenja za gerontologijo in geriatrijo (nem.) Deutschen Gesellschaft für Gerontologie und Geriatrie. V javnosti delovni krožek predstavljata dr. Dietmar Köster in prof. dr. Franz Kolland.

Napovedujemo, vabimo

Dejavna poznejša leta v evropskih državah

Ljubljana, Center Evropa, Dalmatinova 4, 15. februar 2011 ob 9.00

V okviru projekta DANET, Podonavski sosedje, pripravljamo poldnevni posvet, predavanja in razpravo o tem, kako si predstavljamo življenje po upokojitvi, kaj takrat počnemo in česa bi si želeli s tem v zvezi v Sloveniji. Prijave sprejemamo do 11. februarja 2011.

Oseba za stik: Tamara Jare (od 10.00 do 13.00), Raziskovalni inštitut Univerze za tretje življenjsko obdobje, Poljanska cesta 6, 1000 Ljubljana, tel. (01) 427 27 45 ali (01) 433 20 90. Elektronski naslov: institut.univerza@siol.net

Spomin Ljubezen Opomin, otvoritev razstave

Ljubljana, Slovenski etnografski muzej, Metelkova 2, 3. februar 2011 ob 18.00

Marina Lekič, arhitektka in fotografinja, slušateljica študijskega krožka francoščine, pripravlja v Slovenskem etnografskem muzeju samostojno razstavo fotografij kozolcev, ki nosi naslov Spomin ljubezen opomin. Razstava nas bo popeljala v svet kozolcev, »teh preprostih spomenikov in pomnikov slovenskega ljudskega stavbarstva«. Vabljeni na otvoritev razstave v četrtek, 3. februarja ob 18.00 uri v prostore Slovenskega etnografskega muzeja, Metelkova 2.

Vabimo vas, da uporabljate računalnico

Pričakujemo vas v *Računalnici* UTŽO Ljubljana na Poljanski cesti 6 v 1. nadstropju. Odprta je v času predavanj in študijskih srečanj. Računalnica je namenjena vam, slušateljem in mentorjem Univerze, za študij in samostojno učenje, učenje v dvojicah in skupinsko učenje.

3/2011

V knjižnici Šmarje pri Jelšah korači mlada UTŽO tudi po sledih megalitske kulture

Šmarje pri Jelšah, februar 2011

Študenti te UTŽO stanujejo tudi onkraj občinskih meja. Dober glas res seže v deveto vas ali deveto mesto, pravijo. Temeljna oblika in metoda njenega delovanja so študijski krožki (sedemnajst jih je v tem trenutku). Na častnem mestu so slikarski študijski krožek z mentorico Eno Ferjančič Fric, Radost bivanja (dr. Karel Gržan), ki opozarja, da je ravnovesje odvisno od sožitja z naravo in s soljudmi, Domoznanski študijski krožek (Angelca Mlaker) je člane doslej popeljal v Ponikvo in Slom, pa v vse tri muzejske sklope v Šentjurju pri Celju. V načrtih je še študijski obisk Sladke Gore, Lemberga, Celjskega gradu in Žičke kartuzije. Nekaj študijskih krožkov bo pričelo z delom v marcu: Digitalna fotografija, Zeliščarstvo, Sledi megalitske kulture.

Finance za vse, koristna švicarska spletna stran

Na UTŽO v Ljubljani tečeta dva programa v obliki študijskega krožka: Pametno z denarjem in Mediacija – ustvarjalna pot reševanja sporov. Podobne vsebine pa bi potrebovali tudi na spletu. Zakaj? V vsakdanjem življenju prihaja do sporov: z banko, zavarovalnico, s posamezniki. Razlogi zanje so različni: pogodbeni, finančni, nespোরazumi v odnosih itd. Švicarska spletna stran *Finance za vse* (*fr. La finance pour tous*) se obrača k vsem starostnim skupinam, mladim, odraslim, starejšim. Mladim ponuja prozornega prašička, razdeljenega na prekate (denar za nujne reči, počitnice, prihodnje leto itd). Starejšim pomaga pridobiti znanje o finančnih produktih, o tem, kako poravnati spor, do katerega je prišlo z nakupom blaga ali storitev. Starejši in drugi spletni učenci se učijo denimo o tem, če ima njihov osebni zdravnik pravico oditi iz njihovega življenja, o tem, kako preverjati postavke računov za dobavo elektrike ipd.

Pisci strani opozarjajo na potrebo po občasnem *sistematskem pregledu finančnega stanja*, še posebno v zadnjih letih pred upokojitvijo itd. *Takšno izobraževalno, informativno in sodelovalno spletno stran bi danes potrebovali kot kruh tudi v slovenskem jeziku.*
(Več: <http://www.lafinancepourtous.com/>)

Vila se je nepregledna vrsta
Foto: Marjan Trobec

Kulturna hrana pohodnikov ali v kaj se je razvila pobuda Univerze za tretje življenjsko obdobje v Grosupljem, Grosuplje, 8. februar 2011

Pomembno je, da univerze za tretje življenjsko obdobje podprejo lokalni razvoj. Načinov je veliko (ustanavljanje novih dejavnosti, organizacija javnih kulturnih in izobraževalnih dogodkov, vzpostavitev pomoči za krajane, priprava študij o kraju, razvoj turizma v kraju itd.) in tako znanje, ki si ga starejši študenti pridobivajo na UTŽO, dobi večjo družbeno veljavo in postane vidno za vse generacije. Na praznik kulture je tako bila uradna otvoritev dvanajst kilometrov dolge markirane kulturne poti od **Grosupljega do Kopanja**. Prešeren je v rosnih letih nabiral znanje in izkušnje pri svojem stricu Jožefu na Kopanju. Pobudo za kulturno pot, po kateri so tokrat udeleženci hodili že petič, so dali člani Univerze za tretje življenjsko obdobje v Grosupljem. Letos so tudi poskrbeli za označitev poti na terenu in na zemljevidu Občine Grosuplje. V svoj projekt so povabili tudi druga kulturna in turistična društva, vrtce in šole, skratka; vidne nosilce lokalnega razvoja. (Vir: Dora Adamič)

Dejavno staranje v naših očeh
Foto: Tamara Jare

Dejavno staranje v evropskih državah. Posvet Slovenske UTŽO

Ljubljana, 15. februar 2011

V organizaciji Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, znotraj projekta DANET (Program Evropa za državljane), je v Centru Evropa potekalo prvo v nizu štirih javnih srečanj. Prvo srečanje na gornjo temo je pritegnilo približno 40 udeležencev z različnih UTŽO in

sorodnih organizacij in ustanov. *Majda Ažman Bizovičar* je predstavila projekt DANET, pa tudi entiteto Podonavja, kamor se uvršča 14 evropskih drža, med njimi tudi Črna gora. Slovenijo v Podonavje pripelje reka Sava. »Dežele Podonavja so različno razvite, imajo različne prednosti in težave. V prihodnjih letih bomo tako iskali povezave, tudi na področju gospodarskega, energetskega, okoljskega, družbenega razvoja«, je dejala. *Dušana Findeisen* je predstavila vprašanje nasprotovanja in podobnosti politike dejavnega staranja in dejavnega staranja v širšem pomenu. Opozorila je na osredinjenje sodobnih družb, na prevladujočo vrednoto dela, a obstajajo tudi druge vrednote, ki jih velja podpreti. Te so povezane z drugimi področji življenja in jih je najti predvsem v tretjem življenjskem obdobju (čas, razumevanje, tradicija, kulturna dediščina). Okrog njih velja graditi dejavno staranje. *Ana Krajnc* je opozorila, da je znanje splošna dobrina, da jo v družbi znanja potrebujemo vsi in v vseh življenjskih obdobjih, tako kot potrebujemo zdravje in infrastrukturo za dostop do dobrin. Izobraževanje je razsežnost dejavnega staranja. Izobraževanje in delo skupaj ustvarjata ravnovesje in možnost, da sami odločamo o sebi. Najbolj dragocene pa so bile misli udeležencev. Te bomo popisali in objavili posebej, prihodnjič.

Ne pozablajte na razvoj, znanje in pridobivanje zmožnosti skozi vse življenje
Maribor, 15.-16. februar, 2011

Dušana Findeisen in *Tamara Jare* sta se udeležili konference o *Prožni varnosti in dejavnem staranju v Mariboru* v organizaciji *Ekonomskega inštituta Univerze v Mariboru* (angl. flex-security, active ageing). Beseda je tekla o značilnostih poznejših let življenja, o zaposljivosti (splošni pripravljenosti na poklicno delo), zaposlovanju in delu v poznejših letih življenja. Nekaj spoznanj: delo, tudi poklicno, ne bo prenehalo, marveč bo vseživljenjsko, zato mora biti trdno povezano z življenjem. Preživeto je pripravljati se na poklic, velja pa se nenehno usposabljanje za stopanje po poklicni ali karierni poti (karijera je nekoč pomenila pot za kočije). V ta namen moramo dobro poznati predvsem sebe in moramo dobro poznati trg dela (potrebe, poklice, možnosti izobraževanja in usposabljanja), pravi *Darja Jamnik* z Zavoda za zaposlovanje RS. Misli, ki so se nam utrile ob tem predavanju: Že dolgo vemo, da imamo po upokojitvi možnost »druge kariere«, da si takrat lahko izberemo nov poklic. Danes je to drugače, saj upokojitve ni več nepropustna meja, zato je tudi karierna pot vseživljenjska in tlakujemo jo nenehno. Stopamo s trga in dela in se vračamo nanj, tako kot upokojeni 67-letni Šved, ki se je kot svetovalc vrnil v svojo ustanovo. Kdor dela, na Švedskem plačuje manj davkov, če se iz upokojitve vrne na trg dela, plača dvakrat manj davkov! (Vir: *Dušana Findeisen* in *Tamara Jare*) (Več: www.dens-progress.eu.)

Foto: Janez Platiše

Restavradorji so imeli v gosteh piskroveza
Ljubljana, sreda 16.2.2011

Člani študijskega krožka *Restavracija in drugih krožkov* na UTŽO v Ljubljani so praktično spoznali starodavno (poznali so jo že v rimskih časih!), a danes pozabljeno umetnost piskroveštva, zaščite glinene posode pred udarci in razbitjem. Gostujoči mentor, *mag. Franc Hočevar*, sicer svetovalec v kabinetu predsednika republike Slovenije, je ob obisku *predsednika Danila Türka* na stojnici Slovenske UTŽO na Festivalu za tretje življenjsko obdobje povedal, da rade volje preda svoje znanje. Obrti se je naučil od svojih prednikov in prvi pisnik je povezal že pri desetih letih. Po dveh urah truda so se študenti in mentor razšli z bolečimi prsti, vsak s svojo povezano posodo pod pazduho. Zdaj bi veljalo posamezne restavrirane posode popisati po vzpostavljeni metodologiji, popisati spomine na piskroveze in piskroveštvo, slikati in dokumentirati povezane posode in iz tega narediti javni dogodek. Nesnovna kulturna dediščina namreč postane dediščina šele takrat, ko »izstopi v javnost« in na UTŽO bi želeli obuditi nekatere stare obrti. To starodavno večino, so dejali študenti, bodo prenesli na druge, uporabili jo bodo sami in s tem ohranili vreden drobec preteklosti. (Vir: Breda Bernik)

Napovedujemo, vabimo

Parlez-vous francais?

Mentorica prof. Marija Cizelj pričenja z novo študijsko skupino za začetnike v francoskem jeziku, torek, 8. marec, 16.30 - 18.00, Poljanska 6

Kdor se uči francoskega jezika, neizogibno vstopi v francosko kulturo, francosko književnost, družboslovje in francoski način mišljenja. Učenje jezika spremlja spoznavanje francoskih šansonov, poezije, kuhinje, filozofije mesta itd. Skupina se bo srečevala enkrat tedensko ob torkih popoldne od 16.30 do 18.00 ure na Poljanski 6. Uvodno srečanje nove skupine bo v torek, 8. marca ob 16.30 uri. Prijave do zasedbe mest sprejema v dopoldanskem času Maja Vodopivec na tel: (01) 433 20 90, elektronski naslov: maja.vodopivec@guest.arnes.si

V torek, 15. marca 2011 spoznajte UTŽO v Zagrebu, spoznajte evropske razsežnosti.

Vabilo vsem slovenskim univerzam

Že več kot deset let je minilo, odkar sleherno leto krenemo na študijsko pot skupaj s slušatelji UTŽO v Zagrebu. Vlogo gostiteljice izmenično prevzameta UTŽO v Zagrebu in UTŽO v Ljubljani, pridružijo se tudi posamezne druge UTŽO po Sloveniji. *V torek, 15. marca 2011, se bomo tako v Zagrebu udeležili posveta na temo Evropska unija, da ali ne, kjer bo prof. dr. Vesna Pusić, članica hrvaške vlade, imela predavanje Nacionalna in evropska identiteta.* Posvet poteka v okviru skupnega projekta DANET- podonavski sosedi, v katerem sodeluje tudi Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje. Po skupnem kosilu vas bodo slušatelji zagrebške univerze za tretje življenjsko obdobje pospremili na ogled Muzeja sodobne umetnosti Zagreb. Več informacij in prijave: Alijana Šantej, (01) 433 20 90, elektronski naslov: univerza-3@guest.arnes.si

Zgodba Milojke Babšek Valentinčič je zgodba naše mladosti. Poslušajte jo.

Bristol, 3. februar, 2011

Mentorica UTŽO v Ljubljani Milojka Babšek Valentinčič se je lansko leto udeležila v Bristolu delavnice, kjer se je »izpostavila« medijskemu opismenjevanju. Rezultat njenega študija skupaj z majhno skupino študentov njenih let (nad petdeset), ki so vsi medijsko predstavili svoja osemnajsta leta, boste našli na spodnji strani.

Več: <http://www.dshed.net/content/18-summer-digital-stories?show=5>

DSHED, innovation and inspiration from Watershed

Izšla je nova številka spletnih pisem Mentor in znanje

V zadnji številki spletnih pisem s tem naslovom, ki jo namenjamo mentorjem v izobraževanju starejših, razpravljamo o pomenu obvladovanja računalniških programov in nenehnega dopolnjevanja računalniških spretnosti ter o vlogi mentorjev pri tem. Na spletna pisma *Mentor in znanje* se lahko naročite na elektronski naslov: katarina.prosenc@siol.net

4/2011

Avtor: Bogdan Barovič, slikar, rojen v Trbovljah

Učenje z radostjo in v podporo lokalnemu razvoju na UTŽO v Trbovljah

Trbovlje, marec 2011

Društvo U3, Univerza za tretje življenjsko obdobje v Trbovljah je v tesni povezavi z lokalnim okoljem. Pogosto sodeluje z drugimi nevladnimi organizacijami ter javnimi ustanovami, predvsem tistimi, ki delujejo na področju kulture in izobraževanja (knjižnica, muzej itd.). V osrčju te univerze se srečujejo njeni člani in s tem prizadevanja treh občin: Trbovlje, Hrastnik in Zagorje ob Savi. UTŽO v Trbovljah si z izobraževanjem želijo doseči zблиžanje generacij in "nove" družbene odnose. Izobraževanje starejših je tako tu namenjeno osebni rasti starejših in je v podporo lokalnemu razvoju, kjer se srečujejo generacije; krepi identiteto kraja in prebivalcev, ne nazadnje tudi s sodelovanjem pri raziskovalnih nalogah o prehrani rudarjev in njihovih družin, kjer tujci med drugim zvemo, kaj je "Granadir marš" in še marsikaj, kar spada v zakladnico nesnovne kulturne dediščine. Na Univerzi za tretje življenjsko obdobje v Trbovljah verjamejo v vseživljenjsko učenje in učenje z radostjo, kajti učenje je veselje in je radost, kot so nedavno znova ugotovili tudi na Konferenci o akcijskem načrtu za učenje odraslih v Budimpešti.

Do kdaj je vaše mnenje pomembno ali teme kritične geragogike

Ljubljana, februar 2011

V nedeljsko popoldne zazvoni telefon. »Imamo raziskavo o poslušanju glasbe. Kaj, 62 let imate? Ne pride v poštev!« »Kdaj pa pride v poštev starostna kategorija, denimo nad 64 let?« povprašam. »Ja, je že prišla, ko smo raziskovali politično javno mnenje«. Seveda, najzvestejši volivci so prav ljudje v poznejših letih! To je le utrinek, a kdor zastane ob njem, ve, da pove veliko o družbenih razmerjih. Pove, da ljudje v poznejših letih živimo na razpršenih naslovih, da nismo dovolj strnjena skupina, da bi lahko imeli vpliv. Smo nekako tako kot samostojni kulturni delavci, nimamo ga! A bilo bi dobro, da se organizacije starejših še bolj povežemo med seboj, da zagovarjamo svoje mnenje, ga križamo z mnenjem drugih. Generacije starejših namreč načeloma zmeraj izgubijo moč po velikih družbenih prekinitvah. Tako je bilo po drugi svetovni vojni, tako je v mladih evropskih državah, tako je v Sloveniji. Pa smo res še zmeraj tako mladi, da verjamemo le v tisto, kar je novo, mlado in sveže? Smo res toliko bogati? Ta in druge teme so teme kritične geragogike.

Barbara Tehovnik, Združenje slovenskih katoliških skavtinj in skavtov in Dušana Findeisen, UTŽO Ljubljana, skupaj pri študiju v Krzyżowi. Foto: Neva Železnik

Konference *Intergenerationes* so se ob podpori programa Evropa za državljane udeležili tudi slušatelji in mentorji Slovenske UTŽO

Krzyżowa, 25.-28. februar 2011

V poljski vasi *Krzyżowa*, na posestvu, kjer se je odvijala sodobna poljska in mednarodna zgodovina, je potekala prva evropska konferenca o vprašanju, ki bo poleg staranja prebivalstva postalo središčno družbeno vprašanje: kako v današnji družbi, zunaj družine, vzpostaviti, ohranjati, razvijati vezi, tudi mednarodne, med generacijami. Mladi udeleženci so poudarili, da se generacije srečujejo ob družinskih obredih, sicer se ne poznajo dovolj. Odkar so se družinske vezi zrahljale (od leta 1960 dalje), pa se nekatere generacije manj naslanjajo na družino, bolj na vmesne družbene skupnosti. Mladi nimajo časa, v fluidni družbi živijo »začasno« življenje, pogosto delajo predvsem za to, da lahko potujejo. To je vir in oblika učenja v družbi, kjer je mobilnost navzoča na vsakem koraku. V večini nekdanjih socialističnih držav je za srednje generacije, takoj za zdravjem, delo najpomembnejša vrednota (temu ni tako v Nemčiji, na Nizozemskem, Danskem). Približno sto udeležencem (med njimi je bilo tudi več slušateljev in mentorjev Slovenske UTŽO) je uvodoma spregovorila *Dušana Findeisen* o generacijah in medgeneracijskem učenju. Poudarila je, da generacije niso časovni, marveč družbeni koncept, da moramo, kar je družbeno, razložiti z družbenim (Emile Durkheim) in čas je, da razmislimo, kakšno mesto imajo generacije v naših družbah in o tem, kako jih povezovati v sožitje, solidarnost, sodelovanje (koncepti so različni in niso poljubno zamenljivi!). Vprašanje sodelovanja generacij smo sprožili v času predsedovanja Slovenije Evropski uniji pod vplivom Inštituta Antona Trstenjaka. (Vir: Neva Železnik)

Rousse, scene iz mestnega življenja. Foto: Tamara Jare

DANET tokrat na samem bregu zamrznjene Donave.

Rousse, 26. februar - 1. marec 2011

V okviru projekta *DANET- podonavski sosede* sta se *Majda Ažman* in *Tamara Jare* udeležili srečanja projektnih koordinatorjev, ki sta ga gostila Univerza v Roussu in njen dekan. V Bolgariji se vprašanja starejših in njihovega razvoja za zdaj rešujejo podobno kot so se nekoč reševala pri nas: s praznovanji, nastopi. Sleherno leto organizirajo festival ljubiteljske umetnosti »Talenti ne poznajo starosti«. Imajo tudi številne kulturne klube, ki se odlikujejo po tradicionalnih praznovanjih. Te financirajo občine in nacionalna vlada, četudi jim tega Zakon o starejših ne nalaga, pravijo! Bolgari se, tako kot drugi narodi, borijo s prepadom med generacijami. Zaradi izjemno nizkih dohodkov starejši ostajajo doma, računalniška pismenost je premajhna. Slabše obvladajo tuje jezike, razen ruščine. Vseživljenjsko izobraževanje je slabo razvito. Redkeje kot drugi narodi sodelujejo v mednarodnih projektih. V takšnih razmerah je projekt DANET prinesel novo upanje in nove možnosti za starejše. V Bolgariji, Nemčiji, Avstriji, Romuniji, na Hrvaškem in v Sloveniji zdaj v okviru tega projekta pripravljamo *drugo v nizu štirih posvetov*. **Spregovorili bomo o kulturni dediščini in narodni identiteti**. Zbrana mnenja bodo nekateri udeleženci predstavili v Šibeniku in Strasbourgu. Projekt DANET prejema podporo programa Evropa za državljane. (Vir: *Tamara Jare, Majda Ažman*)

Napovedujemo, vabimo

Lovis Corinth: Ob postelji bolnega očeta

Kulturno mediatorstvo v bolnišnici - nov partnerski program UKC in UTŽO Ljubljana

Mrežo kulturnih mediatorjev bomo v naslednjih mesecih skupaj z Univerzitetnim kliničnim centrom Ljubljana pričeli razvijati ob boku mreži drugih prostovoljcev, ki jih UKC že ima. Zakaj?

Zdravljenje je lahko naporno in vzame vso moč, lahko pa nekaj moči ostane in takrat si bolnik želi dušo in misli napolniti s čim, kar je lepo, kar ga bogati. Kultura namreč daje življenju drugačne globlje in širše razsežnosti. Doživljanje lepega in vrednega, darovanje kulture pa ima svojo veliko vrednost za tistega, ki prejema in tistega, ki daje. Zadnja leta smo gradili mrežo kulturnih mediatorjev v slovenskih muzejih. Tisti, ki so postali kulturni mediatorji v muzejih, pravijo. »To delo mi oblikuje čas. Sploh ne vem, kako bi brez te možnosti, da sodelujem v Arhitekturnem muzeju in opravljam delo, ki so ga drugi veseli in jim koristi«. »Zaradi dela v Narodnem muzeju sem se vpisala tudi na svetovno zgodovino. Prej sem študirala le slovensko. Zdaj bi me zanimala tudi retorika, ker sprejemam skupine muzejskih obiskovalcev. Zdaj me tudi vse in drugače zanima...« Vas, ki ste pripravljeni svoje znanje, kulturo in izkušnje prostovoljno deliti z bolniki v UKC, ki ste se pripravljeni udeležiti usposabljanja, ki ga v ta namen pripravljamo, prosimo, da se prijavite Alijani Šantej, tel (01) 433 20 90 ali po elektronski pošti: univerza-3@guest.arnes.si.

Henri Guérinot, rezbar :

«Spretnost in gorečnost otrok vas bosta prevzela. V veselje je dati košček sebe ...»

»Orodje v roke« razvija obrtne ročne spretnosti, ohranja obrti žive in povezuje generacije. Poznate spretne upokojene obrtnike? Oglasite se nam!

Francoska nacionalna nevladna organizacija L'*Outil en mains* - njene predstavnike smo srečali na Poljskem - nam je pripravljena odstopiti svoj zaščiteni model, po katerem bi bilo moč vpeljati organizirano sodelovanje med generacijami. Njihov slogan je: Pravi obrtniki s pravim orodjem v pravih delavnicah! Gre za upokojene obrtnike, ki bi jih lahko zbrali povsod po Sloveniji in jih povezali z mladimi v šolah. Ti ne vedo več, da je mogoče čevlje ali pa morda klobuk narediti z rokami, platno stkati na domačih statvah itd. Potrebe po kvalificiranem obrtniškem delu pa so vse večje, predvsem v industriji luksuznih izdelkov in francosko ministrstvo za kulturo omogoča nastajanje filmov, ki te poklice dokumentirajo in prikažejo. Če poznate upokojene obrtnike (nekaj se jih je že oglasilo), nam, prosimo, sporočite na naslov: dusana.findeisen@guest.arnes.si.

Se v deželah na jugu starajo drugače?

Konferenca v Menkesu, Maroko, 17.- 19. marec 2011, obljublja nekaj odgovorov. Leta 2050 se bo število starejših nad 65 let podvojilo v Južni Ameriki, Južni Aziji in deželah severne Afrike. Staranje prebivalstva zahteva ekonomske in predvsem družbene ukrepe, ustrezne javne politike. V javne politike je potrebno vključiti tudi ukrepe za lajšanje revščine starejših. Morda bi veljalo tudi razviti kazalec človeškega razvoja (IDH), ki bi pokazal, v kakšnih življenjskih okoliščinah živijo starejši. V deželah v razvoju je namreč prehod v pokoj precej manj institucionaliziran kot v Evropi, kajti mnogi zaposleni, zaposleni na črno, in mnoge ženske, niso vključeni v pokojninsko zavarovanje. Tisti pa, ki pokojnino imajo, zadržijo moč odločanja, od tega je odvisno tudi, koliko jih drugi spoštujejo. Starejši, ki živijo v družini, tej pomagajo tudi na različne načine, zato so otroci, ki jih sprejmejo pod streho, v boljšem položaju kot oni, ki tega ne storijo. Večina starejših v južnih deželah živi od materialne in čustvene podpore družine, toda kaj se bo zgodilo, ko družina zaradi pospešene urbanizacije ne bo več živela pod isto

streho? Kdo med družinskimi člani bo zadolžen za skrb za starejše? Podobna vprašanja si je moč zastaviti tudi v Evropi. (Vir: AGE)

TÜRYAK si prizadeva za koristi od znanja starejših. Medse vabijo tudi vas

Ljubljana, februar 2011

V vabilu na nedavni kongres „Premoščanje razlik med kulturami“ (angl. Bridging the Gap in between Cultures) so zapisali, da je to kongres „uglednih starejših državljanov sveta“ (angl. International Distinguished Senior Citizens of the World) ter da je Türyak vodilno mednarodno nevladno združenje v javno korist s sedežem v Ankari. Njihov cilj je dobrobit starejših državljanov sveta ne glede na narodnost, vero, jezik, spol ali raso in energično zagovarjajo misel, da naj bi svetovna družba iskala poti in načine, s pomočjo katerih bi se okoristila z modrostjo, znanjem in obsežnimi izkušnjami svojih starejših državljanov. Organizacija ima članstvo tudi v drugih državah, zato vabijo medse tudi kandidate iz naše države - ugledne starejše državljane, da bi prisostvovali prihodnjim mednarodnim kongresom. V primeru, da bi se zbralo vsaj deset kandidatov (članarina je 50€ letno), bi lahko ustanovili svoje predstavništvo. Podrobnosti o potrebnih podatkih (naslov, kratak življenjepis itd.) za prijavo lahko dobijo vsi, ki jih to zanima, na naslovu: henrik.neubauer@guest.arnes.si. (Vir: Henrik Neubauer)

5/2011

Udeleženci konference v Budimpešti

Za zdajšnje humanistične odločitve je čas napočil že v preteklosti, a smo jih vseeno vesel

Budimpešta, 7.- 9. marec 2011

V času madžarskega predsedovanja Evropski uniji je v Budimpešti stekla *Zaključna konferenca o Akcijskem načrtu za učenje odraslih* (angl. **Final Conference on the Adult Learning Action Plan**), ki sta jo gostila Madžarsko predsedstvo in Evropska komisija. Konferenca, kjer se je zbralo približno 300 izvedencev, se je na povabilo Evropske komisije udeležila tudi *Dušana Findeisen*, potekalo pa je pod motom *Zmeraj je pravi čas za učenje*. Vsekakor, a čas za humanistične odločitve na

področju izobraževanja odraslih, ki so se oblikovale tokrat, ko je Evropa v krizi, je napočil že pred mnogimi leti! Že pred mnogimi leti smo v Sloveniji opozarjali na to, da mora biti izobraževanje odraslih v družbi znanja namenjeno prav vsem, da ni moč izobraževati le vrha ledene gore. V zadnjih letih pa se je v Evropi število funkcionalno nepismenih, četudi kvalificiranih delavcev, s 30 milijonov povečalo na 80 milijonov, zato bo potrebno izobraževati njih, kot bo potrebno izobraževati zapornike za življenje zunaj zaporniških zidov. Tudi to je staro vprašanje! Navzoči smo odkrili novo - pa je res novo? - »*vznemirljivo področje izobraževanja starejših odraslih za dolgo življenje*«, obvladovanje družbenih sprememb, za zdravo in neodvisno življenje. Še zmeraj pogrešamo izobraževanje starejših za dejavno državljanstvo, za novo poklicno pot po upokojitvi, za vlogo starih staršev itd. Vseeno pa, pomembno je, da so v starajoči se družbi starejši nazadnje le dobili svoje priznane mesto v izobraževanju odraslih. Če bi bili ves čas bolj humanistično naravnani, bi se za ta področja izobraževanja odraslih zavzeli že zdavnaj. Nazadnje, ali na prvem mestu, smo sklenili na konferenci, pa potrebujemo izobraževanje odraslih na delovnem mestu zato, da se bomo postavili po robu konkurenci ZDA in Japonske ter konkurenci, ki se zdaj oglašča povsod po svetu.

UTŽO Sevnica na študijskem obisku v televizijskem studiu

Študijski obiski so metoda učenja na mestu samem

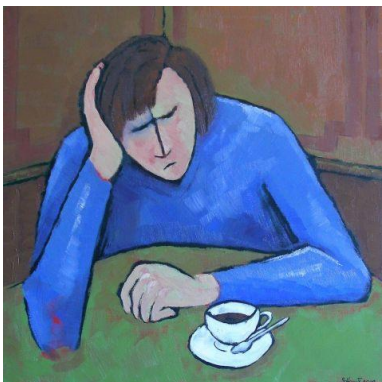
Univerza za tretje življenjsko obdobje Sevnica je razvila raznolike obštudijske dejavnosti. Na enem od študijskih potovanj so se člani UTŽO Sevnica spoznali tudi s televizijskim zakulisjem. Videli so, kako nastajajo novice in oddaje. Bili so v zakulisju dnevnika 24 ur, s pogledom so zastali pri delu novinarjev, prisotni so bili pri snemanju dokumentarne oddaje. Postavljali so številna in zanimiva vprašanja, kar poleg pogovora spada med najboljše načine učenja. Študijski obiski javnih občil pripomorejo k vzpostavitvi kritične distance do virtualnih sporočil. Študijski obiski sevniške UTŽO pa imajo tudi svojo dušo, animatorico *Jožo Senica*. (Vir: *Romana Ivačič*)
Več: <http://u3sevnica.weebly.com/>

Borjana Koželj na usposabljanju. Foto: Janez Platiše

Navdušila je predstavitev primera UTŽO Škofja Loka pri Društvu upokojencev Škofja Loka, 15. marec 2011

UTŽO Škofja Loka, partner v projektu *Krepitev mreže nevladnih organizacij izobraževanja starejših* je na Loškem gradu organizirala prvo iz niza predvidenih strokovnih usposabljanj. Posvet so pozdravili Miha Ješe, župan Škofje Loke, Miro Dujc, predsednik Društva upokojencev Škofja Loka in Jana Mlakar, direktorica Loškega muzeja. Beseda je stekla o tem, kako razumeti naravo nevladnih organizacij v nasprotju s trgovinskimi in proizvodnimi, pa tudi vladnimi organizacijami in kako jih voditi. Projekt je pojem fluidne post-moderne družbe, in sleherna nevladna organizacija je v začetku projekta, je med drugim poudarila *Dušana Findeisen*. *Maja Vodopivec* je predstavila številne spletne strani in vire financiranja projektov. Izjemna je bila predstavitev primera dobre prakse nastanka in vodenja nevladne organizacije *Borjane Koželj* z UTŽO Škofja Loka. Od študijskega krožka za radijsko poročanje do ustanovitve časopisa *Mi o sebi*, od podarjenih tristo knjig do prostovoljnega knjižničarskega dela in nastanka Marinkine knjižnice, od znanja starejših k vodenju javnih kulturnih prireditev, od zamisli o čajanki ob petih in branja književnih del in predavanj o zdravem staranju, od lastnega prostovoljstva k predstavitvi tradicionalnega prostovoljstva gasilskega gibanja. *Maja Zakotnik* je predstavila delo mentorja v izobraževanju starejših. Poudarek vseh nastopajočih je bil na vprašanju vodenja nevladnih organizacij in hkrati na znanju starejših za osebni razvoj in razvoj kraja. Nevladne organizacije na področju izobraževanja starejših naj se vključujejo v dejavnosti drugih organizacij, recimo na dan potrošnikov itd. Usposabljanje je bilo sofinancirano iz sredstev ESS in Ministrstva za javno upravo. (Vir: *Maša Bizovičar*)

Avtor neznan: Blues cafe

Ustvarili so kavarnico vrstniškega učenja, kjer ni otožnosti

Nagrado EAEA je prejel Grundtvigov projekt *Moje življenje po moje* (angl. My life, my way), ki je

ustvaril model zaposlovanja za starejše vrstnike, ki so ga sprožili sprva na Švedskem kot nadaljevanje projekta *Strast do življenja* (angl. Passion for life). Avtorji so izhajali iz preučevanja zdajšnjega stanja starejših in stanja, v katerem naj bi ti bili v prihodnosti. Projekt spodbuja starejše in starejše v visoki starosti, da se vprašajo »Katere majhne korake lahko naredim, da se spremenim do naslednjega srečanja?« Omogoča vrstniško učenje. Kaže, da smo starejši lahko sami sebi mentorji, da lahko izbiramo, kar je najboljše za nas. Po mnenju udeležencev v projektu so pomembne naslednje teme vrstniškega učenja starejših: varnost v hiši (preprečevanje padcev, požarov), pomembna so socialna omrežja, ki jih potrebujemo ob današnjih dogodkih, pomembna je hrana in pomembna je pijača (nutricionizem, uživanje tekočine itd). Pomembno je gibanje. Pomembna je tudi osebnostna rast in ustvarjalnost. Ustvarili so *kavarno življenja*, kjer dvakrat mesečno prihaja do izmenjave mnenj. Kavarnici življenja se pridružijo tudi strokovnjaki. Podobne projekte v Sloveniji že imamo, posebnost opisanega projekta pa je vrstniško učenje.

V gibanju Znaš, nauči drugega raste število mentorjev

Ljubljana, marec 2011

Na rednem srečanju udeleženi v gibanju računalniškega opismenjevanja v dvojicah *Znaš, nauči drugega* je naraslo število mentorjev. Da bo preteklo kar nekaj časa do tega dejstva, so napovedovala tudi naša pričakovanja. V slovenski izobraževalni kulturi smo namreč prepričani, da je mentor nekaj takšnega kot učitelj, da znanje lahko prenašajo le za prenašanje znanja usposobljeni učitelji. Biti mentor nekomu pa ne pomeni, da smo nujno profesionalci, pomeni dosti več: želeli darovati svoje znanje, izkušnje in kulturo, spremljati nekoga in podstaviti rame, ko mu ne gre, drugače pa spoštovati njegove želje in svobodo. (Vir: Senka Hočevar Ciuha)

Okrepilo se je znanje mentorjev v izobraževanju starejših

Ljubljana, 19. marec 2011

V okviru projekta Krepitev mreže nevladnih organizacij izobraževanja starejših je na sedežu UTŽO v Ljubljani steklo enodnevno usposabljanje članic mreže in njihovih predstavnikov - domala štirideset jih je bilo. Vprašanja udeležencev so zajela razumevanje razlike med pedagogiko, andragogiko in geragogiko, dinamično majhne skupine starejših odraslih, didaktiko na področju izobraževanja starejših odraslih, povezovanje vsebin izobraževanja z lokalnim razvojem itd. Izkazalo se je, da jezikovno izobraževanje, učenje jezika te kompleksne spretnosti zahteva posebne poti. Zato bi veljalo mentorje starejših odraslih na področju tujih jezikov povezati v posebno mrežo. Na vprašanja so odgovarjali prof. dr. Ana Krajnc, doc. dr. Dušana Findeisen, doc. dr. Marko Radovan, pa tudi asist. Senka Hočevar Ciuha in Maja Vodopivec. Teme predavateljev so bile programiranje v izobraževanju starejših odraslih, značilnosti družbene skupine starejših odraslih, diskusijska metoda kot temeljna metoda v izobraževanju starejših. Srečanje je bilo sofinancirano iz sredstev ESS in Ministrstva za javno upravo.

Napovedujemo, vabimo

Kulturna dediščina v izobraževanju in prostovoljstvu starejših

Torek, 5. april, Center Evropa, Dalmatinova 4, Ljubljana

Srečanje je namenjeno razumevanju in uvajanju novih oblik prostovoljstva in kulturne dediščine v izobraževanje starejših. Predstavila se nam bo mreža organizacij in prostovoljcev za obnovo kulturne dediščine. Spoznali bomo primere dobre prakse raziskovanja in spoznavanja kulturne dediščine in prostovoljstva ter predstavili metodo življenjske zgodbe in biografsko učenje. Vsebinsko srečanje je namenjeno mreži nevladnih organizacij izobraževanja starejših in ga organiziramo v okviru projekta *Krepitev mreže NVO izobraževanja starejših*, ki je financirano iz

sredstev ESS in Ministrstva za javno upravo.

Prijave: Aleksandra Radojc, tel: (01) 433 20 90, e-pošta: a.radojc@siol.net

Katalin Varga vas pričakuje v partnerski ustanovi Kinodvor

Sreda, 30. marec ob 10.00 uri, Mestni kino Kinodvor, Kolodvorska ulica 13, Ljubljana

Prvo usposabljanje kulturnih mediatorjev v bolnišnici

Sreda, 30. marec od 13.30 - 16. 00, Poljanska cesta 6, 1. nad. levo, predavalnica 5

UTŽO v Ljubljani in UKC Ljubljana vabita slušatelje na uvodno usposabljanje za prostovoljne kulturne mediatorje v bolnišnici. Kulturni mediator je nova, času primernejša prostovoljna vloga starejših, ki smo jo oblikovali in raziskali na UTŽO, vloga za tiste, ki so se pripravljene izobraževati se in hkrati prenašati plodove svojega učenja na tiste, ki so iz socialnih, ekonomskih ali zdravstvenih razlogov oddaljeni od kulture. Kulturni mediatorji so vez med njimi in kulturno stvaritvijo. Kultura pa v današnjem času ni zgolj umetnost. Je predvsem znanje in je prenašanje znanja.

Več: Alijana Šantej, tel: (01) 433 20 90, e-pošta: univerza-3@guest.arnes.si

Rimski mozaik v teoriji in praksi - delavnica

Četrtek, 7. april, UTŽO v Ljubljani, Poljanska cesta 6 Leta 1922 so na pobudo Občine Spilimbergo in Milanskega humanitarnega društva (it. Società Umanitaria di Milano) odprli *Šola mozaika* (it. Scuola di Mosaico), ki ima svetovni sloves in skrbno hrani dokumente o talnih in drugih mozaikih, ki so jih naročili različni naročniki. Nekateri mozaiki sledijo starorimski tradiciji, drugi spet se podrejajo bizantinskemu kanonu. Mozaičar, tako se mu pravi, *Aljaž Vidrajz*, ki se je izučil v Šoli Spilimbergo, vas bo seznanil z nekaj dejstvi o mozaiku in vas usmerjal v izdelavi vašega mozaika, ki ga boste lahko odnesli s seboj.

Več informacij: Alijana Šantej, tel: (01) 433 20 90, e-pošta: univerza-3@guest.arnes.si

Auguste Rodin: Kamboške plesalke

Tehnicistično bolnišnico spremenimo v prostor umetnosti emocij in človečnosti.

Na UTŽO je steklo prvo usposabljanje

Ljubljana, 30. marec 2011

Koncept kulturnih mediatorjev v bolnišnici razvijamo skupaj z UKC, na pobudo UKC, pri čemer smo se, med drugim, navdihnili s francosko konvencijo *Kultura–zdravje* (fr. *Culture-santé*) iz leta 1999. Sklenila sta jo Ministrstvo za zdravje in šport in Ministrstvo za kulturo. Kultura v vseh svojih oblikah mora v javni prostor, takšen prostor pa je tudi bolnišnica, pravijo pisci konvencije. Bolnišnica naj se odpre v kraj in nevladne organizacije naj se povežejo z bolnišnico. Kultura spremeni odnos med osebjem in pacienti, pa tudi svojci. Tehnicistično bolnišnico spremeni v prostor emocij in človečnosti, je dejala *Dušana Findeisen*. V bolnišnici je čas votel, prazen, takrat, ko je veliko čakanja. Napolnimo ga torej z znanjem in kulturo! Prostovoljni kulturni mediatorji boste delali predvsem na tistih oddelkih, kjer so ležalne dobe dolge, na očesni, pediatrični kliniki, v negovalni bolnišnici in drugod, je povedala snovalka in koordinatorica prostovoljnega dela *Mojca Fink* na prvem delu usposabljanja, ki smo ga priredili na UTŽO. V prvem delu usposabljanja sta sodelovala tudi nekdanja medicinska sestra in zdaj kulturna mediatorica v muzeju *Marija Kaplan* in *Primož Jamšek* s Slovenske filantropije.

Odprta vrata... za spremembe. Foto: Alijana Šantej

Dan za spremembe tudi na UTŽO v Ljubljani

Ljubljana, 26. marec 2011

Enajst se jih je zbralo na sobotni dan. Slušateljice UTŽO v Ljubljani so in že šesto leto druga drugi darujejo kulturo, znanje in spretnosti in predvsem UNICEF-ovim otrokom možnost, da se cepijo. Kar ne zna ena, zna druga! Česar ne znajo, se naučijo! Hodijo v muzeje, galerije, učijo se o barvah, kompoziciji, nemalokrat gre pri tem za *samostojno, recipročno učenje*, pa tudi *vzajemno učenje*. Pod njihovimi čedalje spretnejšimi prsti iz koščkov rabljenega blaga nastajajo punčke; dobijo svoj obraz, svoj izraz, svoje ime, dobijo družino, ki jih posvoji in UNICEF-ovi otroci dobijo cepivo. Med izdelovalko in družino teče dopisovanje, tkejo se socialni odnosi, širijo se socialna omrežja. Skupina javnosti pogosto predstavi svoje učenje in svoje delo, s tem pa sledi enemu temeljnih načel UTŽO, da naj se pridobljeno znanje prelije v skupnost in naj se hkrati preverja v očeh javnosti. Ker so bila vrata UTŽO, na pobudo *Slovenske Filantropije*, ki je *Dan za spremembe* organizirala, na široko odprta, so na UTŽO prišli tudi mnogi mladi in še mlajši. Za dejavno staranje potrebujemo zgled, tokrat so ga mladi obiskovalci dobili.

(Vir: Alijana Šantej)

Na UTŽO Grosuplje so preučevali, dokumentirali, fotografirali, oživili kulturno dediščino in izdali študijo o verski arhitekturi

Grosuplje, marec 2011

Od nekdanje vredne gradnje preteklosti budile zanimanje in občudovanje, odnos do njih pa je zrcalil civiliziranost družbe. Bile so navdih za generacije gradbenikov, bile so zgled, v njih je bilo zaznati pravila gradnje. Pred 150 leti se je pojavil pojem *kulturne dediščine*. Ustvarjalci tega koncepta so si želeli, da bi arhitekturo in umetnost preteklosti ohranili kot trajno vrednost, države so sprejele zakone za zaščito spomenikov. Arhitektura je vsekakor izraz življenja na nekaterih tleh. Izraz vseh njenih vidikov: stanovanje, javno in versko življenje, vojna in gospodarska arhitektura. Popis kulturne dediščine je v oporo interpretaciji preteklosti, varuje materialna pričevanja neke civilizacije. To vedo na UTŽO v Grosupljem. Občina Grosuplje bo tako do leta 2012, ob upoštevanju usmeritev Zavoda za ohranjanje kulturne dediščine Slovenije in predvsem ob pomoči UTŽO, vzpostavila popis lokalne kulturne dediščine. To bo oživelo kulturno dediščino, ki jo bo moč predstaviti javnosti, jo vplesti v lokalne kulturne dogodke in v razvoj lokalnega turizma. Slušatelji UTŽO Grosuplje so v svojih študijskih krožkih etnologije, restavracije in fotografije preučevali, dokumentirali in fotografirali lokalno dediščino. Nastale so odmevne razstave in nazadnje so izdali študijo o verski arhitekturi na svojih tleh, študijo o kapelicah. Iz zbranega gradiva so sprava pripravili odmevne razstave in nazadnje še dokumentiran popis vseh obstoječih kapelic v kraju. Rešili so pozabe pomembne spomenike, ki pričajo o naši preteklosti in povezujejo rodove. (Vir: Andreja Smolič)

Nočna gostja je bila profesorica Ana Krajnc

Ljubljana, 31. marec 2011

Na nočni obisk - preberemo v napovedniku Radia Slovenija - prihaja prof. dr. Ana Krajnc, ki je svoje življenje posvetila raziskovanju in razvijanju izobraževanja odraslih in uveljavljanju vede andragogike. Z njo se je novinarka Mojca Delač sprehodila od otroških let na vipavskem soncu, prek študijskih in raziskovalnih izkušenj doma in po svetu do današnjih dni in ...univerze za tretje življenjsko obdobje. Oddaja je bila prepletanje njenih pogledov na družbeno dinamiko ter izobraževanje odraslih.

Kako so dejavni! Spoznavati kulturno dediščino in biti starejši prostovoljec

Ljubljana, 5. april 2011

V Mreži za krepitev nevladnih organizacij na področju izobraževanja starejših je stekla beseda o kulturni dediščini in izobraževanju starejših za prostovoljstvo. Prof. dr. Ana Krajnc je v uvodnem nagovoru na tem posvetu spregovorila o pomembni vlogi starejših in njihove kulture za lokalni razvoj. Notranjski ekološki center - Lili Mahne - je predstavil svoje celostno prostovoljsko delovanje na področju kulturne dediščine, dediščinske skupnosti, odkrivanje dediščine, razvoj kulturnega turizma in seveda dosežke: ustanovitev muzeja Jezerski hram, izobraževanje mladine, zaščita Ljubljance itd. Doc. dr. Nives Ličen je navzoče uvedla v poznavanje metode življenjske zgodbe in v pomen življenjske zgodbe za popisovanje in ohranjanje kulturne dediščine in za prenašanje kulturne dediščine. Zgodbe ni moč analizirati, je dejala, a potrebno jo je umestiti v različne vidike konteksta, v katerem je nastala. Predstavniki partnerske organizacije UTŽO Grosuplje so predstavili učenje in metodologijo popisovanja dediščine v njihovem kraju, nastanek raziskovalne monografije, razstav, prenašanje znanja na mlade. Doc. dr. Dušana Findeisen je predstavila nastanek koncepta dediščine in vrste dediščine, zbrani v njeni tematski skupini pa so »nabrali« vrsto možnih izobraževalnih programov in akcijskih programov na področju dediščine. Festival pisanja v tej ali oni vasi in izobraževanje zanj, ali razvoj Trgovnice spominov, sta dva izmed številnih možnih izobraževalnih programov, so sklenili udeleženci.

Helsinki

Helsinki in finski centri za izobraževanje odraslih znova na obisku

Ljubljana, 4. april

Taina Törmä iz helsinškega Centra za izobraževanje odraslih (takšne imajo vse občine) je v pogovoru z Dušano Findeisen oblikovala program srečanja, ki bo konec septembra v Ljubljani. Namen? Razkrivanje značilnosti slovenskega in finskega izobraževanja odraslih. Srečanje bo potekalo ob navzočnosti in s sodelovanjem slušateljev slovenskih UTŽO in strokovnjakov z UTŽO in Andragoškega centra Slovenije, so sklenile. Razprava bo tekla o sistemu izobraževanja odraslih v obeh deželah, o vlogi UTŽO in drugih nosilcev izobraževanja starejših odraslih. Fince zanima *Znaš, nauči drugega* (angl. Since you know it, why don't you teach it), programsko sodelovanje s *Kinodvor-om*, teze, ki so v ozadju Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, prav posebej pa še spomini na njene začetke.

DANET- podonavski sosjedje - je zaplul v spoznavanje identitete in kulturne dediščine

Ljubljana, 5. april 2011

Člani slovenskih univerz so se zbrali na posvetu o kulturni dediščini. Predavanjem sta sledili delavnici o identiteti: osebni, skupnostni, lokalni, regionalni, nacionalni, tudi evropski. Udeleženci, več kot 50 jih je bilo, so ugotovili, da je identiteta spremenljiva, tako kot so spremenljive okoliščine. Težava sodobne družbe je »večnostnost« sedanosti. Mlade

generacije so brez referenčnih okvirjev, manjka jim vsidranost. Vloga starejših je nejasna. Brez spominov - razumevanja lastne preteklosti - in pogleda v prihodnost ni mogoče oblikovati trdne osebnosti. Brez trdne osebnostne identitete ne moremo uspešno graditi odnosov z drugimi. Brez trdne nacionalne identitete se ne moremo uspešno vključiti - integrirati - v Evropo, so zaključili z razmišljanji v prvi, medgeneracijsko zastopani delavnici, ki jo je vodila *prof. dr. Ana Krajnc*. Starejši udeleženci so povedali, da se še vedno čutijo bolj povezani z nekdanjimi jugoslovanskimi republikami kot z Evropo. Dubrovnik je bolj naš kot Pariz... Mlajši - visoko izobraženi - svojo identiteto doživljajo bolj globalno, kot bolj evropsko. Povezujejo se v virtualne skupine ekspertov. Starejši smo zrasli v času vere v znanost, napredek in vedno večje blagostanje za vse. Rasli smo v času relativne ekonomske varnosti (vseživljenjska zaposlitev). Hromeči strah, ki ga občutimo v sedanjem času popolne negotovosti, ne smemo prenašati na otroke in vnuke. Da bodo preživeli, se morajo oblikovati v trdne, vendar prožne osebnosti. Za to »herojsko« pot jih je treba opremiti s pogumom, številnimi izzivi, kjer si bodo nabirali izkušnje, in z ljubeznijo. (Globalna) identiteta, ki jo moramo prevzeti, naj temelji na človečnosti, so bili povzetki druge delavnice, ki jo je vodila *Senka Hočvar Ciuha*. (Vir: Majda Ažman)

Podonavski sosjedje so se srečali na internetni konferenci v virtualnem programu FlashMeeting

Ljubljana, Ulm, Bukarešta, 4. april 2011

Mednarodni projekti ne ponujajo le tematskega izobraževanja in gradnje novega znanja ali novega delovanja. So tudi način digitalnega opismenjevanja. Program FlashMeeting omogoča izobraževalnim organizacijam, ki ga zakupijo, da širijo svoje znanje, da se s študenti srečujejo virtualno. Tudi podonavski sosjedje so se tokrat srečali tako. Teklo je poročilo o že izvedenih posvetih na temo identite in še marsičesa. V pripravi sta še dva Danet-ova posveta, prvi na temo migracij, drugi na temo varovanja okolja. (Vir: Majda Ažman)

Ljubljana, 7. april 2011

Stekla je prva delavnica mozaika z zavzetimi študenti in zavzetim mentorjem mozaičarjem Alešem Vidrajzom. (Foto: Maja Vodopivec)

Izšla je 4. številka Mentor in znanje

Za svoje mentorice in mentorje Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje pripravlja elektronska pisma, v katerih obravnava vprašanja, ki si jih mentorji postavljajo. Kakšna je mentorjeva vloga, je bila tema zadnje številke.

Prebrali smo »Na kavi z Loki Schmidt« (Nem. Auf einen Kaffee mit Loki Schmidt)

Vsak drugi teden sta se ob kavi, na njenem domu srečevala *Loki Schmidt*, gospa v visoki starosti in *Reiner Lehberger*, profesor z Univerze v Hamburgu in urednik izobraževalnih strani v nemškem časopisu *Die Zeit*. Zbirala sta in menjala sta misli in spomine. Pogovarjala sta se o velikih in malih stvareh življenja in starosti. Dvajset zapisov pogovorov prikaže osebnost Loki Schmidt, ki se je oblikovala v njenem zasebnem in javnem življenju ob možu *Helmutu Schmidtu*, predvsem pa z njenim zavzemanjem za rastlinje in varovanje okolja. Postala je častna profesorica na področju biologije Univerze v Hamburgu, avtorica številnih del, med drugim tudi »*Botanični vrtovi v Nemčiji*«. (Nem. *Die Botanischen Gärten in Deutschland*, 1997). Na njen devetdeseti rojstni dan so po vseh nemških mestih zasadili devetdeset tulipanov v zahvalo za njena prizadevanja. Loki Schmidt pa ne govori le o varovanju narave in o starosti, njenih prednostih in težavah. Kaj bi pokazala obiskovalcu Hamburga, kdaj je pričela nositi hlače, kaj ji pomeni glasba. »Kdaj ste začutili, da ste stari?« »Pri osemindesetih, ko sem se spotaknila ob preprogo in se poškodovala«, se je glasil odgovor. Delo je dokument nekega življenja, neke starosti in je dokument časa, tudi, če nismo življenja preživeli v Nemčiji. Delo priporočamo tudi konverzacijskim skupinam nemščine.

Prebrali smo »Želja po staranju« ali želja po osebni rasti in napredku

Jean-Claude Reinhardt in *Jean Bouisson* se v svojem delu *Želja po staranju* (fr. *Le désir de vieillir*, L'Harmattan, 2011) med drugim sprašujeta, ali lahko življenjska in starostna obdobja preučujemo objektivno, vsa enako? Zaradi objektivnosti spoznanj naj bi znanstvene metode bile zmeraj iste, ne glede na odnos med raziskovalcem in predmetom preučevanja. Toda, da bi spoznali nekoga, ali da bi spoznali neko življenjsko ali starostno obdobje, pa poleg znanstvene raziskovalne metode potrebujemo še kaj več: intuicijo, empatijo, primerjavo s samim seboj. »Otrok lahko svoje otroštvo le živi, poznavanje otroštva pripade odraslemu«, so verjeli nekoč (Wallon). Šele kasneje se je pojavila »teorija duha« (fr. *la théorie de l'esprit*), ki teoretizira otrokovo doživetje psihologije odraslih. Pojavi se želja, da se spoznavanje odraslih in otrok združita, ko govorimo o otroštvu. Podobno naj bo glede starosti. Odrasel raziskovalec ni edina referenca za obdobje starosti! Potrebujemo pogled starejših. Potrebujemo njihove združene poglede. Pa še to, želja po staranju ne pomeni želje biti star, marveč željo po osebni rasti in napredku. Izjemno delo, izjemno branje, redko na področju, ki ga preučuje.

Napovedujemo, vabimo

Botanični vrt, Ljubljana, lžanska 15, na dan sredo, 13. april 2011 ob 18.00 uri
V sklopu priprave projekta *Vrtni prostovoljci* (UTŽO in Botanični vrt Ljubljana) vas vabimo na

predavanje *Slavice Eden*, ki že trideset let neguje svoj vrt v Prlekiji. O svojem izkustvu veliko razmišlja in spoznanja namerava predati vam. *VRT 'SLAVICA EDEN'* se imenuje njena predstavitev in se uvršča v niz predstavitev slovenskih zasebnih vrtov, ki odločilno vplivajo na našo samopodobo in podobo krajine. Vstopnina: prostovoljni prispevki. Več informacij na spletni strani Botaničnega vrta: www.botanicni-vrt.si

Spoznajmo svoje še nevideno mesto

Trubarjeva hiša literature, Stritarjeva 7, Ljubljana na dan četrtek, 14. april ob 11.00 uri

Člani UTŽO Ljubljana, člani študijskega krožka *Spoznajmo svoje mesto in domovino* (mentorica mag. Olga Paulič) pripravljajo v Ljubljani v Trubarjevi hiši literature predstavitev *še ne videne Ljubljane*, skritih mestnih koticov, ki so jih odkrivali, spoznavali in preučevali pri svojem raziskovalnem delu v skupini. Veseli bodo vaše udeležbe.

UTŽO in Turistično društvo Grosuplje vabita

Bodite v soboto, 16. aprila ob 8.00 uri na Železniški postaji Grosuplje

Ob 18.15 uri prisluhnite predavanju *Spoznajmo naše mesto in okolico* (Marija Samec). Po predavanju boste šli na pot po evropski pešpoti E-6 : Grosuplje- Spodnja Slivnica -Cerovo-Tabor-Županova jama. Pot je lahka. Informacije: Biserka Jakopin: 041 407 705.

Prihaja čas metuzalemov?

V zadnji številki revije *Naša žena* preberite »Prihaja čas metuzalemov« *Neve Železnik*, mentorice študijskega krožka za novinarstvo na UTŽO Ljubljana.

7/2011

Oče in sin. Foto: Chris Phillips

Televizija ARTE o medgeneracijskem učenju in izobraževanju na UTŽO.

Program Yourope bodo predvajali konec meseca aprila

Ljubljana, 3. - 4. april 2011

V zadnjem času je na UTŽO v Ljubljani teklo oziroma teče več medgeneracijskih programov.

Posvetili smo jim tudi raziskovalne naloge. Uvedli smo *kulturne mediatorje* v muzeje, kjer delajo in se izobražujejo skupaj z mlajšim osebjem. Uvajamo kulturne mediatorje v bolnišnicah. Tkejo se medgeneracijske vezi. S študenti andragogike smo pripravili dogodek *Vidimo, slišimo, beremo skupaj*. Pripovedniki z UTŽO, njihovi vnuki, študenti andragogike in cela dvorana Mestne knjižnice Ljubljana so brali v en glas, skupaj ali posamič *Butalce* Frana Milčinskega. Študenti andragogike so se ob tem učili tudi ustvariti projekt, vse od branja znanstvene literature do pisanja scenarija za prireditev in do izvedbe prireditve. Sodelovali so v radijskih oddajah, pisali so članke, dopise. Projekt Društva študentov pedagogike in andragogike in UTŽO ilustrira medgeneracijsko sodelovanje: skupno zamisel, skupno učenje in skupno delo generacij. Če povzamemo trditev *Alexandra de Tocquevilla* (Demokracija v Ameriki), lahko rečemo, da se v tovrstnem skupnem učenju in delu »obnavljajo čustva in misli, razpreta se srce in razum, kar se lahko zgodi le z recipročnim delovanjem ljudi drug na drugega«. In če lahko verjamemo *Robertu Putmanu*, se vezi zaupanja in recipročnosti, ki se stkejo znotraj skupine, podaljšajo v zunanji svet, ustvari se »družbena spirala«, ki spreminja tudi širšo skupnost. Novinarji ARTE so tako želeli posneti film o medgeneracijskih dejavnostih UTŽO, ki ga bodo predvajali v programu Yourope konec aprila.

Michael Andrews: Človek, ki je nenadoma padel (Tate Galery)

Moji starši so stari - kritična geragogika

Ljubljana, april 2011

V eksperimentalnem študijskem krožku *Moji starši so stari - kritična geragogika* se ukvarjajo s položajem starejših v družbi staranja, z dejavnim staranjem, z izobraževanjem starejših odraslih, s pogledi na temeljna družbena in osebna vprašanja, z medicinskimi vidiki starosti in staranja; berejo odlomke o starosti in staranju avtorice *Marguerite Yourcenar*, gledajo filme z izjavami ljudi v visoki starosti, ali pa prebirajo, denimo, o življenju *Annie Girardot*, igralke, ki nazadnje ni več vedela, da je bila kdaj igralka, pa je igrala v več kot 162 filmih. Njena hčerka Gulia je ustanovila društvo za boj proti Alzheimerjevi bolezni, napisala je delo *Spomin moje matere* (fr. *La mémoire de ma mère*). V zadnjih letih njenega življenja so z Annie posneli film »Takšno je življenje« (fr. *Ainsi va la vie*) o njeni bolezni (več na: Youtube). Po njeni smrti so odprli *Espace Annie Girardot* (gerontološki center). V študijskem krožku so študenti spoznali značilnosti Alzheimerjeve bolezni, kopičenje aloidnih oblog v možganih, ki jo je *Alois Alzheimer*, nemški psihiater in patolog, odkril v začetku devetnajstega stoletja. Poznavanje značilnosti te bolezni jo pomaga upočasniti (motnje spomina, človek pozabi, kako priti skozi vrata ali se povzpeti na obalo iz vode, lahko pade, je v dnevni sobi, pa misli, da je njegova kuhinja na Češkem, nenehno lahko ponavlja iste stavke, izgublja ravnotežje, zgublja identiteto, ne prepozna drugih, lahko postane občasno agresiven ipd.). Vse skupaj zveni zastrašujoče, a poznavanje znakov, in predvsem izobraževanje, bolezni resnično upočasnijo. Člani študijskega krožka se učijo tudi smiselnih dejavnosti, s katerimi lahko pri obolelih svojcih zavremo napredovanje demence in Alzheimerjeve bolezni in jih podpremo v lucidnosti in čustvih. (Več: UTŽO, Facebook)

Na UTŽO Trebnje so združili izobraževanje in turizem

Trebnje, 8. april 2011

Kulturni, industrijski in izobraževalni turizem srečujemo na univerzah za tretje življenjsko obdobje, še zlasti takrat, ko nas v delovna okolja popeljejo zdajšnji slušatelji in nekdanji zaposleni in takrat, ko pobuda za obisk pride iz vrst slušateljev samih. Člani UTŽO si tako ogledujejo tovarne čokolade, tovarne mlečnih izdelkov, tovarne zdravil, farmacevtske zbirke, televizijske hiše, tiskarne, zakulisje gledališča, delovna okolja, ki delujejo ponoči in podobno. Člani *Univerze za tretje življenjsko obdobje, ki deluje v okviru Centra za izobraževanje in kulturo Trebnje*, so se nedavno podali v tovarno zdravil. Gostitelji so jih popeljali po proizvodnih dvoranah, jim predstavili najnovejšo tehnologijo, odgovorili na številna vprašanja. Obiskovalce sta presenetila strogo nadzorovana brezmadežna čistoča belih prostorov, nadzor nad kakovostjo in še marsikaj. (Vir: Silva Mežnar)

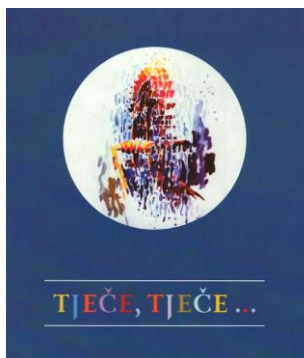

»Gianna è sorprendente«. Foto: Maja Vodopivec

»Lei é sorprendente« ali Firenze v Ljubljani

Ljubljana, april 2011

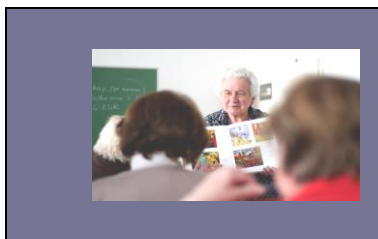
Pričela se je izmenjava znotraj *Grundtvigove akcije GIVE*, ki je namenjena starejšim prostovoljcem na področju kulture. Mnogi v Evropski komisiji so akcijo sprva sprejeli z veliko dvomov: zakaj naj bi se starejši ukvarjali s prostovoljstvom, zakaj naj bi bilo prostovoljstvo starejših oblika dejavnega staranja, zakaj naj bi bilo prostovoljstvo učenje, zakaj...? Sila stereotipov je velika! Kljub temu pa je program stekel in zdaj so odgovori na postavljena vprašanja že jasnejši. Na UTŽO Ljubljana je tako prišla *Gianna Bennati*, upokojena profesorica angleščine, tečajnica na *glasbeni šoli Francesco Landini v Firencah*, kjer se uči igrati klavir. Obiskala je skupine italijanskega jezika. Zanje je pripravila predstavitev italijanskih avtorjev: Dante, Paolo Conte in drugi. Spregovorila je o drugih vidikih italijanske kulture, o značilnostih toskanskega narečja. Poslušalci so ji spontano dejali »Lei é sorprendente« (slov. presenetljivi ste). »Lepšega poklona si ne morem zamisliti,« je dejala. V mesecu maju v Firence odhajata slovenski prostovoljki kulture *Maša Martinčič* in *Ksenija Krefc*, slušateljici ljubljanske UTŽO. V dveh letih bo v Firence odšlo šest naših starejših ambassadorjev kulture, k nam pa bo prišlo šest italijanskih kolegov. (Več o programu GIVE na spletni strani CMEPIUS: www.cmepius.si)

Petnajst let UTŽO Ilirska Bistrica, zbornik Tječe, tječe... razstava in še kaj

Petek, 15. april 2011

V Ilirski Bistrici je ustanovna predsednica *Marija Šlenc Zver* v navzočnosti velike, a povsem polne dvorane pregledala prehojeno pot njihove UTŽO in doslej storjene korake. Veliko jih je bilo! *Nevenka Tomšič* je nova predsednica te UTŽO in njej je pripadla naloga, da se zazre v prihodnost. *Prof. dr. Ana Krajnc* je delovanje UTŽO Ilirska Bistrica umestila v širši kontekst nastanka in delovanja Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje. Nekaterim navzočim so se ob tej priložnosti za prizadevanja zahvalili s priznanji. Med prvimi sodelavci te univerze sta bila tudi dva italijanista, dobitnika priznanja, profesorja *Marija Simčič - Šanj* in *Sergej Šlenc*. Ob jubileju je izšel tudi zbornik te Univerze in ogledati si je bilo moč razstavo z roko narejenih izdelkov - dokaz spretnosti, ki jih vse bolj želimo oživetiti. (Vir: Ana Krajnc)

Podoba profesorice. Foto: Iva Gasar

Kdor se bavi z umenostjo, ima od življenja več; podeljena so bila priznanja in nagrada Izidorja Cankarja

Ljubljana, 18. april 2011

Profesorici Mileni Kožuh je Slovensko umetnostno zgodovinsko društvo v prostorih Moderne galerije v Ljubljani - zrasla je pred devetdesetimi leti na pobudo Izidorja Cankarja - za več desetletno poučevanje vseh rodov, še posebno številnih starejših študentov, izročilo častno priznanje Izidorja Cankarja. Profesorici je častno priznanje pripadlo tudi za odličnost znanstvenega raziskovanja in za izdajo monografij, ki so vse izšle po njeni upokojitvi (prispevek Nagrobniki na Žalah v: »Trideseta leta 20. stoletja v slovenski likovni umetnosti« in »Terska dolina«). Vsi, ki jo poznamo, vemo, da je njeno življenje bilo in je resnično izpolnjeno z umetnostjo in umetnostno zgodovino, a »kdor se bavi z umetnostjo, ima od življenja več«, je v imenu vseh nagrajencev zaključil *mag. Mirko Kambič*, umetnostni zgodovinar in mojster fotografije.

Foto: Višnja Botić

Prostovoljstvo starejših ne pozna meja Tradicionalno letno srečanje ljubljanske in zagrebške UTŽO

Zagreb, 19. april 2011

Prostovoljci UTŽO Ljubljana so sodelovali na *okrogli mizi o pomenu izobraževanja in prostovoljstva v poznejših letih življenja*, ki jo je organizirala Univerza za tretje življenjsko obdobje Zagreb. Organizirano prostovoljstvo, še zlasti tisto, ki na novem področju zahteva nenehno izobraževanje, zadovoljuje višje psihološke potrebe vsekakor dosti bolje kot plačano delo, so sklenili sodelujoči (osebna rast, pripadnost, potrjevanje osebnosti, socialno omrežje, darovanje). V nadaljevanju so se slušatelji ljubljanske UTŽO skupaj z zagrebškimi kolegi priključili različnim študijskim krožkom. Skupaj z gostitelji so obiskali tudi *Muzej sodobne umetnosti Zagreb*, kjer so ob ogledu zbirk in v živem razgovoru muzejsko osebje navdušili za uvajanje slovenskega modela prostovoljnih kulturnih mediatorjev v muzejih.

(Vir: Alijana Šantej)

Vera Kodrič ali iščemo zglede dejavnega staranja

Ajdovščina, april 2011

Starajmo se dejavno, pravijo. Toda kako? Na UTŽO zdaj iščemo zglede dejavnega staranja. Prvega smo našli pri *Veri Kodrič*, nekdanji glavni tajnici *Tekstilne tovarne Ajdovščina*. Danes šteje 68 let in v pokoju je 14 let. Že 37 let na Ljudski univerzi v Ajdovščini poučuje slepo desetprstno tipkanje brezposelne, ki prihajajo k njej od vsepovsod z Goriške. V odmorih študente posluša, jim svetuje, jih spodbuja, išče zanje rešitve. Daljnega leta 1974 je prvič darovala kri in takrat so jo povabili v *Območni odbor Rdečega križa*. Zdaj mu že pet let predseduje in organizira odmevne, potrebne akcije. Pričela se je samostojno učiti o tem, kako se suši sadje. Zdaj o tem predava. Je prostovoljka v *Varstveno delovnem centru za invalidno mladino*. Gojenci jo pogrešajo, njo, njeno sadje in cvetje z domačega vrta in njeno kolo, kadar zamuja z obiskom. Bila je v pripravljalnem odboru za ustanovitev Univerze za tretje življenjsko obdobje v Ajdovščini in bila je njena prva tajnica. Vera Kodrič ima tudi moža, dva odrasla otroka z družinama, vnuka, hišo in vrt. Dejavna poznejša leta se ne odvijajo zgolj doma, marveč tudi v širši družbi.

Napovedujemo, vabimo

Migracije kot izziv, manjšinske skupnosti kot priložnost

Petek, 6. maj 2011 v Centru Evropa, Dalmatinova 4, Ljubljana od 9.00 do 13.00 ure

Tretji iz niza javnih posvetov Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje v okviru projekta DANET/podonavski sosedje bo posvečen enemu največjih prebivalstvenih vprašanj: migracijam in njihovemu vplivu na nas in družbo. Sodelovala bosta uvodničarja *Dr. Damir Josipovič (Priseljevanje v Slovenijo po 2. svetovni vojni)* in *Martina Bofulin (Kitajska skupnost v Sloveniji)*. V

skupinskem delu pa se bodo udeleženci spraševali: od kod smo; od kod so naši starši, očetje, dedje; kakšne sledi so pustili v nas; imamo stike z ne-Slovenci in če da, kakšne; kaj smo se naučili od njih, kaj sprejeli; kaj nas moti; česa ne sprejemamo; se čutimo ogrožene; smo (ne)strpni in zakaj; kje so ovire pri razvijanju dobrih odnosov v večkulturni skupnosti in kaj deluje povezovalno (jezik, izobrazba, vrednote, vera, običaji). Prijave sprejemamo do najkasneje 4. maja na elektronski naslov: institut.univerza@siol.net, oseba za stik Tamara Jare, GSM: 031 585 854.

Foto: Jože Bavcon

Kako postati vrtni prostovoljec v Botaničnem vrtu Ljubljana

Sreda 11. maj 2011, Botanični vrt, Lžanska cesta 15, Ljubljana, od 9.00 do 14.00 ure

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje in Botanični vrt Ljubljana vas vabita na uvajalno izobraževanje v programu »Vrtni prostovoljci«. Pod vplivom spoznanj v evropski mreži medgeneracijskega učenja EMIL in sklada *Calouste Golbenkian v Lizboni*, ob finančni pomoči MOL in predvsem pod vplivom potreb in zanimanja slušateljev, na UTŽO Ljubljana skupaj z *Botaničnim vrtom Ljubljana* že več mesecev snujemo program organiziranega prostovoljnega dela in hkratnega študija »poglavij botanike«. Vse, ki vas vloga Botaničnega vrta pri ohranjanju biološke raznolikosti zanima, ki bi se radi na tem področju izobraževali, vabimo, da se nam pridružite. Prijave sprejemamo do najkasneje 6. maja 2011 na elektronski naslov: institut.univerza@siol.net, oseba za stik Tamara Jare, GSM: 031 585 854.

Univerza za tretje življenjsko obdobje - Izobraževalni center Slovenske gorice, Nikova 9, 2230 Lenart v Slovenskih goricah, vas vabi na prireditve v Tednu vseživljenjskega učenja

Ponedeljek, 16. maj 2011 ob 10.00 uri, učilnica Izobraževalnega centra. [Hrana vir zdravja](#) (postopki in tehnike pridelave hrane ter pomen varovanja okolja).

Torek, 17. maj 2011 ob 10.00 uri, učilnica Izobraževalnega centra. [Sama po Japonski](#) (18-letna študentka predstavi svoje izkušnje)

Sreda, 18. maj 2011, odhod z Avtobusne postaje Lenart ob 9.20 uri (pri Kolaričevih bo prikaz zelišč, podzemne čajnice ter množice najrazličnejših zeliščnih izdelkov)

Četrtek, 19. maj 2011 ob 10.00 uri, učilnica Izobraževalnega centra. [Zakaj nas računalnik ne uboga](#) Na ta dan vabijo vse, ki se šele učijo računalništva in bi potrebovali kakšen nasvet ali malce vaje.

Srečujejo se z angleško knjigo v roki. Sodelovanje UTŽO s Centrom Oxford Ljubljana, april-maj 2011

V začetku leta je steklo sodelovanje med Univerzo za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani in knjigarno Center Oxford. Stekla so *Bralna srečanja*, ki udeležencem ponujajo možnost spoznavanja angleškega jezika in književnosti pod vodstvom Adele Grey, v Ljubljani živeče Angležinje in ljubiteljice književnosti. Navzoči prebirajo angleška književna dela, čemur sledita pogovor in vodena razprava. Razpravi sledijo tudi slovnične vaje. Srečanja se v juniju zaključujejo, znova pa bodo zaživela jeseni. (Vir: Maja Vodopivec)

UTŽO je na Facebook-u. Postanite njen prijatelj ali prijateljica

Če bi želeli objavljati svoje novice in se seznaniti z novicami ljubljanske in drugih UTŽO, postanite prijatelj ali prijateljica UTŽO na socialnem omrežju Facebook. Dogodke objavljamo tudi v novicah Eurydice, CNVOS, v Napovedniku in drugod.

Izobraževanje za kulturne mediatorje v bolnišnici, starejše študente, ki prihajajo z UTŽO Ljubljana, se nadaljuje v UKC Ljubljana

Ljubljana, 30. marec in 14. april 2011

V ljubljanskem kliničnem centru je *Mojca Fink*, ki je tam odgovorna za prostovoljstvo, organizirala izobraževanje za starejše študente z UTŽO Ljubljana, ki so se na predhodnem usposabljanju na UTŽO odločili, da kot prostovoljni kulturni mediatorji v bolnišnicah ponesejo kulturo in znanje, ki ju pridobivajo, v bolnišnico in pripomorejo k odpiranju UKC v kraj. Navzoči so se med izobraževanjem seznanili z delovanjem Univerzitetnega kliničnega centra, z delovanjem reševalne službe, s prijemi prve pomoči itd. Darinka Klemenc, višja medicinska sestra, je skupaj z bodočimi prostovoljci razmišljala o tem, kako začeti pogovor z bolnikom, kako v odnosu bolnik – prostovoljec upoštevati načela zaupnosti in zasebnosti in drugih temah, ki se odpirajo prostovoljcem ob vstopu v bolnišnično okolje. S strani UTŽO Ljubljana se je izobraževanju udeležila *Alijana Šantej*, koordinatorica projekta.

Poslanica Ane Krajnc ustanovnemu zboru Društva Univerza za tretje življenjsko obdobje Jesenice

Gledališče Toneta Čufarja Jesenice, 17. maj ob 17.00 uri

Zelo me veseli, da boste na Jesenicah ustanovili *društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje*. V okviru Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, mreže 45-tih UTŽO, vam bom nudili vso možno potrebno in željeno podporo.

Čestitamo ob ustanovitvi društva članom pripravljalne skupine, vsem sodelavcem, bodočim mentorjem in študentom Univerze za tretje življenjsko obdobje Jesenice. Želimo vam veliko uspehov, novih zamisli, pravih odločitev in pristnih odnosov.

Tretje življenjsko obdobje traja 20, tudi 40 let, in je postalo najdaljše obdobje življenja, zato mora imeti življenje tudi takrat svojo vsebino in strukturo časa. Univerze za tretje življenjsko obdobje v Sloveniji plemenitijo tesni in pristni odnosi, predanost skupnosti društva in prepletanje profesionalnega in prostovoljnega dela.

Univerza za tretje življenjsko obdobje je zaščiteno ime z našo izvirno teoretsko podlago izobraževanja starejših in 28-letno tradicijo v Sloveniji. V študijskih krožkih poleg mentorjev strokovnjakov deluje mreža prostovoljcev, animatorjev, v posameznem študijskem krožku je animator eden od študentov. Za delovanje Univerze za tretje življenjsko obdobje nosijo

odgovornost organi društva in mentorji, kot tudi starejši študenti v študijskih krožkih. S svojim delovanjem boste obogatili svoje osebno življenje, odtrgali se boste odvisnosti od drugih in v polni meri nadaljevali svoje življenje tudi v starosti. Mentorji bodo ob vašem učenju v študijskih krožkih spoznavali posebno kakovost učenja: učenje z radostjo, podprto z vedoželjnostjo. Vaše znanje naj se pretaka v delovanje v vašem kraju in občini in naj prispeva h kakovosti življenja vseh generacij in nastajanju novih kulturnih, socialnih in materialnih dobrin. Želim vam veliko uspehov. Srečno in samozavestno naprej!

Prof.dr. Ana Krajnc

Predsednica Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje

Srečanje ekspertov Evropske komisije za izobraževanje starejših odraslih

Bruselj, 28. april 2011

V Bruslju se je z odgovornimi v *Direktoratu Evropske komisije za izobraževanje odraslih* sestala skupina evropskih ekspertov za izobraževanje starejših odraslih: Jim Soulsby (UK), dr. Teresa Almeida de Pinto (Portugalska), Carmen Stadelhofer (Nemčija) in dr. Dušana Findeisen (Slovenija). Med izvedenci je tudi dr. Andrea Waxenegger z Univerze v Gradcu (Avstrija). Spraševali so se čemu in zakaj velja v prihodnje dati prednost v izobraževanju starejših odraslih v evropskih usmeritvah. Veliko težav je s kategorizacijo ciljnih skupin, vsi navzoči pa so se strinjali, da je kronološka starost med vsemi značilnostmi starejših odraslih najmanj pomembna.

S konferenco na visoki ravni je Evropska komisija položila temeljni kamen letu Dejavnega staranja in solidarnosti med generacijami

Bruselj, 29. april 2011

Praznovali smo tretji zaporedni *Dan solidarnosti med generacijami*, ki ga je Evropska komisija uvedla na pobudo Slovenije v času, ko je Slovenija predsedovala Evropski uniji. Pobuda se je kasneje preoblikovala v predlog. Skozi številne mline je predlog šel svojo pot in tako bo leto 2012, ne brez težav, proglašeno za *Leto dejavnega staranja in solidarnosti med generacijami*. Konferenca **Dejavno staranje in solidarnost med generacijami** je pokazala, da si države članice, nacionalne vlade, regionalna in lokalna oblast, sindikati ter velike nevladne organizacije dejavno starost predstavljajo še vse drugače kot zgolj podaljševanje delovne dobe inboljšanje delovnih okoliščin za starejše ter doseganje 75% zaposlenosti do leta 2020. Vse to so »zunanji« cilji, kot je bil »zunanji cilj« v času sprejetja Lizbonske deklaracije, da bo Evropa postala do leta 2020 najbolj konkurenčna, na znanju temelječa družba, pa tega cilja ni moč doseči. Na povabilo Evropske komisije se je te konference Evropske komisije udeležila *Dušana Findeisen*, ki je pred tremi leti sodelovala tudi pri konceptualizaciji podobne evropske konference, ki je potekala v Sloveniji. Na nedavni konferenci v Bruslju so predstavili tudi prvo različico spletne strani, posvečene dejavnemu staranju in solidarnosti med generacijami. Obiščite jo. <http://europa.eu/active-ageing-2012>.

Naslednje leto naj ne bo leto proslavljanja starosti, marveč leto dejanj

Bruselj, 29. april 2011

Naslednje leto naj ne bo leto proslavljanja starosti, marveč leto dejanj, ki bodo ustoličila dejavno staranje, so dejali na konferenci ***Dejavno staranje in solidarnost med generacijami***. Kaj pomeni dejavno staranje? Kaj zagotavlja sodelovanje v družbi v drugi polovici življenja? »To, da smo dejavni in zdravi«, so dejali govorniki na konferenci. Kaj pa če nismo ali ne bomo zdravi? Se lahko dejavno staramo le, če smo samozadostni, neodvisni, dostojanstveni? Da, a tudi starejši, prejemniki pomoči, tudi tisti v stanju nemoči in odvisnosti so izjemno pomembni, četudi nemalokrat zgolj na simbolni ravni. V tem je njihovo delovanje in v tem je njihovo dostojanstvo. (Starejši v visoki starosti so vez med člani družine, po njihovi smrti se vse spremeni). Zdi se, da je opredelitev dejavnega staranja toliko, kolikor je ljudi. »Dejavno staranje, v mojih očeh, ne pomeni delati za vsako ceno, marveč imeti možnost, da izbiramo, da uporabljamo storitve javnega zdravstva, da imamo dostop do informacij, da se lahko sporazumevamo,« je dejala *Neelle Kroes*, podpredsednica Evropske komisije, zadolžena za digitalni program. Sporočite nam, kaj je dejavno staranje v vaših očeh.

Usposabljanje za gibanje in potovanje

Usposabljanje za potovanje ali kako vzljubiti »prevoz revnih«

To je zgodba o AENEAS ali o tem, kako v starajoči se družbi doseči nenaporno premikanje (angl. Attaining Energy- Efficit Mobility in an Ageing Society). Pri AENEAS pravijo: »Starejši so dosti bolj mobilni kot so bili njihovi predniki, a ljudje nad petdeset let starosti se ne zavedajo, da obstajajo še drugi načini prevoza in ne le osebni avto. Mnenja so, da je potovanje z avtobusom »prevoz revnih« in javni prevoz pri njih ni v čisljih. Usposabljanje za potovanje obsega prikaz novih tehnologij, e- vozovnic, pa tudi manj poznane gumbe za vozičke. Zajema tudi vedenje o dostopnosti javnih vozil, načrtovanje potovanja, obvladovanje posameznih postaj in orientiranje, informacije o tem, kje poiskati informacije, varnost potovanja in varno ravnanje. Usposabljujejo se potniki in prevozniki. Usposabljanje pripravi starejše, da izberejo javni transport, zadrži zveste potnike v javnem prometu, omogoči starejšim, da se počutijo varnejši, omogoči vsem, da se spoznajo z inovacijami v prometu, da se zmanjša število nesreč, da se izboljša podoba javnega prevoznika. Izobraževanja se udeležujejo predvsem osebe nad 75 let. V izobraževanje je vključeno tudi izobraževalno potovanje z avtobusom. V takšnem usposabljanju se združijo javni prevozniki, lokalna oblast, interesne skupine, lokalni politiki, javna občila, zdravstvene službe. Pri AENEAS so izdali tudi Vodnik za ohranjanje mobilnosti (angl. Staying mobile).

Napovedujemo, vabimo

TVU Teden vseživljenjskega učenja traja dlje kot prejšnja leta

Uradni termin 16. festivala učenja bo tekel od 16. do 22. maja, razširjeni pa od 1. maja do 30. junija. Do tega trenutka se je v spletnem koledarju (<http://tvu.acs.si/koledar>) nabralo že več kot 4.900 dogodkov, napovedanih pa je več kot 900 prirediteljev, nekateri svojih prireditev še niso vpisali (http://tvu.acs.si/koledar/v_stevilkah). Sodelavci Andragoškega centra Slovenije (ACS) se v vlogi nacionalnega koordinatorja TVU, ter mreže prirediteljev TVU po vsej Sloveniji veselijo, da bodo s skupnimi močmi presegli lanske (rekordne) kazalnike uspeha TVU.

Dogodki UTŽO Ljubljana so v Ljubljani in drugod

Petek, 6. maj ob 8.45 uri: Posvet DANET - Migracije kot izziv, manjšinske skupnosti kot priložnost, Ljubljana, Center Evropa, Dalmatinova 4.

Torek, 10. maj ob 9.00 uri: Izobraževanje »Vodenje nevladnih organizacij na področju izobraževanja starejših odraslih«, UTŽO Grosuplje v prostorih knjižnice.

Sreda, 11. maj ob 9.00 uri: Posvet »Vrtni prostovoljci«

Botanični vrt Ljubljana, lžanska cesta 15

Posvet - usposabljanje je namenjeno tistim, ki jih vloga Botaničnega vrta zanima (vzdrževanje biološke raznolikosti, predstavitev redkega rastlinja itd.) in ki bi se bili pripravljene vključiti v občasno prostovoljno delo in izobraževanje na to temo. Posvet je s finančnimi sredstvi podprla Mestna občina Ljubljana.

Sreda, 11. maj ob 19.00 uri: Otvoritev razstave keramičnih izdelkov Naslov - Pokrov

Galerija Loterije Slovenije, Ljubljana, Trubarjeva 79 (Razstava bo na ogled od 11. maja do 3. junija. Galerija je odprta od ponedeljka do petka od 10.00 do 13.00 in od 17.00 do 19.00 ure).

Sreda, 18. maj ob 14.00 uri: Literarno popoldne

Avstrijski inštitut Ljubljana, Trg francoske revolucije 6

Člani študijskega krožka za nemški jezik pri mentorici Adriani Kozamernik Jukić so prevedli v nemščino slovensko ljudsko pravljico *Pšenica - najlepši cvet*. Predstavili jo bodo skupaj s člani študijskega krožka *Umetnost pripovedovanja*.

Torek, 24. maj ob 16.00 uri: Otvoritev razstave keramičnih izdelkov *Moj vrt - moja galerija*. Ljubljana, Kocjanova 7, Ljubljana-Šentvid. (Razstavo *Moj vrt, moja galerija* si lahko ogledate od 24. maja do 3. junija v vrtu članice keramične skupine, gospe Mete Berce, na Kocjanovi 7

(Ljubljana-Šentvid); ogled vrta je mogoč vsak dan od 16.00 do 19.00 ure.

V Tednu vseživljenjskega učenja se bodo letos v Litiji dogodki vrstili

12.5. 2011 ob 19.00, Knjižnica Litija

»Približevanja«, gost Polde Bibič, srečevanja z znanimi Slovenci in Slovenkami, skupen projekt Knjižnice Litija in JZK Litija.

17.5. 2011 ob 19.00, Knjižnica Litija

Ob 120-letnici rojstva Janeza Jalna, predstavitev knjige Marjete Žebovec in fotografska razstava narave, gozdov Milana Amona

24.5.2011, 9.00 - 18.00, Knjižnica Litija in okolica

Dan Mestne knjižnice Ljubljana v Litiji, celodnevno dogajanje, delavnice in predstavitve

24.5. 2011 ob 18.00, Knjižnica Litija

Dan Mestne knjižnice Ljubljana - razstava izbranih miniaturnih knjig

8.6.2011 ob 19.00, Občina Litija

Ob 10. obletnici smrti someščana, Naceta Simončiča, Radovednega Tačka: spominska prireditev, razstava o življenju Naceta Simončiča in predstavitev lutkovne umetnosti

10.6. 2011 ob 19.00, Knjižnica Litija. Dvorana JZK Litija

60- letnica društva upokojencev Litija

(Vir: Aleksandra Mavretič)

Povzpeli se bodo, in tja se bo razprostiral njihov pogled

Učilna zidana UTŽO Sevnica se bo razširila na Lisco

10. maj 2011, odhod pohodnikov iz Sevnice ob 9.00, pričetek predstavitve ob 10.30 na Lisci
Študijsko leto bodo na UTŽO Sevnica zaključili s hkratnim izobraževanjem in druženjem, na mestu, ki ima za prebivalce tega mesta in mnoge druge simbolno vrednost; na Lisci. Priložnost bo za pregled prehojene poti in študijskih dejavnosti te univerze (ob 10.30), priložnost bo za gojenje pripadnosti in krepitev odnosov ter širjenje socialnega omrežja, tistega, v katerem je moč najti oporo: znanje, čustva, materialno oporo, če in kadar je potrebno.

Študijsko leto se s pregledom opravljenih dejavnosti zaključuje tudi na UTŽO Zasavska regija Trbovlje

13. maj 2011, Športno-rekreacijski center AMD na Kipah, s pričetkom ob 11.00 uri

Navzoče bo nagovorila njihova predsednica Zvonka Selan, na srečanju pa bo zazvenela tudi himna društva. Na UTŽO Trbovlje namreč vedo, da imajo vidna obeležja skupnega obstoja

pomen, da se morajo univerze za tretje življenjsko obdobje prepoznati kot skupnost starejših študentov in sodelavcev.

9/2011

Milojka Švara: Borove pokrite nogice

Niso čakali na maj, ustvarjali so Naslov-pokrov

Ljubljana, 11. maj 2011

»Ne čakaj pomladi, ne čakaj na maj«, je opozarjal glas mlade pevke in napolnil že tako nabito polne prostore *Galerije Loterije Slovenije*. Prostor galerije niso mogli sprejeti vseh, ki so na otvoritvi razstave *Naslov-pokrov* razstavljavke, študentke UTŽO Ljubljana v študijskih krožkih mentorice *Lučke Šičarov*, pospremili na otvoritvi te razstave. Katalog razstave pokaže, da so v pripravi na ta dogodek združili sile *Anton Doma*, član fotografskega študijskega krožka, *Milena Dimec*, lektorica in drugi. Nekateri obiskovalci smo se spraševali, kako je mogoče, da mentorica s svojo osebnostjo vtisne tako močan ustvarjalski pečat svojim študentom, kot je to storila *Lučka Šičarov*. Razstavljeni keramični izdelki razstavljavk so hudomušni, domišljijiski, razigrani, kot izdelki *Lučke Šičarov* same. Upodobljene so z živopisno odejico pokrite nogice vnuka, predrta »kangla« za mleko, kakršno smo uporabljali nekoč, ko so nas starši pošiljali ponj, na košati metli počiva ležeča podoba snažilke itd. Razstavo si je moč ogledati v Galeriji Loterije Slovenije, Trubarjeva 79, od 11. maja do 3. junija.

Migracije kot izziv, manjšine kot priložnost ali demografija sproža vprašanja

Ljubljana, 6. maj 2011

V okviru projekta DANET smo v Centru Evropa organizirali posvet o preseljevanju. Izhajajoč iz zgodovinskega časovnega okvira je to vprašanje predstavil *doc. dr. Damir Josipović*, vprašanje kitajske »skupnosti« v Sloveniji pa *Martina Bofulin*. Demografija razsvetli mnoge trditve, sproži kartezijanski dvom. Če nenehno poslušamo, da izumiramo, potem je, denimo, dosti lažje prebivalstvo obdavčiti. Če predstavimo staranje prebivalstva kot grožnjo, potem demografski podatki pokažejo še vse kaj drugega. Med drugim, da se med vsemi vzhodnoevropskimi državami Slovenija stara najpočasneje in da *nas* staranje prebivalstva ali nizka rodnost še ne ogrožata. Kaj pa nas ogroža, se tedaj vprašamo? Demografija načenja stereotipe o priseljencih; da so manj izobraženi, da imajo visoko stopnjo rodnosti, da se lahko zajedo v ekonomsko podstat domačinov. Delovne skupine slušateljev UTŽO in drugih so oblikovale *svoja* spoznanja, denimo: integracija je kohezivna družbena sila, asimilacija in akulturacija priseljencev nas siromašita. Poenotenje vrednot priseljencev in domačinov je manj pomembno od komunikacije med njimi. Jezik, vera, integracija so kohezivne družbene sile. Sekularizacija za vsako ceno je lahko nevarna, ker načenja identiteto. Pomembna je kulturna integracija, a tudi strukturalna (hoditi na delo, šolati se, plačevati davke itd.) in politična. Tisti, ki imamo izkušnjo mešanega porekla, se ne sprašujemo toliko, če je res pomembno biti zgolj Slovenec, smo spoznali. Projekt je podprla Evropska komisija v programu *Evropa za državljane*. Naslednji posvet bo na temo okolja. (Vir: Tamara Jare)

Več: <http://danet-at-work.eu>

Mreža nevladnih organizacij na področju izobraževanja starejših se je tokrat krepila v Grosupljem

Grosuplje, 10. maj 2011

V Tomšičevi knjižnici, kjer je *UTŽO Grosuplje* skupaj s svojo predsednico *Andrejo Smolič* pripravila usposabljanje za nevladne organizacije, smo se z njo in *dr. Ivom Puharjem* pogovorili o prehojeni poti in študijskih ter akcijskih dosežkih *UTŽO Grosuplje*, ki so vidni na področju lokalnega razvoja; razstave, raziskave, medgeneracijsko povezovanje, prostovoljstvo, so njihova bera. Kulturna vloga *UTŽO* je pomembna tudi zato, ker so mnogi prebivalci Grosuplja tja priseljeni, zato je pomembno graditi istovetenje s krajem na temelju študijskega spoznavanja kraja. *Dušana Findeisen* je svoje predavanje posvetila vodenju nevladne organizacije, vprašanju družbenega poslanstva nevladnih organizacij, ki te ločuje od trgovinskih in vladnih. *Maja Vodopivec* je predstavila najrazličnejše vire financiranja, oziroma je opozorila na tiste, ki so nevladnim organizacijam dosegljivi in pisani na kožo. Usposabljanje delno financirata *Ministrstvo za javno upravo* in *Evropski socialni sklad* znotraj projekta *Krepitev mreže nevladnih organizacij izobraževanja starejših*.

Dogovor z županom Clevelanda

Ljubljana, 10. maj 2011

Ana Krajnc, Tamara Jare in Dušana Findeisen so se srečale z županom mesta Cleveland in njegovimi svetovalci. Pogovor je stekel o konkretnih oblikah sodelovanja med UTŽO Ljubljana in prebivalci mesta Cleveland. V časopisih, ki jih prebirajo tako slovenski kot drugi domačini, bo izšel članek o UTŽO, oblikovali bomo program sodelovanja, ki se bo spočetka predvidoma odvijal po internetu in kasneje v živo z medsebojnimi študijskimi obiski. V Clevelandu imajo na Cleveland State University *Program 60+*, ki se mu lahko priključi UTŽO.

Foto Miklavž Čuk: Zeleno, ki te hočem zeleno - Botanični vrt na dan 12. maj 2011

Se zavedamo (ne le vrtni prostovoljci), da je odnos do narave del kulture

Ljubljana, 11. maj 2011

Ob začetni *finančni pomoči MOL* smo v pripravi nove programske usmeritve UTŽO, imenovane *Vrtni prostovoljci*. Pod vplivom projekta EMIL in Sklada Calouste Gulbenikian smo preučili številne primere dobre prakse po svetu in tako oblikovali prvo podobo prostovoljske vloge - vrtnega prostovoljca ali vrtno prostovoljke, tj. vodnika ali vodnice po vrtu, vodje izobraževalnih skupin, obdelovalca ali obdelovalke vrta, raziskovalca ali raziskovalke, upravljavca recepcije in posrednika informacij o zgodovini in delovanju Botaničnega vrta Ljubljana itd. Vrtni prostovoljci bodo pomagali vzdrževati biološko raznolikost. Povezovali bodo Botanični vrt z UTŽO in drugimi civilnimi organizacijami. Postali bodo ambasadorji Botaničnega vrta Ljubljana in UTŽO Ljubljana, ki je ta nov projekt zasnovala in pričela uresničevati ob pripravljenosti Botaničnega vrta za sodelovanje. Začetni posvet in usposabljanje so vodili *Dr. Jože Bavcon*, (Botanični vrt Ljubljana), *Tamara Jare*, so-avtorica in vodja projekta, *prof. dr. Ana Krajnc*, *doc. dr. Dušana Findeisen* (UTŽO Ljubljana). *Dr. Jože Bavcon* je predstavil zgodovino Botaničnega vrta in vlogo, ki so jo odigrali posamezni direktorji. *Franc Hladnik*, ki je pred 200 leti Vrt *domoznanske flore* tudi ustanovil in popisal slovensko endemitsko rastlino... vse do dolgoletna direktorja Pavlina. Ko se na vrt navežemo, se navežemo na naravo in gojimo kulturo, katere del narava je. Upamo, da ga boste vzljubili tudi vi in se pridružili mnogim UTŽO-jem, ki so vrt v zadnjem času že obiskale.

Mednarodni Center Združenega Kraljestva za dolgoživost pripomore k razmisleku

Westminster, 2011

Mednarodni Center Združenega Kraljestva za dolgoživost (angl. Longevity Centre-UK) je neodvisna raziskovalna ustanova za vprašanja dolgoživosti, staranja in prebivalstvenih sprememb. Delo tega centra je v podporo oblikovanju nacionalnih in evropskih politik na imenovanem polju. Center deluje skupaj z zasebnimi podjetji, akademskimi združenji in lokalno oblastjo. Center je tudi del svetovne zveze »International Longevity Center Global Alliance«, kjer je 12 partnerjev (ZDA, Japonska, Francija, Dominikanska republika, Indija, Južna Afrika, Argentina, Češka in Izrael). Glede na potrebe starajoče se družbe zveza z več

interdisciplinarnih zorišč oblikuje pozive za akcije.

Napovedujemo, vabimo

Sreda, 18. maj ob 14.00 uri, Avstrijski inštitut Ljubljana, Trg francoske revolucije 6, Ljubljana
Literarno popoldne

Člani študijskega krožka za nemški jezik pri mentorici *Adriani Kozamernik Jukić* so prevedli v nemščino slovensko ljudsko pravljico *Pšenica - najlepši cvet*. Predstavili jo bodo skupaj s člani študijskega krožka *Umetnost pripovedovanja*. Pravljici bo sledilo še literarno presenečenje pod mentorstvom Marjete Bibijane Savnik Tuma.

Petek, 20. maj do torek, 30. avgust, Prirodoslovni muzej Slovenije, Muzejska ulica 1, Ljubljana
Čudeži narave

Razstava je nastala v okviru študijskega krožka *Narava - znana neznanka*, ki v sodelovanju z Univerzo za tretje življenjsko obdobje poteka v Prirodoslovnem muzeju Slovenije pod mentorstvom *dr. Staše Tome*. Razstavo bo odprla *dr. Breda Činč Juhant*, direktorica Prirodoslovnega muzeja Slovenije. Pridružite se jim pri prebujanju domišljije, vsak dan od 10. do 18. ure, ob četrtnih od 10. do 20. ure.

Torek, 24. maj ob 16.00 uri, Kocjanova 7, Ljubljana - Šentvid

Otvoritev razstave keramičnih izdelkov *Moj vrt - moja galerija*

Razstavo *Moj vrt, moja galerija* si lahko ogledate od 24. maja do 3. junija v vrtu članice keramične skupine, *gospe Mete Berce*, na Kocjanovi 7 (Ljubljana-Šentvid); ogled vrta je mogoč vsak dan od 16.00 do 19.00 ure.

Sobota, 28. maj 2001, cerkev sv. Ane v Višnji gori

Koncert zborovske glasbe ŽVS Brinke, KD Šenjurski oktet in kulturni program ob zaključku študijskega leta UTŽO Grosuplje.

Več: Dora Adamič, tel. 031 711 536, dora.adamic@gmail.com

9. junij 2001

Arhiv Republike Slovenije vas vabi na Mednarodni arhivski dan 9. junija 2011 v prostorih arhiva na Zvezdarski 1, v Ljubljani od 10. do 13. ure.

Informacije in prijave: natalija.glazar@gov.si, tel: 01 241 42 60

Predstavitev arhivske dejavnosti v Slovenji in regionalnih arhivov, deklaracije Mednarodnega arhivskega sveta, ogled arhivskih prostorov z vodenjem (baročne Gruberjeve palače in Restavratorsko-konservatorskega centra arhiva) ter projekcijo izbora filmov, ki jih hrani Slovenski filmski arhiv. Posebej priporočamo študijskim krožkom Človek in njegove pisave, Slovenska zgodovina, Umetnostna zgodovina, Restavracija itd.

V projektu DANET v začetku junija pripravljamo posvet na temo trajnostnega razvoja

Ljubljana, 2. junij 2011 ob 10.00 uri, Center Evropa, Dalmatinova 4

V projektu DANET pripravljamo zadnje tematsko srečanje. Pogovor bo tokrat tekkel o tem, kaj

je trajnostni razvoj («Zemljo smo si sposodili od zanamcev«, je dejal že Saint Exupéry) in o tem, kako so ga leta 1971 opredelili politiki glede na posamezne sfere tovrstnega razvoja (ekonomska, socialna, ekološka sfera), o tem, kaj so konstruirani kazalci tovrstnega razvoja, kako ta razvoj razumeti in oceniti, kaj je *ekološki odtis* (če bi vsi živeli tako, kot danes živimo, bi potrebovali tri planete). Kaj pomeni *kazalec človeškega razvoja* (izobrazba, pismenost, življenjski standard). Spraševali se bomo, če so ekonomski kazalci zmeraj ustrezni. Za bruto narodni dohodek je, denimo, lahko dobro, če pride do poplav ali avtomobilskih nesreč... Je tedaj to še ustrezni kazalec razvoja? Spraševali se bomo, kaj pomeni glede na trajnostni razvoj *zeleni turizem, solidarni turizem, ekonomija v bližini*? Kaj lahko posameznik, podjetja in lokalna skupnost naredijo za to, da bo razvoj trajal, da bodo tokovi neprekinjeni (pretok denarja, storitev). Ste vedeli, denimo, da so se kot gobe po dežju na francoskem podeželju razpasla *Društva za ohranjanje dejavnosti kmetov*? Pri njih potrošniki naročijo zelenjavo, plačajo za celo sezono vnaprej, kar naredi proizvodnjo kmetov stabilno, dohodek predvidljiv in pretočen, kupci pa vsak teden prevzamejo svežo zelenjavo, proizvedeno v bližini. Ob tem pa se srečujejo z ljudmi, kmeti in odjemalci, z njimi navežejo trajnejše stike in tako podprejo trajnostni razvoj.

10/2011

Raznolikost. Foto: Miklavž Čuk

Skrb za ohranjanje biološke raznolikosti naj bo skupna

Ljubljana, 24. maj 2011

V prispevku za Radio Slovenija 1 so sodelovale *Tamara Jare*, vodja projekta (UTŽO), *Olga Žvanut*, študentka UTŽO Ljubljana in novo rojena vrtna prostovoljka ter *Alenka Marinček* v imenu *Botaničnega vrta Ljubljana*. Sodelujoče so poudarile, da je vzdrževanje biološke raznolikosti skupna odgovornost, povezovanje izobraževanja starejših in prostovoljske podpore Botaničnemu vrtu Ljubljana pa povzroča veselje in sproža osebno rast. *Radio Slovenija 1, serija oddaj Dobra dela, torek ob 10.30, novinar Peter Močnik*. V primeru vrtnih prostovoljcev želimo izobraževanje (naravoslovne vede, hortikultura, umetnost pripovedovanja, oblikovanje keramike itd.) povezati z delom starejših študentov za ohranjanje biološke raznovrstnosti in z njihovo podporo pri oblikovanju javnega prostora Botaničnega vrta.

Orhideje spreminjajo vonj, žabji samci v času parjenja pomodrijo, mar ne?

Ljubljana, maj - avgust 2011

Študijski krožek *Narava - znana neznanka* (UTŽO Ljubljana in Prirodoslovni muzej Slovenije) pod mentorstvom *dr. Staše Tome* je v Prirodoslovnem muzeju Slovenije v Ljubljani, Muzejska ulica 1, pripravil razstavo *Čudeži narave*, ki jo je odprla *Breda Činč Juhant*, direktorica muzeja. Razstava je na ogled od 10.00 do 18.00 ure, ob četrtkih do 20.00 ure, vse do 30. avgusta 2011. (Vir: Maja Vodopivec)

Ustanovitev nove UTŽO v Postojni so pospremili z radijsko oddajo

Postojna, 25. maj 2011

Prof. dr. Ana Krajnc je v oddaji na Radio Postojna spregovorila o vlogi izobraževanja v življenju starejših in njihove družine ter o pomenu univerze za tretje življenjsko obdobje za kraj in občino. *Maja Vodopivec* je predstavila delovanje Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje. Na ustanovnem zboru nove nevladne organizacije so se zbrali predstavniki različnih društev. Oblikovale so se tudi prve študijske skupine, med drugim študijski krožek za umetnostno zgodovino, lokalno zgodovino, angleški jezik in računalništvo ter študijski krožek za medsebojne odnose pod vodstvom psihologinje in andragoginje mag. Maje Furlan. Predsednica nove univerze za tretje življenjsko obdobje v Postojni je Nataša Belčič. Društvo UTŽO Postojna je v svoje okrilje sprejela knjižnica Postojna.

Kontakt: Nataša Belčič, tel.: 041 304 286

Avtor neznan: Knjižnica v glavi

Marinkina knjižnica je njihov ponos. Darujte ji svoje knjige

Škofja Loka, maj 2011

Marinkina knjižnica je nastala, ker so na UTŽO v Škofji Loki sledili svoji zamisli, ker so združili svoje znanje, izkušnje in kulturo in jih skupaj s knjigami darovali svoji knjižnici in ljudem v kraju. »Knjižnica je naš ponos,« pravijo na UTŽO Škofja Loka. Danes šteje že 3000 naslovov! Če pomislimo, da je današnja Mestna knjižnica Ljubljana rasla podobno, sprva v okvirih *Šentjakobskega gospodarnega društva* in spočetka zgolj z 250 podarjenimi knjigami. Lahko si zamislimo, kaj vse še lahko nastane iz Marinkine knjižnice! V knjižničnih prostorih so nedavno, v tednu TVU, praznovali učenje, branje, pa tudi porast števila bralcev. Kar 27 starejših in drugih bralcev si je prislužilo *bralno značko Marinkine knjižnice*, vsi navzoči pa obisk pisatelja *Ivana Sivca*. Študijski krožek *Umetnost pripovedovanja* je predstavil življenjske zgodbe pripovedovalk in druge pripovedi. Članice tega študijskega krožka so v za pripovedništvo značilni maniri v svoje pripovedi vključile tudi navzoče občinstvo. Svoje mesto med prireditvami v tednu TVU so našli tudi člani UTŽO Škofja Loka, ki se izražajo v glini, z barvanjem na steklo in podobnimi kreativnimi izzivi.

V Tednu vseživljenjskega učenja so se javnosti odprla vrata UTŽO Žalec

Žalec, 12. maj 2011

UTŽO Žalec je v Tednu vseživljenjskega učenja še bolj razprla krila svojih vrat javnosti. *Marjan Turičnik*, podpredsednik UTŽO Žalec, je gostom, ki so prišli z nacionalne otvoritvene slovesnosti *Tedna vseživljenjskega učenja*, ki je prav tisti dan potekala v Žalcu, predstavil dejavnosti Univerze za tretje življenjsko obdobje v tem mestu. Zastal je tudi ob vlogi UTŽO Žalec v lokalnem razvoju. Študijski krožki za umetnostno zgodovino, ohranjanje kulturne dediščine naših babic in študijski krožek Zimzelen so ob tem predstavili svoje delovanje. Predstavitve je nadalje namenil orisu vsebine in ciljev projekta »Krepitev mreže nevladnih organizacij na področju izobraževanja starejših«, ki ga sofinancirata Evropski socialni sklad in Ministrstvo za javno upravo, kjer prihaja do prenosa znanja na področju organizacije in vsebine izobraževanja starejših odraslih med nevladnimi organizacijami.

Prispevek UTŽO Ljubljana v zakladnico prevodne literature

Ljubljana, 18. maj 2011

Članice študijskega krožka za nemški jezik (mentorica Adriana Kozamernik Jukić) so prevedle v nemščino slovensko ljudsko pravljico *Pšenica - najlepši cvet*. Skupaj s članicami študijskega krožka *Umetnost pripovedovanja* so jo v okviru TVU v obeh jezikih predstavile v prostorih Avstrijskega inštituta v Ljubljani.

Animatorka Regina Hanc v imenu članic svoje skupine prejema zahvalo
Foto: Gregor Gulin

Priznanja za najzvestejše

Ljubljana, 23. maj 2011

V atriju ljubljanske Mestne hiše so se na otvoritvi razstave zbrali vsi, ki sodelujejo v UNICEF-ovem projektu *Posvoji punčko in reši življenje otroka*. Ustvarjalke, ki se izobražujejo na UTŽO v Ljubljani, so se uvrstile v skupino najzvestejših in prejele zahvalo za svoje humanitarno delovanje.

Ali poznate Mali Blatec, redki ostanek visokega barja? Zadnji posvet v projektu DANET smo posvetili sonaravnemu razvoju

Ljubljana, 2. junij 2011

Filozof *mag. Ljubo Mohorič* je udeležencem posveta predstavil enega od vidikov trajnostnega ali sonaravnega razvoja. Spregovoril je o okoljski etiki: razločevanje med dobrim in zlom v odnosu do okolja je odvisno od naše temeljne psihološke naravnosti. Z njo je pogojen naš odnos do okolja. V času, ko nastopita *Descartes* in *racionalizem*, človek vse bolj pričinja verjeti v svoje moči in razvoj tehnike; zdi se mu, da tudi boga in naravo vse bolj obvlada, hkrati pa ju vse manj spoštuje in vse bolj zlorablja. Še več, čas doživlja linearno. Kar pusti za seboj, zanj ni več pomembno. V antiki pa so čas doživljali ciklično in takrat so vedeli, da ničesar ni moč pustiti za seboj in da nas napake dohitijo, tudi napake v odnosu do okolja. Mag. Mohorič je predstavil tudi rojstvo in razvoj *Malega Blatca* na Ljubljanskem barju, enega redkih ostankov visokega barja v južni Evropi. V jeseni na UTŽO pod njegovim vodstvom pripravljamo obisk Ljubljanskega barja. Udeleženci posveta so razpravljali o tem, kaj lahko naredimo na osebni ravni (moderator Aleš Dolenc) in družbeni ravni (moderatorica doc. dr. Dušana Findeisen) za okolje in njegove sfere: ekološko, ekonomsko in socialno.

Nemško-francoski kanal ARTE in projekti UTŽO

Na spletu si lahko ogledate oddajo o kulturnih mediatorjih in medgeneracijskem branju, dveh projektih zasnovanih na UTŽO v sodelovanju s Filozofsko fakulteto v Ljubljani in slovenskimi muzeji. <http://www.arte.tv/de/3851354,CmC=3851342.html>

Nadaljevanka, ki ni sprožila solzavosti. Telenovela kot učna metoda

Larnaka, 25.- 29. maj 2011

Mihaela Orozel je v delavnici *Učenje v poznejših letih življenja in sodelovanje generacij* predstavila projekt *Bridge in telenovela vseživljenjskega učenja* (angl. Bridge and Lifelong Learning Telenovel Project), v katerem je partner tudi *Andragoški zavod Ljudska univerza Velenje*.

Partnerji v tem evropskem projektu so izhajali iz prepričanja, da je subkulturo (v tem primeru španske romantične nadaljevanke) moč uporabiti kot izhodišče za spoznavanje evropskih kultur, strukturirano učenje španskega jezika, spoznavanje in uporabo računalniških orodij (elektronska pošta, forum, digitalna fotografija, pisanje scenarija). Projekt so namenili ženskam nad petdeset let, predvsem tistim z odraslimi otroki ali brez njih in brez vnukov (imeti vnuke je pobuda za učenje, delovanje in odkrivanje socialnega okolja), ki po prezgodnji upokojitvi lahko ostanejo brez vrednih življenjskih vsebin.

Starejše ženske izobražujejo, da te lahko dejavno sodelujejo v oblikovanju politik Larnaka, 25.- 29. maj 2011

Senka Hočevar Ciuha z UTŽO Ljubljana se je s finančno podporo Evropske komisije in CMEPIUS v Larnaki udeležila Grundtvigove delavnice *Učenje v poznejših letih življenja in sodelovanje generacij*. Predstavila je koncept, razvoj in sodobne usmeritve Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje. Predmet razprave v delavnici je bil: vrline dobrega mentorja v izobraževanju starejših odraslih, starost, staranje in starejši (preučevanje teh tudi ob pomoči književnih odlomkov), učenje in izobraževanje in njun vpliv na osebno identiteto in na družbeno vrednost starejših, pravice starejših, denimo pravica do enakosti. 30 udeležencev iz Irske, Nemčije, Finske, Nizozemske, Danske, Velike Britanije, Italije, Litve, Romunije, Madžarske, Grčije in Slovenije se je v tej delavnici spoznalo s prizadevanji drug drugega, med drugim z izobraževanjem za dejavno udeležbo starejših žensk v politiki.

Izobraževanje odraslih v kriznih časih

Ljubljana, 26. maj 2011

Prof. dr. Ana Krajnc je sodelovala na 15. Andragoškem kolokviju ACS in Gospodarske zbornice Slovenije *Gospodarstvo v recesiji in izobraževanje odraslih*. Kriza ni le gospodarska ali finančna, marveč je predvsem družbene narave in tako globoko poseže v vse pore družbe, njene vrednote, družbene odnose, solidarnost med generacijami, je poudarila *Ana Krajnc*. Poudarila je, da krizo lahko olajšamo in presežemo, če povečujemo in uporabljamo znanje vseh segmentov prebivalstva.

Dušica Kunaver in Ana Krajnc v gosteh na UTŽO Šmarje pri Jelšah

Ljubljana, 31. maj 2011

Občina diha kulturo in tedaj ni nenavadno, da tudi njen župan izhaja iz knjižnice. Ob zaključku študijskega leta tamkajšnje UTŽO so govorci pregledali prehojeno pot. Poslanstvo UTŽO Šmarje pri Jelšah je tudi v bogatenju identitete kraja in boljšanju življenja krajanov.

Zakaj je pomembno izobraževati se in delati v drugih evropskih državah

Ljubljana, 2. junij 2011

CMEPIUS - Center RS za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja je organiziral delavnico z naslovom *Vrednotenje znanja in kompetenc, pridobljenih z mednarodno učno mobilnostjo*. V moderirani razpravi je sodelovala tudi Maja Vodopivec (UTŽO Ljubljana), nacionalna koordinatorica Grundtvigovega projekta prostovoljnega dela starejših *Glasba in poezija italijanske in slovenske tradicije*. Potovanja, učenje in delo v drugih evropskih državah nalagajo izobraževalnim organizacijam nove napore, nemalokrat tudi stroške, a osebna rast tistih, ki se v druge evropske države podajo (znanje, spretnosti, spremembe v osebnostnih lastnostih), je neprecenljiva. (Vir: Maja Vodopivec)

Napovedujemo, vabimo

Vpis v novo študijsko leto 2011/2012 na UTŽO v Ljubljani bo za nove študente in stare študente, ki se vpisujejo v za njih nove programe, potekal osebno na sedežu UTŽO Ljubljana, Poljanska cesta 6 od 1. septembra dalje v dopoldanskih urah. Elektronski vpis zaradi načel in koncepta UTŽO ne bo mogoč.

11/2011

Ura za tiskarstvo

V poletje je zavel vonj po tiskarski barvi

Ljubljana, 30. junij 2011

Sredi poletja so se nekateri študenti UTŽO Ljubljana - triindvajset smo jih lahko sprejeli - srečali znova, tokrat v dveh predstavitvenih delavnicah pod vodstvom tiskarja, zbiratelja stare tiskarske opreme in umetnostnega zgodovinarja *Marka Drpiča*. Seznanili so se z ročnim tiskom in stiskali svoj lastni monogram. Jeseni pričenjamo z novim študijskim krožkom *Knjiga od A do Ž*, ki ga posvečamo knjigi (zgodovina izdelovanja papirja, tisk in knjigoveštvo).

Vir: Alijana Šantej

Evropska konferenca pod borovci

Člani projekta DANET na konferenci v Šibeniku

Šibenik, 17.- 20. junij 2011

Študenti UTŽO Ljubljana *Lucija in Alojzij Trontelj in Jože Trotošek* ter nekateri mentorji *Lučka Cizelj, Neva Železnik, Aleš Dolenc in Dušana Findeisen*, ki so sodelovali pri pripravi konference DANET v Ljubljani (dejavno staranje, identiteta in kulturna dediščina, migracije, trajnostni razvoj) so se udeležili mednarodne konference v Šibeniku v organizaciji hrvaške partnerice UTŽO Zagreb. O vseh štirih temah so zdaj razpravljali znova, tokrat v evropskem kontekstu. Udeleženci v delovni skupini za dejavno staranje so bili mnenja, da je v kasnejših letih življenja najpomembnejše zdravo staranje, osebna rast, šele na zadnjem mestu pa zavzetost za družbeni razvoj. Zanimivo je, da so tega mnenja bili predstavniki tako Vzhodne kot Zahodne Evrope, kar nedvomno kaže na zmanjšanje spontanosti prostovoljskih praks v nekdanjih socialističnih državah in /ali na marginalizirani družbeni položaj starejših v večini evropskih držav. Če družba ni dovolj integrativna za starejše, ti ne vedo, kako bi delali zanjo. Gre torej za

obojestranski proces, a družbena angažiranost starejših je temelj dejavnega staranja, so povedali v skupini, ki jo je vodila *Dušana Findeisen*. Dolga je bila razprava tudi o tem, če je delati dlje (do 71. leta) dobro ali slabo z vidika posameznika in družbe. Bolgarski udeleženci pa so podali inovativen predlog, da naj bi se starejši pari upokojili hkrati.

Kaligrafi so pod vodstvom mentorice Mojce Močnik prikazali pisave mimoidočim

Sožitje izobraževanja in kulture z mestnim prostorom

Ljubljana, 3. julij 2011

Pod nedeljskim soncem so se študijske skupine UTŽO Ljubljana, skupine kaligrafije, kitajskega jezika in kulture in študijska skupina, ki nosi skrivnostni naslov »Čudoviti svet ugank«, srečale na *Gostiji kultur Gledališča Ana Desetnica* v nedavno rehabilitiranem urbanem prostoru ljubljanske Špice. Drug drugemu, drugim udeležencem in obiskovalcem, tudi svojim več generacijskim družinam, ki so jih tam obiskale, so člani skupin predstavili svoje dejavnosti, v katerih so za nameček lahko sodelovali obiskovalci. Študenti UTŽO so se tudi sami tam učili drug od drugega in tako je zrno modrosti prešlo iz rok enih v roke drugih. Takšne oblike in metode učenja v andragogiki poimenujemo različno. Italijani, denimo poznajo L'Universita della Strada (slov. univerza na cesti), bližnji obliki in metodi sta tudi medgeneracijski tabor, družinski tabor. Vsekakor pa je urbani prostor *prostor srečevanja* in kot tak omogoča in določa metode učenja. Prav bi bilo, da bi bolj raziskali vpliv vrednega urbanega prostora na izobraževanje starejših in drugih odraslih. (Vir: Senka Hočevar Ciuha)

Dr. Staša Tome s kačo v rokah
Foto: Maja Vodopivec

Kam kači prilepim jezik ali delovno poletje prostovoljnih kulturnih mediatorjev

Ljubljana, 6. julij 2011

»Obisk mlajših in odraslih obiskovalcev v *Prirodoslovnem muzeju Slovenije* se povečuje tudi z delom in študijem kulturnih mediatorjev, pri vseh generacijah se širi zanimanje za naravoslovje in naravo, spontano prihaja do medgeneracijskega učenja in sodelovanja,« je povedala *dr. Staša Tome*. V Prirodoslovnem muzeju Slovenije *prostovoljni kulturni mediatorji* pridobivajo in razdajajo svoje znanje in *Marija Hribar* je med njimi. Sama sicer ni vključena v študijsko skupino *Narava: znana neznanka, ki teče* v skupni organizaciji UTŽO Ljubljana in Prirodoslovnega

muzeja Slovenije ter pod vodstvom mentorice dr. Staše Tome, pač pa se že dolgo v študijskem krožku *Razumevanje in varovanje zdravja* uči o zdravju in o tem, kako se starati zdravo. Poleg tega je *Marija Hribar* gradbenica, a skoraj vse svoje poklicno življenje je posvetila vodenju skupin, ki so z njenimi navodili opravljale vrsto računalniških storitev. Vodenje skupine in stiki z ljudmi ji tako niso tuji, tudi otroci so ji bili zmeraj blizu in nekoč si je želela, da bi lahko bila vzgojiteljica. Se ji je želja nazadnje uresničila? Poletje zdaj preživlja tako, da pomaga voditi skupine otrok, ki v Prirodoslovnem muzeju Slovenije spoznavajo podobo in življenje kač, se z njimi seznanijo v vitrinah in v živo ter kačo tudi izdelajo in ji nazadnje prilepijo jezik.

Haydnova dvorana v gradu Esterhazy

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje je postala ustanovna članica Forumu civilne družbe Podonavja

Eisenstadt, 29. junij - 1. julij 2011

Projekt DANET ali Podonavski sosedje na delu (vodi ga *mag. Majda Ažman*) je privedel do novih povezav. Podonavje je entiteta, tako kot je entiteta Sredozemlje, a dežele v Podonavju so različno razvite, četudi imajo skupne potrebe in v zvezi s temi velja vzpostaviti izmenjavo znanja ter skupaj iskati rešitve tudi na področju gradnje civilne družbe in blagostanja za cel podonavski bazen. Članice foruma (angl. Danube Civil Society Forum), ki so se sestale v gradu Esterhazy v Eisenstadtu, se bodo med drugim posvečale dejavnemu staranju in izobraževanju starejših ter medgeneracijskemu izobraževanju, še posebej v povezavi z zaposlovanjem in integriranim lokalnim razvojem. Posvetile se bodo tudi razvoju *avtonomnega socialnega učenja* (študijski krožki, recipročno učenje, sodelovalno učenje) in splošnih spretnosti kot so jezikovne spretnosti in računalniške spretnosti, so sklenili v delovni skupini, kjer je Slovensko UTŽO in njene projekte zastopala *Dušana Findeisen*.

<http://www.danubestrategy.eu/participation/civil-society/>

Zavod Premiki omogoča turizem za vse

Ljubljana, junij 2011

Ustanovitelji zavoda *Premiki* so za svoje delovanje kot pomoč prejeli sredstva Evropske unije, pri tem pa so imeli v mislih, da mora biti *turizem dostopen vsem*; na pot gremo lahko, četudi smo bolni, četudi smo gibalno ovirani, četudi smo v visoki starosti in potrebujemo spremstvo. Vsi, ki imamo ostarele starše ali sorodnike, bomo odslej lahko potovali skupaj z njimi. Ustanovitelji zavoda so namreč zaznali družbeno potrebo, saj so ustvarili vsem *prijazno mrežo ponudnikov namestitve in prikaza kulturne dediščine*, ki skrbijo za to, da nam ni treba ostati doma, če si denimo zlomimo nogo, če smo stalno gibalno ovirani, če imamo težave z zdravjem. Tudi v tem primeru lahko potujemo skupaj z onimi, ki niso v takšnem stanju.

Vlagamo v tisto, v kar verjamemo, pravijo v človekoljubnih podjetjih.

»Venture philanthropy« dobiva krila

France Inter, junij 2011

Je človekoljubje vprašanje vrednot, religije, kulture? Bo že držalo; darovanje časa, znanja,

dela, denarja, ki je značilno za človekoljubje, je namreč drugačno v katoliški, protestantski, pravoslavni in v vseh drugih, tudi ateističnih kulturah. »Če verjamemo, da posamezniki spreminjamo svet, potem moramo stopiti na stran posameznikov. To je tako kot v poslu; denar in zmožnosti vložimo v tisto, v kar verjamemo. Darujemo lahko višek denarja, da se ga otresemo, lahko pa od obdarovanca pričakujemo, da doseže neke rezultate, ki jih sami spremljamo in se jih z njim vred veselimo«, je povedal francoski podjetnik, ki veliko daruje nevladnim organizacijam in tistim posameznikom, ki so na začetku svoje zamisli in poti. V anglosaških državah pa velja, da bolj ko je neko podjetje uspešno, bolj je zavezano podpiranju skupnosti in družbe. Tisti, ki denar ali podjetje podedujejo, se počutijo zavezani prednikom in niso tako darežljivi. V nasprotju z njimi pa so tisti, ki so ga ustvarili sami, bolj darežljivi«. Oblik človekoljubja nas vseh pa je veliko: plačujemo davke, četudi smo nezaposleni, sodelujemo v upravnem odboru društev in dajemo na razpolago svoje znanje, darujemo denar. Da je človekoljubja veliko, kaže tudi razvoj novega koncepta imenovanega *venture philanthropy* po analogiji z *venture capital* ali slov. rizični kapital ali začasna vlaganja. *Začasna človekoljubna vlaganja* pomagajo graditi v boljšanje družbe usmerjene organizacije, ki s podarjenim denarjem in drugo pomočjo izboljšajo svoj vpliv na družbo.

Več: <http://evpa.eu.com/>

Neizrečeno, prikrito reklamno sporočilo krepi stereotipe o starejših

Youtube

Kdor deluje na področju izobraževanja starejših, se mora otresti družbenih stereotipov o staranju, starosti in starejših. Kopica jih je! Na mestnih avtobusih najdemo skupaj sedeže, namenjene invalidnim osebam in starejšim osebam. Starost je torej neke vrste invalidnost. Trgovine, kulturne ustanove starejšim ponujajo posebne popuste in jih tako delajo revne v očeh drugih, hkrati pa je delo starejših z mnogimi zakoni omejeno. Evropska unija *določa* starejšim oblike prostovoljstva in jih omejuje predvsem na skrb za družinske člane. Starejšim je omogočeno druženje, izobraževanje za prevzemanje odločujočih socialnih vlog pa čudi in navadno ni deležno podpore. Konference tečejo hkrati na temo dejavnega staranja in dolgotrajne nege, normalno staranje pa se zmotno razlaga z vidika bolezenskega staranja, torej z demenco in Alzheimerjevo boleznijo itd. Učbenik za starejše dejavne državljane nosi naslov »Tudi vi ste Evropa.« Dedki in babice so navadno »zlati«, mili in dobri. Starejši delavci naj bi bili bolj komunikativni od mladih, imeli naj bi širše socialno omrežje kot mladi, trdijo v mnogih študijah. Starejši delavci se slabše učijo. Tehnologija ne more biti stvar starejših. Ljudje v poznejših letih si želijo zgolj potovati in živeti brezskrbno. Vsi starejši so utrujeni, in še in še. Reklama, ki jo predstavljamo tokrat, je žal v angleškem jeziku, pa nič ne de! Izrečeno sporočilo je: »Če ste lačni, niste pravi.« Neizrečeno pa: »Če ste stari, niste pravi in ste nemočni v družbeni borbi. Čas je, da obležite in da vas premagajo.« Izobraževalci odraslih in starejši sami moramo stereotipe prepoznati, na njih opozarjati, se jim upreti, tudi tistim, ki se nanašajo na druge, denimo na mlade.

<http://www.youtube.com/watch?v=tSvVBZ9x7mE>

Napovedujemo, vabimo

Vpis v novo študijsko leto

bo potekal vsak delovni dan od 1. do 15. septembra na sedežu Univerze za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani, Poljanska cesta 6, 1. nad. levo od 9.00 - 12.00 ure. V duhu načel delovanja UTŽO bo vpis mogoč opraviti le osebno in po spletu ne bo možen. Študenti bodo namreč ob

vpisu deležni učnega in drugega svetovanja. Spoznali bodo poslanstvo UTŽO, ki ga ni mogoče istovetiti s preprostim ponujanjem izobraževalnim programov.

Razvijamo nove programe

Kot vsako leto smo razvili nove programe skupaj s skrbno izbranimi strokovnjaki in mentorji, ki se veselijo sodelovanja z vami. Naj naštejemo zgolj nekatere med njimi: *Bilo je nekoč: slovenski prostor skozi zgodovino* z mentorico zgodovinarico Narodnega muzeja Slovenije **dr. Majo Žvanut**, *Ne čakaj na maj - moja/naša preteklost ob popevkah v letih 1945-1980* z radijsko glasbeno urednico in pevko šansonov **Meri Avsenak**, *Kaj se nam dogaja? Urbana in demografska geografija* z mentorjem **dr. Damirjem Josipovičem**, ki ga poznate že s konference o migracijah, *Dedek in babica za današnje čase* z mentorico psihologinjo **Andrejo Kotnik Trček**, *Astronomija* z mentorjem fizikom **prof. Zorkom Vičarjem**, ki se po nekaj letih vrača v naše vrste, *Vrtna umetnost in oblikovanje vrtov* z mentorjem agronomom **ing. Andrejem Hrenom** v podporo tudi vrtnemu prostovoljstvu v *Botaničnem vrtu Ljubljana* itd.

Bi se radi naučili plesti košare?

Začetek brezplačnega medgeneracijskega usposabljanja za pletarstvo je v ponedeljek, 18. julija 2011, ob 15.00 pri Pomelaj, zadruga za razvoj podeželja, z.o.o., Mala Polana 103, 9225 Velika Polana. Tel: (02) 573 70 36 E: pomelaj@siol.net S: www.pomelaj.si

12/2011

Profesorica Kožuh in minister Žekš. Foto: Neva Železnik

Domačini so se zahvalili z gromkim aplavzom

Zavarh, Italija, 10. julij 2011

10. julija so v Zavarhu v Terski dolini v sosednji Italiji, kjer žive tudi naši rojaki, v cerkvi Sv. Florijana slovesno otvorili obnovljene *slovenske orgle Kacin*. Na otvoritev obnovljenih orgel je prišla tudi profesorica *Milena Kožuh*, mentorica UTŽO Ljubljana, ki je skupaj s svojimi skoraj 600 študenti Univerze za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani kar tri leta zbirala denar za obnovo teh orgel, ki jih je leta 1925 izdelal *Ivan Kacin*, letos pa obnovil *Franc Zanin*. Otvoritve orgel se je - poleg približno sto študentov »tretje« univerze iz Ljubljane - udeležil tudi *dr. Boštjan Žekš*,

minister za Slovence v zamejstvu in po svetu. Domačini pa so se s priznanjem in gromkim aplavzom zahvalili predvsem prof. Kožuh, ki je Tersko dolino in njene ljudi vzljubila že leta 1975. Na koncu je na prenovljene orgle zaigral svetovno znani slovenski organist mag. *Dalibor Miklavčič*. Slovesnost je posnela italijanska televizija RAI, RTV SLO ni bilo blizu. (Besedilo: Neva Železnik)

Sodelovanje s podjetjem vredno posnemanja

Ljubljana, julij 2011

V projektu *Krepitev mreže nevladnih organizacij izobraževanja starejših*, ki sta ga finančno podprla Evropski socialni sklad in Ministrstvo za javno upravo, smo predvideli tudi povezovanje s podjetji. Podjetje S&T je naredilo plakate in posnetke o tem, kako njihovi zaposleni in naši starejši študenti delujejo v našem zdaj skupnem gibanju *Znaš, nauči drugega, učenje računalništva v dvojicah*. V septembru skupaj pripravljamo konferenco. Pokazali bomo, da podjetja lahko nevladnim organizacijam in posameznikom darujejo marsikaj, ne le denar, da je v tem *človekoljubje gospodarstva* ali recimo temu drugače naložbeno človekoljubje (angl. venture philanthropy). (Vir: Maša Bizovičar)

Video posnetek in več: http://www.snt.si/about_us/corporate_responsibility/77022.si.php

Miloslav Holý : Kavárna Unionka », 1925

Odslej v javnih občilih o starosti drugače

Ljubljana, julij-avgust 2011

Poletne dni smo na UTŽO posvetili med drugim so-oblikovanju in usklajevanju *besedila Strategije kakovostnega staranja in solidarnosti med generacijami do leta 2020*. *Dušana Findeisen* je pripravila oziroma dopolnila besedilo za razpravo o ukrepu, ki ima namen opozoriti na to, da mediji lahko veliko naredijo za to, da se popravi enostranska podoba starejših in lahko pripomorejo k razumevanju prebivalstvenih sprememb. »Starejši v slovenskih medijih (v nasprotju z mediji nekaterih drugih evropskih držav kot so Nemčija, Francija) nastopajo predvsem kot posebna družbena skupina. Ker so posebna družbena skupina, so "zaprti" v posebne revije, glasila, oddaje itd. Podoba starejših v slovenskih javnih občilih je najpogosteje dihotoma: so močni in modri (imajo družbeno moč, so pragmatično inteligentni, imajo torej vredne izkušnje), ali pa so šibki in odvisni (skrb za starejše, osamljenost, odvisnost, nasilje nad njimi, slabše zmožnosti učenja, diskriminiranost starejših itd.). Dihotoma obravnava se zdi nezadovoljiva in ne more zrcaliti stvarnosti. UTŽO sodeluje tudi pri oblikovanju drugih ukrepov, ki se dotikajo kulture starejših in za starejše, rabe elektronske tehnologije, izobraževanja starejših, vključenosti starejših v družbo itd.«

Zgodbe iz kovčka ali priročnik za tiste, ki berejo starejšim

Rheinland-Pfalz, avgust 2011

Starejši se zanimajo za knjige, časopise, biltene, zgodbe ali pesmi. Književnost jim odpira stik s svetom, boljša participacijo starejših v družbi, tudi tistih v visoki starosti. Zgodbe iz kovčka navajajo starejšega človeka na to, da razmišlja o svojem življenju, otroštvu, družini ali poklicu, ki ga je opravljal ali ga še opravlja. Tisti, ki jim drugi berejo, se z branjem, poslušanjem branja na svoj način integrirajo v družbo, saj skupno doživljanje prebranega ustvarja vezi. Ministrstvo za delo, socialo, zdravje, družino in ženske je v Rheinland-Pfalz skupaj s Fundacijo Brati (nem. der Stiftung Lesen) pripravilo vodnik za bralce, ki naj bralce približa vsakdanjemu življenju starejših v visoki starosti. Priročnik priporočamo predvsem študentom študijskega krožka Umetnost pripovedovanja na UTŽO Ljubljana, seveda pa tudi vsem drugim. Več:

<http://www.stiftunglesen.de/mehrgenerationen/leseempfehlungen/50>

Izšel je zbornik *Kultura in prebivalstvene spremembe. Spodbuda za delo na področju kulture v občinah*

Nem. *Kultur und demografischen Wandel. Impulse für die kommunale Kulturarbeit*, Almut Fricke und Thorben Winter. Kopaed Verlag, München, 2011. 106 strani, 12,00 €. Zbornik prispevkov o tem, kako s kulturno politiko in načrtovanjem kulture v občini uveljaviti ustvarjalne zmožnosti starejših in njihovo pripravljenost, da dejavno sodelujejo v družbi. Opisani so tudi posamezni primeri takšnega sodelovanja v Düsseldorfu in Remscheidu. Zbornik je moč naročiti pri KoPäd Verlag München. Več:

www.ibk-kubia.de/content/view/3/32/

Geragogika kulture je nova študijska smer

Münster, avgust 2011

Na Akademie Franz Hitze Haus v nemškem Münstru so oblikovali novo študijsko smer Geragogika kulture, ki združuje znanje s področja gerontologije, pedagogike kulture in geragogike. Posveča se didaktičnim prijemom, metodiki dela s skupinami starejših. Razprava teče o tem, kako prepoznati potrebe in prioritete starejših in jih uveljavljati v dejavnostih različnih ustanov, pri čemer gre za starejše najrazličnejših starosti. V deželi Nordrhein-Westfalen bodo 11. oktobra slavili Dan geragogike kulture. Več:

www.kulturgeragogik.de/pages/topics/vorankuendigung-fachtag-kulturgeragogik.php

Kolaž podob počitniških pokrajin

Počitniško branje

Nora luga: Šestdesetletnica in mladenič, Študentska založba, 2008, Ljubljana

Pripoved pri mladih in drugih Romunih izjemno priljubljene pisateljice smo prebrali, nadejajoč se, da bomo tam odkrili razmišljanja o odnosu med generacijami. Roman je bolj monolog, pripoved in izpoved pesnice Anne, ki v mladem prozaistu najde poslušalca, ob katerem oživi njena preteklost, spomin na osebna in družbena razmerja v njeni Romuniji, pa tudi na nekdanjo podobo in občutja telesa. Pripoveduje o pomenu druženja z mladimi, o želji, da mlade oblikujemo po svoji podobi, kajti to nam zagotavlja prihodnost. Pove, da star človek ne sme ostati pri spominih, saj za spomine nima časa, kajti mudi se mu živeti v sedanjosti.

Na UTŽO Žalec bodo zakorakali v trinajsto študijsko leto

Na UTŽO Žalec se bo moč vpisati v trideset študijskih skupin, posamezne delavnice pa bodo namenjene medgeneracijskemu učenju in povezovanju z lokalno skupnostjo, predvsem z nevladnimi organizacijami, pa tudi z izobraževalnimi in kulturnimi javnimi ustanovami, *Muzejem hmelarstva*, z Zavodom za kulturo in še kom. Že več let UTŽO sodeluje tudi z *Razvojno agencijo Žalec* v lokalnih projektih, in tako bo tudi letos. UTŽO Žalec napoveduje tudi študijske izlete.

Napovedujemo, vabimo

Čas za vpis v 28. študijsko leto UTŽO Ljubljana bo med 1. in 16. septembrom

Svetovalci vas bodo sprejeli med 1. in 16. septembrom ob delavnikih od 9.00-12.00 v prvem nadstropju na Poljanski 6 v Ljubljani. Pripravili smo tudi nekatere prenovljene programe kot so Človek in njegove pisave, Moji starši so stari - kritična geragogika, in povsem nove programe kot so *Bilo je nekoč: slovenski prostor skozi zgodovino* z mentorico zgodovinarico Narodnega muzeja Slovenije dr. Majo Žvanut, *Ne čakaj na maj - moja/naša preteklost ob popevkah v letih 1945-1980* z radijsko glasbeno urednico in pevko šansonov Meri Avsenak, *Kaj se nam dogaja? Urbana in demografska geografija* z mentorjem dr. Damjanom Josipovičem, ki ga poznate že s konference o migracijah, *Dedek in babica za današnje čase*, *Astronomija*, *Vrtna umetnost in oblikovanje vrtov* itd.

Že razmišljate, kaj boste študirali letos

Do izteka študijskih počitnic je še cel mesec, a univerza za tretje življenjsko obdobje Vrnsko že s polno paro razmišlja o novem študijskem letu.

Vabljeni k vpisu. Informacije in vpis na tel. št.: (03) 703 12 10

Pričenja se jesenska javna kampanja UTŽO

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje svoje javno poslanstvo vrši tudi z javno razpravo o vprašanih starejših, o njihovem položaju v družbi in predvsem o pomenu izobraževanja in kulture starejših. Spremljate nas lahko v časopisu Delo, sobotna priloga, v Vzajemnosti, v oddaji STORŽ, na Radiu Slovenija, v Napovedniku, na ekranu Kinodvor, na Facebook-u (UTŽO), v Mavričnih novicah Senior in drugod.

Moje ulice, Botanični vrt Ljubljana, Ižanska c. 15

Vsako nedeljo, vse do 28. avgusta, vas ob 18.00 pod krošnjami starih dreves v partnerski

ustanovi Botanični vrt Ljubljana pričakujejo na pogovor o spominih na življenje ljubljanskih mestnih ulic.

13/2011

Človek in njegove pisave - kaligrafija

Ljubljana, september 2011

Si želite prejeti izjemno skrbno napisano (morda celo odišavljeno) pismo, na papirju, ki bi ga bilo veselje otipati, spisano na roko celo lepše kot je bilo v navadi nekoč? Da bi se to res lahko zgodilo, smo pred leti uvedli študijski krožek z gornjim naslovom. Uvedli smo ga, ker smo slutili, da nam bo zlagoma dovolj razčlovečenih odnosov, hitrih in malomarnih računalniških sporočil. Želeli se bomo umiriti, se potopiti v tišino, kakršno so poznali srednjeveški pisarji v svojih sobah za pisanje, najraje ob zvoku pomirjujočih gregorijanskih spevov. V študijskem krožku zveste veliko o razvoju pisave, o razmerjih v družbi, o zgodovini in pomenu barv v zahodnih kulturah. Učite se rimske minuskule, rimske majuskule, karolinške pisave, gotice. Naučite se pisati pisma ob rojstvu otroka, maturi, poroki, naučite se pisati pisma dragim ljudem, jedilnike ipd. Obiskali boste Cistercijanski samostan Stična, razstave, papirnico Vevče. V tej študijski skupini, ki jo vodi **Mojca Močnik, so za zdaj na razpolago še tri študijska mesta.**

Utrinki z vpisa 2011. Doslej že več kot 500 vpisnikov.

Ljubljana, september 2011

V prvih osmih dneh septembra smo vpisali več kot 500 vpisnikov. Največ jih je v starostni kategoriji od 54-65 let. Tipični vpisnik je vpisnica, čeprav se v naše programe vpisuje letos precej več moških (17%). Med vpisniki smo srečali znane in neznane obraze. Naši prihodnji študentje so prišli k vpisu sami, v spremstvu svojih odraslih otrok ali vnukov, skupaj s prijatelji ali nekdanjimi sošolci. Včasih smo ob vrsti vpisnikov zagledali tudi kužka, ki je spremljal gospodarja k vpisu. Kaj vpisujete in kaj vas je navedlo, da ste izbrali, denimo italijanski jezik, smo povprašali zbrane? Gospa, ki mimogrede omeni, da ji je petinosemdeset let, pove zgodbo svoje odločitve. V Novem mestu, kjer so živeli, je bila med okupacijo tudi restavracija in italijanski kuharji so ji nekoč mimogrede navrgli: »Che belle gambe!«. Kaj to pomeni, je hitro odkrila. Zdaj italijansko razume, bere, ne zna pa govoriti. Za kaj drugega, pravi, ni, s tem bo začela, zdaj, kljub operacijam, ki so ji odvzele veliko moči. »Zakaj ste se odločili za francoski jezik?« »Pred petindvajsetimi leti sem zbolela za encefalitisom, in takrat se mi je zdelo, da se lažje učim drugih jezikov kot francoščine«, je povedala gospa, zgodovinarica po stroki ... Kompenzacijsko učenje, nadomestno učenje, s čimer zadovoljujemo nekdanje želje, je pogosto na UTŽO. Od tam pa so poti odprte na vse strani. Veliko študentov se zanima tudi za vse oblike povezave izobraževanja in prostovoljskega dela, ki jih vodimo skupaj s slovenskimi muzeji, UKC-jem, Onkološkim inštitutom in Botaničnim vrtom Ljubljana.

Pogovor z mentorji. Oddaja Radio Slovenija 1 v seriji oddaj STORŽ

Ljubljana, 7. september 2011

V zadnji oddaji STORŽ na radiu Slovenija 1 so o svojih izobraževalnih programih spregovorili mentorji UTŽO Ljubljana: Neva Železnik (novinarstvo), Meri Avsenak (slovenska popevka), Damir Josipović (Kaj se nam dogaja - urbana in demografska geografija). Vabljeni k poslušanju,

če želite zvedeti več, preden se vpišete v te programe.

<http://tvslo.si/predvajaj/pogovor-z-mentoriciami-z-univerze-za-tretje-zivljenjsko-obdobje/ava2.115317539/>

Ali družina lahko vpliva na to, da postanemo lažnivi? In čemu služi laž?

Ljubljana, september 2011

V študijskem krožku Družine in kako v njih živimo, pod vodstvom dr. Zdravka Lavriča, se bodo v tem študijskem letu lotili različnih tem, med drugim tudi teme laži. Je laž neizogibno nemoralna? Ne, nikakor! Študije kažejo, da se otrok nauči lagati že pri štirih letih starosti, da se laž razvija skupaj z zmožnostjo govora in skupaj z učenjem jezika. Laž je kognitivna strategija, ki jo uporabljamo zato, da se integriramo v družbo, da se približamo svetu drugega, da ga varujemo pred bolečino ali, da si sami nabiramo »točke« pri drugem itd. Še več, konstrukcija skupnega sveta skupaj z drugimi namreč ne poteka le tako, da govorimo resnico, marveč tudi tako, da lažemo. Laž pa ni zmeraj najboljša, kar lahko storimo. Pisatelj *Milan Kundera je tako* pojasnil razliko med pravo lažjo in neumno lažjo. Neumna laž nima moralne vrednosti, a zaradi nje se lahko znajdemo v težavah ... Prava laž pa bi bila, če bi lagali sami sebi. Vabljeni.

Degas: Obsesija

O starih kosteh Hrvaškega baleta. Za spremembe potrebujemo strast in energijo

Zagreb, 23. avgust 2011

V izjemno zanimivi televizijski oddaji na kanalu HRT 1 s *Poletna zlaganka* (hrv. Ljetna slagalica) so se srečali baletka, režiser in psihologinja, ki so vsak s svojega zorišča razmišljali o stereotipih, ki jim podlegamo, preprosto zato, ker je to udobno in ker smo leni za razmišljanje in takrat ne spreminjamo veliko. Upokojena baletka je tako razmišljala o strasti in energiji, ki ju baletniki potrebujejo, da bi bili prepričljivi, in o *nedopustnosti novega ukrepa upokojitvene starosti pri 65 - tih letih*, ki na Hrvaškem že velja za vse. Baletniki naj bi tako plesali do 65. leta in tudi poskušajo plesati do te starosti, mladih pa ni moč angažirati.

Zrno za mletje. (fr. Grain à moudre) Oddaje na nacionalnem radiu France Culture nas uči razumeti novice

Pariz, avgust 2011

Starejše mislece zaprosijo za komentiranje aktualnih dogodkov preteklega tedna.

Enkrat mesečno Hervé Gardette, novinar na Radiu France Culture, da besedo velikim in pomembnim pričam časa. Z misleci v visoki starosti obravnava glavne sekvence sedanjosti in aktualne dogodke preteklih tednov. Tako naj bi poslušalcem - s potrebno distanco - pomagal razumeti zapletenost sveta, v katerem živimo. Gost zadnje oddaje je bil *Edgar Morin*, sociolog, filozof, pisatelj, ki nas je opozoril: »Osamljena informacija pomeni skoraj toliko kot nič ... Za razumevanje potrebujemo več virov, ki jih moramo sestaviti. Žal pa nas šola uči predvsem stvari razstaviti, ne pa tudi sestaviti. Vsako aktualno vprašanje pa ima različne vidike: ekonomskega, družbenega, političnega in za razumevanje je treba te različne vidike povezati. Predvsem pa si moramo ob novicah postavljati svoja vprašanja.

Napovedujemo, vabimo

Znaš, nauči drugega - konferenca Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje in podjetja S&T o darovanju znanja.

Ljubljana, 15. september 2011 ob 9.45

V Narodnem muzeju Slovenije, ki se nahaja na lokaciji Maistrova 1 (vhod s ploščadi na Metelkovi) v Ljubljani, se 15. septembra s pričetkom ob 9.45 lahko udeležite konference, kjer bo predstavljeno gibanje učenja računalništva v dvoje, sodelovanje nevladne organizacije in gospodarstva, darovanje znanja in naložbena filantropija. Konferenco Znaš, nauči drugega organizirata Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje in podjetje S&T.

Kotizacije ni. Prijave: a.radojc@siol.net.

Vabimo vse, ki si želijo spoznati mrežo medsebojnega računalniškega opismenjevanja.

Zlatolaska z razstave

**Gozd kot prostor pravljicne utopije - otvoritev razstave po likovnem natečaju
Stična, sreda, 27. september 2011, ob 17.00 uri, Muzej krščanstva na Slovenskem**

Na likovni natečaj Javnega sklada Republike Slovenije, ki se je zaključil konec januarja 2011, se je prijavilo 390 odraslih avtorjev. Natečaja so se udeležili tudi slušatelji fotografskega študijskega krožka U3 Grosuplje: *Marjan Trobec, Ivo Puhar, Vera Puhar in Ivan Lavrič*. Njihova dela so bila izbrana in razstavljena v galerijskih prostorih muzeja.

(Vir: UTŽO Grosuplje)

Staranje in prostovoljstvo v luči vseživljenjskega učenja, konferenca ZLUS

Portorož, 13. in 14. september 2011

Dušana Findeisen in *Senka Hočevar Ciuha* bosta v treh nastopih predstavili gornjo problematiko.

Ljubljana, Hotel Lev, 27. september 2011

Finland & Slovenia: Current Issues in Adult Education

Andragoški center Slovenije, Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje in Zveza finskih centrov za izobraževanje odraslih skupaj pripravljajo konferenco o izobraževanju odraslih v Sloveniji in na Finskem. Sodelovali bosta *Dušana Findeisen* in *Senka Hočevar Ciuha*, *Barbara Kelbl*, *Kinodvor*, pa bo predstavila sodelovanje *Kina Kinodvor* z UTŽO.

Za več informacij pokličite: 041 355 313

Teče, teče... Foto: Miklavž Čuk, 2010

Znanje je nematerialna dobrina, naj teče med nami

Portorož, 13.-14. september, 2011

Dejavno staranje in prostovoljstvo v luči vseživljenjskega učenja sta organizatorja, Zveza ljudskih univerz in Andragoško društvo Slovenije, poimenovala svojo konferenco v Portorožu. Teoretskim razglabljanjem (Dušana Findeisen, Mara Ovsenik, Sonja Kump, Sabina Jelenc, Primož Jamšek idr.) so sledila razmišljanja o tem, kako starejši pridobivajo znanje za "profesionalno" organizirano prostovoljstvo. Senka Hočevar Ciuha (UTŽO Ljubljana) je poudarila, da *znanja ni moč degradirati v informacije*. Navzoče je v svoji delavnici vodila v razmislek o tem, kaj znamo (izkustveno znanje), kaj lahko damo drugemu in skupnosti, kaj zna drugi in kako nas lahko znanje, ki teče med nami obogati. »Ona je mene učila angleščine, jaz pa njo zeliščarstva«. »On dobro pozna francosko literaturo, jaz rada berem... Naredili bomo bralno skupino starejših na mojem domu, povzetke prebranega bomo dali na splet«. Navzoče je navdušila Natalija Planinc (Društvo Anbot), upokojena vzgojiteljica, animatorica Pirana in vseh družbenih skupin tega kraja. Z njeno energijo, znanjem in čustvi so oživeli prebivalci Pirana in je oživela kulturna dediščina tega mesta, zablestel je Solinarski praznik na dan Sv. Jurija. Od nje prihaja tudi naša zamisel o *študijskem krožku reciklaže. Nam ga lahko pomagata zasnovati?*

Znaš, nauči drugega, konferenca UTŽO in podjetja S&T je povezala nevladne organizacije in podjetje

Ljubljana, 15. september 2011

Prof. dr. Ana Krajnc je načela vprašanje učenja v post-moderni družbi in nezadržnih potreb po znanju, ki jih ni moč zadovoljiti le z izobraževalnimi ustanovami, »darovanje znanja pa zato postaja vse pomembnejše«, je poudarila. Na konferenci in okrogli mizi v organizaciji UTŽO in S&T je Maša Bizovičar uvodoma razgrnila ozadje gibanja *Znaš nauči drugega, računalniško učenje v dvojicah starejših*. Prostovoljni mentorji oziroma mentorice z različnih UTŽO in nevladnih organizacij in tisti, ki prihajajo iz podjetja S&T, so analizirali svoje motive za tovrstno delo in povedali, kako se sami ob tem spreminjajo, kar je poglobilni cilj tega gibanja. *Ema Perme*, vodja Sektorja za izobraževanje odraslih na MSŠ je navzoče seznanila s podporo Ministrstva za šolstvo in šport neformalnemu izobraževanju odraslih. *Mag. Marko Papič* s Fakultete za elektrotehniko je poudaril, da v Sloveniji starejši uporabljajo računalnik za iskanje

informacij, poslušanje radia, za pošiljanje elektronske pošte. V tem smo nad evropskim povprečjem, sicer zaostajamo. *Robert Trnovec* iz podjetja S&T nas je spomnil, da je vsako dobro in uspešno podjetje zavezano skupnosti in ker je produkt S&T znanje, cilj UTŽO pa je tudi večanje inboljšanje znanja, sta se obe organizaciji združili v skupnih prizadevanjih. *Dušana Findeisen* je na koncu predstavila še koncept naložbene filantropije, koncept dolgotrajnega programskega sodelovanja podjetij z nevladnimi organizacijami.

Poletna univerza pod borovci

Poletna univerza za tretje življenjsko obdobje je prostor sodelovanja in zamisli Cres, Trbovlje, september 2011

Že več kot deset let z združevanjem prostovoljnega dela in menjavo znanja deluje *Poletna univerza za tretje življenjsko obdobje na Cresu*. V desetih letih se je izmenjalo veliko tem, programov, ki so bili v povezavi s tujimi jeziki in lokalnim okoljem, programov o medsebojnih odnosih. Vrstile so se izrazne dejavnosti. Je pa poletna univerza tudi prostor srečavanja in novih zamisli. Rezultat zadnje poletne univerze je bil tudi obisk Trbovelj in preučevanje dosežkov tega kraja, srečanja z vidnimi posamezniki in uspešnimi delovnimi kolektivi, o katerih bi veljalo pisati in tako dati zgled drugim. Srečanje, ki je bilo zasnovano po vseh načelih izobraževalnega turizma (študenti povabijo druge študente in mentorje v svoj kraj in ga predstavijo), je organizirala Zvonka Selan, predsednica UTŽO Zasavske regije iz Trbovelj.

Žoge iz »cot« ali kako so v Trbovljah oživeli knapi in njihov način življenja Trbovlje September, 2011

Nekdanji muzej NOB v Trbovljah se je prelevil v splošni muzej, prehod pa ni bil preprost. »Ali dovolj poznamo vsakdanje življenje svojega kraja in ljudi,« so se spraševali kustosi. »Kako ga spoznati v najkrajšem času?« Mag. Jana Mlakar Adamič je bila takrat tudi mentorica na UTŽO in s svojo študijsko skupino na področju prehrane in prehrambnih navad je pričela brskati po arhivih in kolektivnem spominu prebivalcev v kraju. Nastala je študija *Teknilo jim je, oživel je Grenadir marš*, oživeli so drugi recepti knapov, nastala je knjiga, ki je doživela že tretji ponatis. Iz tega delovanja je zraslo tudi zanimanje za stare igrače in nekdo je uporabil svoje mizarske spretnosti, da so nastale igrače po starih predlogah. Iz nogavic so se oblikovale žoge iz »cot«. Razstava igrač je oživela z otroki, obiskovalci muzeja, ki so se jim igrače iz »cot« priljubile. Kadar pridobivanje znanja zvežemo z življenjem, se to prične kotaliti kot snežena kepa, ki nase vleče vse več snega in ima vse večjo moč.

Digitalno pripovedovanje starejših v Bristolu

Grundtvig, učenje in nova tehnologija v pomoč udeležencem 50+ Bristol, 2011

»Nekoč smo sedeli v sobi okrog zakurjene peči, poslušali in si pripovedovali zgodbe, danes stari ali mladi lahko to naredimo s pomočjo novih orodij in novih tehnologij.« V začetku meseca junija se je *Nada Klučar*, študentka UTŽO Ljubljana, v Bristolu udeležila petdnevne delavnice, namenjene udeležencem iz Evrope 27-tih. Delavnica je uvrščena v Grundtvigov program vseživljenjskega učenja. Program je namenjen zgolj starejšim udeležencem, ki pod mentorstvom mladih in starih uporabijo lastno arhivsko gradivo (fotografije, filme, skice...) in izdelajo film. V delavnici so udeleženci svojo zgodbo najprej povedali drugim udeležencem, uporabili so svoje osebno gradivo in s pomočjo digitalne tehnologije ustvarili kratke digitalne filme. Udeleženci so s svojimi filmi ustvarili dokument nekega časa, nekih odnosov, »sestavili« so se, kajti s filmom so zaživel ne le kot bitja sedanjosti, marveč tudi kot bitja preteklosti in prihodnosti. Zbledeli so stereotipi o tem, da nove tehnologije pripadajo le mladim, usposobili so se za nadaljnje prenašanje znanja na druge.

Več: <http://www.dshed.net/grundtvig-workshops-learners-aged-over-fifty>

Aktualno: geriatrija in zdravstvena gerontologija pri nas Brdo pri Kranju, 15.9.2011

V imenu UTŽO v Ljubljani se je problemske konference z naslovom *Geriatrja in zdravstvena gerontologija v slovenskem prostoru* udeležil njen študent mag. Alojzij Trontelj. Ministrstvo za zdravje RS, ki je konferenco organiziralo, je pritegnilo več kot 200 udeležencev. Namen konference je bil izboljšati sodelovanje in povezovanje subjektov s tega področja. Teme konference so bile raznolike; vse od gerontostomatologije do polifarmacije, psihičnih sprememb v starosti, staranje ženske populacije, etike in visokošolskih študijskih vsebin, bolj malo zaokrožene, kar opozarja na nujnost nadaljnega tematiziranja in priznavanja problematike starejših v visoki starosti. (Vir: Alojzij Trontelj)

Kraljestvo za konja ali parkirišče za dvorano, Ljubljana September 2011

Slomškova dvorana na Poljanski 6 v Ljubljani bo zdaj sprejela v svoje okrilje študente UTŽO. Kdor vodi izobraževanje za starejše odrasle, mora biti pozoren na kulturno kontinuiteto. Pa tudi na to, da je treba takšno izobraževanje postaviti v središče kraja, v prostor, s katerim se je moč istovetiti, kamor je moč brez strahu povabiti tuje in domače goste. Prostor mora izkazovati vključenost starejših v družbo, ne more biti kakršenkoli, kajti za obrobne družbene skupine je pomembno, da na različne načine znova vstopijo v središče družbenega dogajanja. V evropskih glavnih mestih takšne prostore najame mesto ali jih brezplačno prepusti v uporabo mestni univerzi za tretje življenjsko obdobje. V Grenoblu so ji tako prepustili staro medicinsko fakulteto, drugod kaj drugega. Tega v Ljubljani v takšni obliki sicer nismo dočakali

(MOL nam pomaga drugače). Veseli pa smo, da smo lahko zdaj na Poljanski 6, kjer se zdaj odvija glavna našega dela, najeli še dvorano, ki nosi ime našega lingvистa in literata Antona Martina Slomška. Da bi jo lahko pridobili in najeli, smo se zaposleni odpovedali uporabi parkirišča na dvorišču stavbe.

Je Kitajska obrnila hrbet svojim starejšim - v premislek vsem o dalekosežnem vplivu spreminjanja družbenih in osebnih vrednot

Rim, 2011

Kitajska, dežela Konfucija, ki je v spoštovanju starejših prepoznal korenine človečnosti tako zelo, da je zapisal »Spoštovanje staršev in starejših iz ljudi naredi ljudi«, se pričinja odločno spreminjati. S Kitajske namreč poročajo, da je nedavno sredi ulice omahnil osemdesetletni mož, mimoidoči pa se zanj niso zmenili in tako je devetdeset minut ležal na pločniku in v mlaki krvi, vse dokler mu niso priskočili na pomoč sorodniki. Mimoidoči se zanj niso zmenili, pravijo, ker so se bali zapletov: da jih bodo morebiti obsodili zlorabe ali česa podobnega. Dnevnik ljudstva, časopis Komunistične stranke, je nato izvedel anketo med bralci in izkazalo se je, da bi 80% vprašancev ravnalo podobno, boječ se obtožb, kajti pogosto se dogaja, da starejši padejo in uspešno tožijo tiste, ki jim pomagajo. Kitajska oblast se je odzvala s publikacijo »Kaj storiti, če starejši padejo«. Poklicati je treba sorodnike, da ga ti spremijo v bolnišnico, pravijo v priročniku. (Vir: Centro Maderna)

15/2011

Ura je navita. Foto Miklavž Čuk, 2011

Uro smo navili na novo, osemindvajseto študijsko leto

Ljubljana, september - oktober 2011

Začetek študijskega leta smo pospremili z obsežno javno kampanjo, z razpravami o pomenu izobraževanja starejših za starejše in družbo, o stereotipih o starejših, o tem, kako se starejši učijo, o dejavnem staranju, o novih programih, o mreži *Znaš, nauči drugega* itd. In koliko se vas je vpisalo? Naši svetovalci so sprejeli in so svetovali več kot 900 novim vpisnikov, od tega je bilo več kot 450 prvič vpisanih in približno 15 % moških. Izobraževanje se demokratizira! Približno enak je delež tistih z zaključeno srednjo šolo in tistih z višjo in visoko izobrazbo. Manj pa je, razumljivo, vpisnikov z nižjo izobrazbo in onih z magisterijem in doktoratom znanosti. Poseben čar izobraževanja za tretje življenjsko obdobje je morda prav v tem, da programi rastejo iz potreb in želja študentov, iz njihovega izkustvenega znanja, zato dosežena formalna izobrazba ni nujno odločujoča. Prijateljstva se lahko stekajo v tem obdobju med zelo različnimi ljudmi. Zahvaljujemo se Evropskemu socialnemu skladu in Ministrstvu za šolstvo in šport RS za podporo svetovalnim dejavnostim.

Dvakrat v družbi s Trubarjem

Ljubljana, oktober 2011

Študijska skupina *Spoznajmo svoje mesto in domovino* mentorice mag. *Olge Paulič* z UTŽO Ljubljana je v Cankarjevem domu in v Trubarjevi hiši literature predstavila svoje odkrivanje Trubarja. Gre za projektni način učenja.

Samostojna razstava dobrodelnih stvaritev

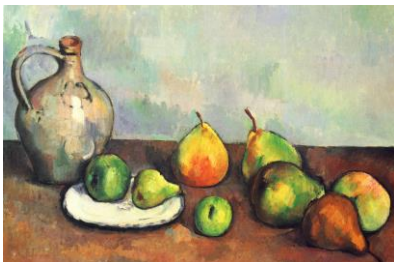
Ljubljana, 10. oktober 2011

Punčka iz cunj je izobraževalno prostovoljska dejavnost UTŽO sodelovanju z UNICEF-om. Članice študijske skupine so z razstavo svojih stvaritev počastile praznik Četrtna skupnosti Ljubljana - Center.

Kaj storiti, če si študent prisvoji socialni prostor? Novo izobraževanje mentorjev

Grosuplje, 17. oktober 2011

Doc. dr. Nives Ličen je zbrane vodila v razmišljanje o življenjskih zgodbah krajanov in o pomenu teh zgodb za razvoj in dokumentiranje življenja kraja. *Doc. dr. Marko Radovan* je približal občinstvu diskusijsko metodo, temeljno metodo v izobraževanju odraslih. Kaj storiti, kadar diskusija zdrkne z vajeti? Kaj storiti, če si kdo prisvoji socialni prostor in drugim ne pusti do besede? Ta in druga vprašanja so postavljali novi in stari mentorji izobraževanja starejših. *Dušana Findeisen* je odprla večno temo o primitivnih kognitivnih shemah, kakršne so stereotipi o starejših. Za podporo se zahvaljujemo MJU in Evropskemu socialnemu skladu.

Paul Cezanne: Tihožitje: vrč in sadje

Izbirajmo preudarno, jejmo zdravo

Ljubljana, 18. oktober 2011

Skozi leto se bo na UTŽO v Ljubljani zvrstil cikel predavanj s skupnim naslovom: *Izbirajmo preudarno, jejmo zdravo; varno ravnanje z živili: od izbire do zaužitja*. Prvo predavanje asist. dr. Tanje Pajk Žontar je imelo naslov *Zakaj zdrava in uravnovežena prehrana v poznejših letih življenja?* Če je družba bogata, ponuja vrsto prehranskih proizvodov, ki nam lahko omogočijo, da se prehranjujemo uravnoveženo. Kljub obilici hrane pa smo nemalokrat podhranjeni ali slabo prehranjeni; uživamo preveč slabih maščob, preveč slabih sladkorjev, preveč kalorij naenkrat ali uživamo hrano brez prehranske vrednosti. Naslednje predavanje bo 8. novembra ob 13.30 v Slomškovi dvorani UTŽO, Poljanska c. 6 Ljubljani. **Zahvaljujemo se Ministrstvu za zdravje za podporo.**

V tretjem gre rado, film producentov Andragoški center Slovenije in RTV Slovenija

Ljubljana, 19. oktober, 2011

Marko Živec, študent na UTŽO Ljubljana in *Dušana Findeisen* sta se udeležila predstavitve filma *V tretjem gre rado* (avtorice Borke Kucler, producentov ACS in RTV Slovenija). V filmu o dejavnem staranju spregovorijo predvsem starejši sami, pa tudi predstavniki Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, Inštituta Antona Trstenjaka, Zveze društev upokojencev, Zavoda za zaposlovanje. O upravljanju s starostjo (age menedžment), novem študijskem programu Ekonomske fakultete, je spregovoril dr. Vlado Dimovski. Film si boste kmalu lahko sposodili v knjižnici UTŽO v Ljubljani.

Disleksija: življenje med genialnostjo in izločenostjo

Ljubljana 19. oktober 2011

Prof. dr. Ana Krajnc je otovorila izobraževalni cikel »Disleksija: življenje med genialnostjo in izločenostjo« z uvodnim predavanjem na temelju svoje obširne raziskave o disleksiji pri odraslih. Cilj, ki smo si ga zadali, je usposobiti starejše študente za razumevanje in obvladovanje tega pojava. Nekateri si želijo razložiti sebe, nekateri so bili učitelji, pa jih je zgodaj pričelo zanimati to vprašanje, nekateri želijo pomagati vnukom, vsi pa se bodo usposobili za prostovoljno delo s tistimi, ki potrebujejo pomoč. Zgodnje odkritje disleksije je pomembno, pa tudi, če je pozno, pomaga, da si utrdimo samozavest. **Zahvaljujemo se Ministrstvu za šolstvo in šport RS za podporo.**

UTŽO ni storitev, je način življenja

Ljubljana 20. september in 12. oktober 2011

Alijana Šantej je nove mentorje in animatorje na dveh ločenih srečanjih uvedla v novo študijsko leto. Med vprašanji novih mentorjev je bilo tudi »Koliko naj povem o sebi?« Carl Rogers, ameriški humanistični psiholog v svojem delu »On becoming a person« (slov. »Kako postati osebnost«) pove, da takojšnje razkritje samega sebe odpre pot učenju in odnosom. Srečanje z novimi animatorji pa je bilo namenjeno temu, da se spoznajo z nekaterimi načeli UTŽO: družbeno poslanstvo, samo-organiziranost, so-odgovornost, so-ustvarjanje univerze in vsega, kar se tu dogaja, pa tudi spoštovanje dela in hotenj verige predhodnikov. Porabniški duh ne spada na UTŽO.

Prostovoljci (in vitezi) dolge mize

Ljubljana, 21. oktober 2011

Prostovoljci, ki so podprli dejavnosti vpisa (vpis, svetovanje, animacija, javna kampanja) v 28.

študijsko leto UTŽO v Ljubljani, so svoje misli in izkušnje izmenjali med seboj in z zaposlenimi ob tradicionalnem skupnem kosilu. »Zadovoljni smo«, so dejali, »da smo študenti in svetovalci hkrati, da tako lahko predamo ne le informacije, marveč tudi svoje občutke novim vpisnikom.« *Alijana Šantej* je poudarila posebne prispevke slehernega med njimi. Bila pa je to tudi priložnost, kjer smo kovali načrte za prihodnost.

Utrinek s posveta. Foto: Aleksandra Radojc

V Slomškovi dvorani UTŽO se je odvijal dialog državljanov

Ljubljana, 25. oktober 2011

V okviru projekta *Krepitev mreže NVO izobraževanja starejših* so se zvrstila krajša predavanja o nevladni organizaciji in zagovorništvu (Goran Forbici, direktor CNVOS) in srečanje predstavnikov nevladnih organizacij z *Emo Perme*, vodjo Sektorja za izobraževanje odraslih na MSŠ. Srečanje je moderirala *Ana Krajnc*. Odprla so se številna vprašanja; kako črpati sredstva iz Evropskega operativnega programa za razvoj človeških virov in iz slovenskega integralnega proračuna, pa tudi regijska sredstva (Lili Mahne) iz Regionalnega sklada, ki naj 20% sredstev nameni civilni družbi. Tretjino sredstev za izobraževanje odraslih naj bi prispevali posamezniki, tretjino država, tretjino občina; *naj* bi bilo pravilo. V dialogu udeleženi državljani so predlagali uvedbo *računovodstva prostovoljnega dela*, tako, da bi se prostovoljno delo štelo kot vložek nevladne organizacije. Zakon o prostovoljstvu to že omogoča, je povedal Goran Forbici. *Maša Bizovičar* je predstavila rezultate evalvacije, ki je bila opravljena pri v mrežo vključenih nevladnih organizacijah. Vprašalnik je pokazal, da si članice mreže želijo predvsem skupnih projektov, še več svetovanja, informacijske podpore in pomoči. *Dušana Findeisen* je skupaj z navzočimi državljani oblikovala priporočila, pobude za Nacionalno resolucijo o programu izobraževanja odraslih, ki je prav zdaj v pripravi. **MJU in ESS se zahvaljujemo za sofinanciranje tega srečanja in projekta.**

Razširjena seja Sveta mreže Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje

Ljubljana, 25. oktober 2011

Bilo je to srečanje predstavnikov slovenskih UTŽO, na katerem se je poleg formalnega dela, ki ga je vodila prof. dr. *Ana Krajnc*, predsednica sveta, odvil še tisti pomembnejši, kjer so o svojih izkušnjah spregovorili udeleženci. Mentorica *Milojka Babšek Valentinčič* je predstavila svojo udeležbo v projektu 18 letij - avdiovizualno izobraževanje v Bristolu, skupaj s študentko *Majdo Kohne* pa še sodelovanje njune študijske skupine z irskimi organizacijami prostovoljnega dela. *Tamara Jare* je navzoče navdušila za študij naravoslovja in uvajanje prostovoljstva v botanične vrtove. *Borka Kucler* (ACS) je predstavila film o dejavnem staranju »V tretjem gre rado«. Napovedali smo tudi prihajajoči 1. festival: Znanje, kultura in tretje življenjsko obdobje v Škofji Loki.

Študijski krožek Poteze je razstavljal v sprejemni dvorani Slovenskih železnic

Ljubljana, oktober 2011

Pod vodstvom mentorja *Simona Hostnika* so člani njegove slikarske študijske skupine vihteli čopič, stvaritve pa mesec dni razstavljali v avli Slovenskih železnic.

Kdor potuje, zna pripovedovati. Video mladih in video generacij ali spoznajmo se

Nemčija, 2011

Nemško Zvezno ministrstvo za družino, starejše, ženske in mlade je povabilo mlade do 25 in starejše nad 50 let, da pripravijo filme, v katerih bodo mladi pripovedovali o starejših in o tem, kako poteka njihov vsakdanjik in obratno starejši o mladih. K sodelovanju vabijo tudi starostno mešane ekipe amaterskih filmskih ustvarjalcev. Predlagane so tudi druge teme: pot od enega življenjskega obdobja k naslednjemu. Kdor potuje, zna pripovedovati.

Več: Kinder und Jugendfilmzentrum in Deutschland (KJF), Video der Generationen.

E-pošta: vdg@kjf.de.

Napovedujemo, vabimo

8. november 2011 ob 13.30, UTŽO, Poljanska c. 6, Slomškova dvorana, pritličje levo. Novo predavanje iz cikla Izbirajmo preudarno, jejmo zdravo »Ali dobimo z uživanjem sadja in zelenjave dovolj vitaminov.« Prijave: maja.vodopivec@guest.arnes.si ali tel. 01 433 20 90.

13. december 2011, Kristalna dvorana Škofja Loka

Prvi festival: Znanje, kultura in tretje življenjsko obdobje v Škofji Loki.

Nakazilo do 0,5 % vaše dohodnine nam bo pomagalo doseči nove cilje

Če verjamete v dobro delo Univerze za tretje življenjsko obdobje, nas lahko podprete z do 0,5 % dohodnine! V nasprotnem primeru bo vaša dohodnina (***plačana je avtomatično od vseh, tudi nižjih zneskov pokojnine***) nerazporejena odšla v državno blagajno. Dovolj je, da svojo voljo sporočite Davčnemu uradu (Davčni urad Ljubljana, Davčna ulica 1, 1000 Ljubljana), nam in sebi pa tako pomagate doseči nove cilje. Izjavo lahko podpišete tudi na sedežu Univerze, Poljanska 6, Ljubljana.

Podatki, ki jih potrebujete za izpolnitev izjave:

Naziv organizacije: Društvo za izobraževanje za tretje življenjsko obdobje

Davčna številka: 26365456

Vaš prispevek bomo skrbno uporabili.

Več: www.univerza3.si, rubrika Uvodna stran.

Jurij Vega je oživel v Centru političnih študij v Freiburgu
Foto: Neva Železnik

Od Jurija Vege do evropskih poslancev

Freiburg, 6.-11. november 2011

Marko Živec, Lucija Trontelj, Alojzij Trontelj in Jože Trotošek, študenti angleškega jezika na UTŽO Ljubljana, so v okviru občudijjskih dogodkov projekta DANET mednarodni javnosti v gledaliških kostumih in po scenariju, ki so jih pripravili sami, predstavili majorja, matematika Jurija Vege. Njegove *Logaritmične tablice* in balistični izračuni so obšli svet. Zaključne projektne konference v Centru za politične študije sredi Schwarzwalda so se udeležile še mentorice *Marija Cizelj*, *Alenka Kolman Kavčič* in novinarka *Neva Železnik*, *Dušana Findeisen* je predstavila ugotovitve v Sloveniji organiziranih štirih konferenc UTŽO, prispevala pa je tudi oblikovanje ugotovitev in končnega besedila o dejavnem staranju, identiteti, migracijah in trajnostnem razvoju (teze vseh udeležencev), ki bo predstavljeno evropskim poslancem. Na konferenci je po Skypu stekel pogovor z evropskimi poslanci na posamezne teme konference. (Vir: Marija Cizelj)

Namesto običajnih daril, darujmo znanje. Učenje v dvojici je reševanje problemov v sedanosti z mislijo na prihodnost.

Ljubljana, november 2011

Prof. dr. Ana Krajnc in Senka Ciuha sta v oddaji STORŽ (Radio Slovenija 1) spregovorili o gibanju Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje *Znaš, nauči drugega*. Beseda je stekla o pomenu neformalnega in individualnega učenja, o prednostih učenja v dvojicah, o prostovoljnem mentorstvu, o odnosu mentorja z mentorirancem - ta se v večini primerov razvije tudi v zrelo prijateljstvo. Univerza za tretje življenjsko obdobje zbira podatke o računalniških spretnostih posameznikov, o tem, katere računalniške spretnosti nekdo potrebuje, kar omogoči menjavo znanja v dvojicah. Poslušalec, ki se je oglasil po oddaji, je predlagal, da bi tako menjali tudi znanje o različnih obrteh.

Zlatko Šetinc in študijska skupina Novinarstvo z UTŽO Ljubljana
Foto: Tatjana Rodošek

Novinarji UTŽO so obiskali DNEVNIK, novinarsko hišo staro šestdeset let

Novinarska študijska skupina UTŽO Ljubljana je na začetku študijskega leta obiskala tudi časopisno hišo *Dnevnik*. Sprejel jo je v.d. direktorja Zlatko Šetinc, ki je že polnih štirideset let zaposlen v tej družbi. Po krajši predstavitvi, ko so študenti Zlatka Šetinca seznanili s svojo študijsko skupino, je le-ta obiskovalcem predstavil razvoj časopisne hiše od leta 1951, ko so začeli z izdajanjem *Dnevnika*, vse do današnjih časov, ko praznujejo jubilejnih 60 let. Posebno so ponosni na to, da ljudje radi berejo *Dnevnik*, ki je orientiran v Ljubljano in okolico, tiskana naklada je 43.000 izvodov, kot tudi na *Nedeljski dnevnik*, ki je pravi svetovni fenomen glede na število prebivalcev v Sloveniji, kajti njegova naklada je kar 125.000 izvodov, naročniki in bralci pa so prav v vseh delih Slovenije. (Vir: Anka Rozman)

Trend e-izobraževanja prodira tudi na področje izobraževanja starejših

Ljubljana, 14.11.2011

V okviru delavnice zavoda Zlata leta smo se udeležili izobraževanja s področja postavitve, zagona in uporabe e-izobraževanja *E-učilnica*. Seznanili smo se z odprtokodnim sistemom Moodle, ki omogoča brezplačno postavitve in uporabo platforme za objavo gradiva, anket, klepetalnice, kvizov za preverjanje znanja, koledarja dogodkov in vseh drugih elementov, ki omogočajo učinkovito e-izobraževanje. E-učenje je sodobna oblika izobraževanja, usmerjena k odraslim in drugim učencem. Tovrstno obliko posredovanja znanja uporablja vse več fakultet in izobraževalnih inštitucij, organizacijam za izobraževanje starejših pa omogoča neslutene možnosti izobraževanja svojih članov in širjenja informacij. Vse zainteresirane posameznike in nevladne organizacije izobraževanja starejših, ki jih zanima sodelovanje pri vzpostavitvi tovrstnega učnega okolja v sklopu Univerze za tretje življenjsko okolje, vabimo, da se nam s svojimi predlogi in idejami javite do konca letošnjega leta na e-naslov: a.radojc@siol.net, da skupaj raziščemo možnosti, potencialne in prednosti uporabe sistema Moodle.

Vika in Boja na večerji pri Selene Fiaschi z glasbene šole F. Landini

Je mednarodno prostovoljstvo starejših oblika učenja ?

Ljubljana, oktober - november 2011

Učimo se na različne načine: s knjigo v roki, na predavanjih, ob srečanjih, na potovanjih, le zakaj se ne bi učili s prostovoljnim delom? Med UTŽO Ljubljana in Glasbeno šolo Francesco Landini iz Firenc je tako ponovno stekla izmenjava prostovoljcev. *Viktorija Brozovič* in *Bojana Žokalj Jesih* sta v Firencah predstavili zgodbe o glasbi in poeziji slovenskih obmejnih pokrajin z Italijo, med drugim tudi zgodbo Aleksandrink, ki so v času gradnje Sueškega kanala z Goriške množično odhajale v Egipt kot dovilje. Naši študentki sta italijanskim vrstnikom predstavili tudi rezijansko glasbo, mlajšim tečajnikom pa podobo Slovenije ob pomoči sestavljanke in Zverinice iz Rezije. Na UTŽO Ljubljana sta zdaj prišla prostovoljca *Donatella Collini* in *Leonardo Sarperi* iz Firenc. Srečanja študijskih skupin italijanskega jezika bogatita z branjem Collodijevega Pinocchia, Pratolinijevega Mettela ter drugimi zanimivimi vsebinami.

Projekt prostovoljnega dela starejših je financiran iz programa VŽU, podprogram Grundtvig. (Vir: Bojana Žokalj Jesih in Maja Vodopivec)

Branje književnih del pomaga razsvetliti sedanost

Pariz, France Culture, november 2011

Beseda, ki jo pogosto srečujemo, je pravičnost. In kaj je to? Je občutek za pravičnost prirojen? Se pravičnosti učimo? Angleški filozof *David Hume* v svoji *Razpravi o pravičnosti* pojasni, da ta omogoči, da živimo skupaj, upoštevajoč dogovorjena pravila. *Anton Pavlovič Čehov* pa v romanu *Moje življenje* opiše Štefana, ki mu njegova plemiška družina ne dovoli delati. Štefan sreča dekle, ki tudi verjame, da bosta lahko živela od svojih rok. Misli, da jo ljubi. Poročita se in se naselita v zaostali vasi. Delata, sejeta, kopljeta v potu svojega obraza.... A kaj se zgodi? Kmetje ju ropajo, ju zasmehujejo. Dekle omaga, zahteva ločitev in Štefan ostane sam. In kaj spozna? Odkrije, da revni, razcapani, zapiti kmetje ne razumejo in ne spoštujejo njihovih naporov, spoštujejo pa vendarle nekaj: *pravičnost in pravico*. »«To ni prav, to ni pravično,« zatrjujejo otroci že pri petih letih starosti. Spoznanje za današnje (predvolilne) in vse čase... pa tudi za mentorje študijskih skupin. Mentor mora biti pravičen.

V Sloveniji so ženske zdrave do 73. leta, moški pa malo dlje

Bruselj, 18. oktober 2011

V *Futurage* so razmišljali o zdravem življenju za več življenja in več let. *Healthy Ageing for More Life and Years* se je angleško imenovala prva konferenca, ki se je v okviru raziskovalnega projekta *Futurage* odvila v Bruslju. Je moč zgodaj v življenju poseči v razvoj starostne šibkosti, so se spraševali. Do katerega leta je še moč z izobraževanjem učinkovito vplivati na zdravo staranje, do kakšne mere lahko z izobraževanjem vplivamo na pomembne življenjske dogodke, ki vplivajo na naše zdravje? Na slednje vprašanje sta raziskovalca dobila odgovor, da je pri šestdesetih letih vpliv izobraževanja osemdeset odstotni, pri sedemdesetih pa štirideset

odstotni. Raziskovala sta tudi pričakovano življenjsko dobo po dopolnjenem 65. letu starosti v različnih državah. V Sloveniji lahko ženske pričakujemo še osem let zdrave starosti (do 73. leta) in moški devet let (do 74. leta), najslabše je v Estoniji: ženske in moški le do 69. leta starosti. Da bi lahko bili dolgo zdravi, bi morali živeti v Islandiji. Ženske so tam zdrave do 78. leta starosti, moški enako.

Iz študijskega krožka Moji starši so stari in Evropskega parlamenta

Oktober, 2011

Evropski Parlament je sprejel Resolucijo za nove spretnosti in zaposlitev

26. oktobra je Evropski parlament sprejel Resolucijo o programu za nove spretnosti in zaposlitev (angl. Resolution on the 'Agenda for New Skills and Jobs'). Eksperti AGE (med njimi *Dušana Findeisen* v imenu *Slovenske UTŽO*) so pripomogli k vključitvi vprašanj starejših delavcev v resolucijo. »Število starejših narašča,« sporoča AGE, zato je potrebno upoštevati uvajanje pobud kot so: več delavcev na enem delovnem mestu, preverjanje spretnosti in poklicne poti starejših delavcev, prostovoljstvo zaposlenih, upokojevanje na obroke, tudi tistih, ki so zaposleni v svobodnih poklicih. Delodajalci naj podprejo starejše delavce, ki skrbijo za ostarele sorodnike.

Izobraževanje in staranje, kolokvij posvečen izobraževanju za visoko starost

Mulhouse, 24.-25. november 2011

Kolokvij *Formation et Vieillessement* bo interdisciplinaren in posvečen predvsem izobraževanju v četrtem življenjskem obdobju. Namenjen je osebu domov starejših, terapevtskemu izobraževanju in izobraževalnim procesom, v katere so vključeni upokojenci. Na programu so prispevki *prof. Cornelia Kricheldorff*, izvedenke na področju izobraževanja oseb v visoki starosti. Sledila bo okrogla miza o pomenu izobraževanja starejših (ponudba izobraževanja, potrebe, ki še niso pokrite). Ob okrogli mizi se bodo srečali politiki, geriatri, organizatorji izobraževanja odraslih itd.

Napovedujemo, vabimo

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje vas vabi na

PRVI MEDNARODNI FESTIVAL

ZNANJE, KULTURA IN TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE

13. december 2011

Sokolski dom, Kristalna dvorana

Škofja Loka, Mestni trg 17

PROGRAM

9.30 - 10.00 Sprejem obiskovalcev

10.00 - 10.15 **Uvodni pozdrav**, Miha Ješe, župan Škofje Loke

- 10.15 - 10.30 **Festivalu na pot**, Ana Krajnc, predsednica Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje
- 10.30 - 12.00 **Terska dolina**, Milena Kožuh, Alenka Zupan, Jožica Krašovec, Iva Gasar, Franci Stražar; UTŽO Ljubljana, Igor Černo, Luisa Cher, Zavod za kulturne raziskave, Bardo, Terska dolina, Italija
Don Renzo Calligaro, Zavarh, Terska dolina, Italija
- 12.00 - 13.00 *Odmors pogostitvijo*
- 13.00 - 13.45 **Palčica**, lutkovna uprizoritev Andersenove pravljice. Dramska skupina Žar. Priredba mentorice Ade Bačar, UTŽO Most Ajdovščina
- 13.45 - 14.00 **Identiteta Slovencev, vpliv kulture na samozavest naroda**
Mirko Šterman, UTŽO Most Ajdovščina
- 14.00 - 14.30 **Varuhi dediščine**, Leopold Odlazek, Univerza za tretje življenjsko obdobje zasavske regije Trbovlje, Jana Mlakar Adamič, Zasavski muzej Trbovlje
- 14.30 - 15.00 **Študijski obisk Krapine in Muzeja neandertalcev. Videofilm.** Jasna Ćurin, Božena Lončar, Zvonimir Weber, UTŽO Zagreb
- 15.00 - 15.30 **Profesorica Marija Saje: preplet človeka, kulture in učenja**, predstavitev monografije; Marija Cizelj, Dušana Findeisen, UTŽO Ljubljana
- 15.30 - 16.00 **Hvala ti, sveti Jurij, da naš praznik ni prazen. Medgeneracijsko povezovanje v lokalnem okolju.** Natalija Planinc, Društvo ANBOT (Nekoč), Piran
- 16.00 - 16.45 **Marinkina knjižnica, kaj vse se dogaja med nami!**
Marija Draškovič in prostovoljke, UTŽO Škofja Loka
- 16.45 - 17.00 **Sklepna beseda**, Alijana Šantej, UTŽO Ljubljana

Program bodo povezovala članice študijske skupine Umetnost pripovedovanja z Univerze za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani: Alenka Steindl, Tjaša Jeraj in Helena Ogorelec.

Organizatorji: Univerza za tretje življenjsko obdobje Ljubljana, Univerza za tretje življenjsko obdobje Škofja Loka, Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje. Tel.: 01 433 20 90, e-pošta: univerza-3@guest.arnes.si. Festival je podprl ZPIZ, Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije. **Dolgujemo mu zahvalo.**

Vsem, ki ste sodelovali pri oblikovanju naših E-novic, študentom univerz za tretje življenjsko obdobje, mentorjem in animatorjem študijskih skupin, sodelavcem in somišljenikom ter partnerskim organizacijam in ustanovam se zahvaljujemo za prispevanje k obstoju in razvoju izobraževanja starejših. Vsem vam in bralcem E-novic želimo plodovito, dobrohotno in naklonjeno novo leto.

Uredništvo

Priznanja najboljšim

Ko zaslutimo problem ali novo potrebo, pričnemo brskati po vseh škatlah s teoretskim in izkustvenim orodjem

Ljubljana, 22.-23. november 2011

Dušana Findeisen in *Ana Krajnc* sta na 6. slovenskem forumu inovacij na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani v kategoriji inovatorjev posameznikov prejeli priznanje JAPTI za najboljšo inovativno storitev. Ocenjevalci te družbene inovacije (doslej smo verjeli, da je inovacija zgolj tehniške ali poslovne narave) je sicer niso povsem razumeli, saj so univerzi za tretje življenjsko obdobje zmotno pripisali »velik tržni potencial«, UTŽO pa ni komercialen koncept. Njena vrednost je v boljšanju življenja posameznikov, lokalnega okolja in družbe. Zanimanje za Univerzo za tretje življenjsko obdobje so na forumu spodbudile *Dušana Findeisen* s svojo predstavitvijo na odprtem odru, pa tudi *Alijana Šantej*, *Tamara Jare*, *Alenka Gabriela Čeh* in *Meta Žgur* s svojo razlago UTŽO mimoidočim obiskovalcem forumskega sejma.

Cvetje in čestitke

Ljubljana, november-december 2011

Vsega, kar je vredno, res ni moč izmeriti le z ekonomskimi kazalci blagostanja. O tem priča tudi zadnje priznanje JAPTI, Javne agencije RS za podjetništvo in tuje investicije Slovenski univerzi za tretje življenjsko obdobje. Njenima ustanoviteljicama in sodelavcem so med drugim čestitali številni slušatelji UTŽO, *Emma Perme*, vodja sektorja za izobraževanje odraslih na Ministrstvu za šolstvo in šport, *dr. Simona Kralj-Zatler* z Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, *prof. dr. Janko Muršak*, predstojnik Oddelka za pedagogiko in andragogiko Filozofske fakultete v Ljubljani, *prof. dr. Sonja Kump*, *doc. dr. Nives Ličen* (prav tam), *Sonja Klemenčič*, *Olga Drofenik*, *dr. Nevenka Bogataj* z Andragoškega centra Slovenije, *Nadja Mislej-Božič*, predsednica UTŽO Sežana, *Marija Jazbec*, predsednica UTŽO Sevnica, zgodovinar znanstveni svetnik *dr. Dušan Biber*, *Karin Elena Sánchez* z Združenja izobraževalnih institucij, *Nevenka Kocijančič*, izvršna urednica e-Novičk Andragoškega centra Slovenije, *Matjaž Medvešek* iz Zavoda MISSS, *Lucija Užmah* iz Ženske svetovalnice, *Jasna Kontler-Salomon*, novinarka časnika Delo, *Mateja Rozman Amon* z Ljudske univerze Radovljica, *dr. Milena Bevc* z Inštituta za ekonomska raziskovanja, *dr. Mila Božič* z Inštituta BE-i, *Tanja Činč*, *Fakulteta Doba* v Mariboru in številni drugi. Vsem hvala. (Vir: sedež UTŽO)

UNITRI je dosegla zrelo starost

Nova Gorica, 25. november 2011

Polno dvorano so nagovorili predsednik vlade *Borut Pahor*, župan Nove Gorice *Matej Arčon*, *Duška Prinčič Domenis*, predsednica UNITRI in *Maja Vodopivec*, predstavnica Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje. V svojem nagovoru je predsednica poudarila da novogoriška UNITRI, kot jo imenujejo, s svojimi 70-timi študijskimi krožki daje možnost tudi za družbeno angažiranost starejših študentov. Vredne so bile misli slednjih o pomenu izobraževanja za celoto njihovega življenja, za njihove socialne vloge. Dogodek so naredili slovesen in doživljajski tudi godalni kvartet, pevka šansonov, pevski zbor Unitri. Na slovesnosti so najzaslužnejšim podelili tudi priznanja. (Vir: Maja Vodopivec)

Predsednik države obiskal Ljudsko univerzo Radovljica

Radovljica, 6. december 2011

Na obisku na Ljudski univerzi Radovljica je bil predsednik države dr. *Danilo Türk*. Seznanil se je z njenim delovanjem in delovanjem tamkajšnje Univerze za tretje življenjsko obdobje. Prikazali so mu izvajanje izobraževalnih programov za ranljive ciljne skupine odraslih in seveda program PUM, projektno učenje za mlajše odrasle od 15. do 25. leta, ki so izpadli iz rednega šolskega sistema in so nezaposleni. Pa še to: vprašanje osipnikov postaja eno bistvenih vprašanj, ki se mu bo odslej posvečala Evropska komisija, kajti zaskrbljujoče je, da mnogi mladi dosegajo slabše šolske rezultate, kot so jih v njihovi starosti njihovi starši.

(Vir: Ljudska univerza Radovljica)

Če bi nastala, bi okrepila identiteto Slovencev

Trst, 7. december 2011

Bralnega srečanja v prostorih slovenske *Tržaške knjigarne* so se na povabilo urednice *Martine Kafol* udeležile *Ana Krajnc*, *Nadja Mislej Božič* in *Maja Vodopivec*. *Prof. dr. Ana Krajnc* je v svojem nastopu poudarila pomen izobraževanja starejših odraslih in poslanstva UTŽO v lokalnem okolju. Navzoče je spodbudila, naj ustanovijo svojo UTŽO, pri tem pa poudarila njen pomen za ohranjanje kontinuitete slovenske kulture in jezika v zamejstvu. *Nadja Mislej Božič*, predsednica

UTŽO Sežana, je občinstvu predstavila prehojeno pot te mlade univerze za tretje življenjsko obdobje, njeno delovanje, uspehe in spoznanja. Želimo si, da bi Trst poleg italijanske UTŽO, ki neguje svoje, italijanske izobraževalne vsebine, dobil tudi izvirno slovensko UTŽO, kar bi okrepilo identiteto Slovencev v tem mestu. (Vir: Maja Vodopivec)

Strinjali smo se, da ne potrebujemo tekmovalnosti v izobraževanju, marveč več vedenja o tem, kako se učimo

Bruselj, 8.-9. december 2011

Ukrepi za borbo proti prikrajšanosti v izobraževanju (angl. *Measures to Combat Educational Disadvantage*) se je glasil naslov evropskega posvetovalnega simpozija. Prikrajšanost v izobraževanju in vključevanje vseh v glavni izobraževalni tok je bila tema tega simpozija, ki sta se ga na povabilo Evropske komisije udeležili *Dušana Findeisen* in *Tamara Jare*. Vabljeni izvedenci so se spraševali o tem, kaj je posebnega v izobraževanju nekaterih ciljnih skupin, tudi starejših, in kaj je pri tem potrebno: dobro poznati skupne značilnosti njihovih članov, iz izobraževanja narediti priložnost več za utrjevanje samopodobe in povezovanje s socialnim okoljem, izobraževati tudi socialno okolje, nosilce političnega odločanja, itd. Premalo je bilo poudarka na rešitvah, preveč na ovirah (finančnih, zakonskih, kulturnih, religioznih, ki lahko nekaterim odvzamejo pravico do izobraževanja, pravico, da nadaljujejo z učenjem, da prosto izbirajo). Strinjali so se, da potrebujemo več tematiziranega vedenja o tem, kako se učijo posamezniki (ženske, slabo slišči, starejši, nezaposleni, invalidne osebe, itd.) in tedaj bo moč prepoznati ovire, pa tudi potencialne učencev. Poudarek konference je bil na družbeni dimenziji izobraževanja, na potrebi, da izobraževanje postane manj tekmovalno. »Izbira enega je zavrnitev mnogih drugih.« (Michael Young: *The Rise of The Meritocracy*). Izobraževanje naj ne bo le doseganje ciljev. Vprašajmo se, o čem sanjajo in kakšne vrednote imajo naši (starejši) učenci.

Prof. Marija Saje. Foto: ACS

Nova monografija govori o človeku in kulturi

Ljubljana, 13. december 2011

Novo monografijo Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje *Profesorica Marija Saje: preplet človeka, kulture in učenja*, je njena urednica francistka *Marija Cizelj* opisala kot hommage profesorici, ki je bila osemnajst let starosta mentorjev Univerze za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani, pa tudi kot svojevrsten navdihujoč učbenik, ki pokaže, kako se kleše mentor. *Dušana Findeisen* v uvodu razmišlja o starosti in njenih značilnostih, rekoč, da tudi za starost potrebujemo zgled. Spoznanja o Mariji Saje, kot »šolarici« in kljeni Slovenki so prispevali še *Dušan Jovanović* (»Znanje je bilo izraz rešpeкта.«), *Karel Brišnik* (»Zaradi nje mi ni bilo treba študirati medicine in sem lahko postal igralec.«), *Darja Kramberger* (»Slovenska šola v Srbiji«), *Nevenka Lokovšek* (»Poznati profesorico v dijaških letih in zdaj je kot, da poznamo dva človeka.«), *Štefka Primic*, *Marinka Zavrl*, (»Moja zadnja rédaction za vas.«), *Milica Ozbič*, *Alenka Zgonik* (»Ta Vaša vera vame...«) in drugi. (Vir: Marija Cizelj)

UTŽO Škofja Loka je gostila prvi festival

Škofja Loka, 13. september 2011

Alijana Šantej (UTŽO Ljubljana) je svojo zamisel o festivalu *Znanje in kultura v tretjem življenjskem obdobju* negovala že dolgo, letos pa je festival podprl ZPIZ. V sodelovanju z gostiteljico UTŽO Škofja Loka ter ob sodelovanju različnih ustanov in društev iz vse Slovenije, pa tudi predstavnikov Terske doline ter UTŽO Zagreb se je prvi festival v nizu načrtovanih uspešno odvil. Veliko je bilo tu navdušenja in prostovoljnega dela, da se je lahko odvijal ves dan, kar na dveh prizoriščih. Nekaj poudarkov: festival je odprla prof. dr. Ana Krajnc, predsednica Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, Tersko dolino so predstavili Milena Kožuh, Alenka Zupan, Jožica Krašovec, Iva Gasar, France Stražar z UTŽO Ljubljana, Igor Černo, Luisa Cher iz Centra za kulturne raziskave Bardo in Don Renzo Calligaro, Zavarh, Terska dolina. Sledila je lutkovna predstava Palčica dramske skupine Žar z UTŽO Most Ajdovščina. Mirko Šterman z UTŽO Most Ajdovščina je predstavil vpliv kulture na samozavest naroda. Varuhi dediščine so zaživelili z Leopoldom Odlazkom z UTŽO Zasavska regija Trbovlje in Jano Mlakar Adamič iz Zasavskega muzeja Trbovlje. Študijski obisk Krapine in Muzeja neandertalcev, prikaz videofilma so predstavili Jasna Ćurin, Božena Lončar in Zvonimir Weber z UTŽO Zagreb, monografijo o profesorici Saje francistka Marija Cizelj in praznik Svetega Jurija Natalija Planinc iz Društva ANBOT (Nekoč). Z dogajanjem v Marinkini knjižnici so nas seznanili Marija Draškovič in prostovoljke z UTŽO Škofja Loka. Program so povezovale pripovednice z UTŽO Ljubljana.

S tem, da drugače razmišljamo, postajamo nosilci drugačne podobe starosti

Škofja Loka, 13. december 2011

Loški grad je bil drugo prizorišče Festivala Znanje in kultura v tretjem življenjskem obdobju. V okviru projekta *Krepitev mreže nevladnih organizacij izobraževanja starejših, podprla sta ga Evropski socialni sklad in Ministrstvo za javno upravo RS*, je steklo usposabljanje *Kulturni mediatorji in učenje v muzejih*. Poleg nagovora Jane Mlakar, direktorice muzeja in Borjane Koželj, predsednice UTŽO Škofja Loka ter predavanja Dušane Findeisen «Kulturni mediatorji danes, včeraj, jutri», se je tam odvijalo tisto najdragocenejše; predstavitev kulturnih mediatorjev samih. »Že štiri leta sodelujemo z Loškim muzejem in drugimi muzeji. Vodi nas psihološka potreba in potreba po kulturi.« »Ne znam si predstavljati življenja brez ustvarjalnosti in brez učenja.« »S tem, da drugače razmišljamo, postajamo nosilci drugačne podobe starosti.« »Smo v družbi mlajših.« V Loškem muzeju so mediatorji uredili interno knjižnico, popisali dediščino, naslove iz knjižnice *dr. Ivana Tavčarja z Visokega* in popis digitalizirali, skupaj kar 6000 enot. Na UTŽO Škofja Loka so člani študijskega krožka angleškega jezika prevedli tri zgodbe iz zgodovine njihovega mesta (angl. About The Bishop, The Bridge And The Old Castle), nastal je strip, ki zdaj služi za predstavitev kraja tujcem. Za Loški muzej je nastal popis zgodbe kulturne mediatorke, ki je doma iz Kajbetove gostilne (1894-). Popis bi lahko služil kot program za nadaljnji razvoj te dejavnosti v kraju. »Tja so prihajali furmani z železniške postaje na pol fraklja šnopsa Na kredo, so

pili. Prihajali so berači spat v steljo, pa lovci, pa jetrca so prinesli s seboj, da so jim jih spekli. Drugi spet so prišli le na govejo župco z nudelni in žemljico ter kozarec vina. Med tednom je bilo tam dobiti suha rebrca z okisanim krompirjem...Na Angelsko nedeljo je bilo veselo, plesalo se je pred gostilno, pa flancate jedlo.« *Dr. Staša Tome*, mentorica v Prirodoslovnem muzeju je povedala, da so mediatorji v Prirodoslovnem muzeju pomagali pripraviti razstavo »Skrivnostna smrt mlade Leonore« - predstavitev dediščine za javnost in razstavo »Dotikanje dovoljeno«. V Slovenskem etnografskem muzeju mediatorji pripravljajo avdiovizualizacijo življenjskih zgodb. V vseh muzejih so mediatorji pripomogli k večjemu obisku.

Velika mednarodna raziskava Grandparents Plus o starem starševstvu.

Vloge se spreminjajo

Bruselj, 22. december 2011

Da se vloga starih staršev danes spreminja, čutimo vsi, zato smo na UTŽO Ljubljana tudi pripravili program *Babica in dedek za današnje čase*. Z veliko mednarodno raziskavo o starem starševstvu (angl. International Study of Grand-parenting) bodo raziskovalci ugotavljali, kakšne spremembe v različnih evropskih državah doživlja družbena vloga starega starša v družini in kako družine vplivajo na oblikovanje te vloge. *Grandparents Plus* izvaja to raziskavo skupaj s *King's College London* and *Beth Johnson Foundation*.

Pomembno je vedeti. Spoznanja za izobraževalce

Ljubljana, december 2011

Kdor dela z otroki (babice, dedki, starši, vzgojitelji) mora spoznati *teorijo navezanosti* (angl. *attachment theory*), da ve, da so od vsega najpomembnejša otrokova čustva, vrednost šolskih ocen pa je vprašljiva. Ocene so bolj pomirjevalo za starše, ki so prepričani, da je z otrokom vse v redu, če ima dobre ocene v šoli. V Južni Koreji so dosegli dobre šolske rezultate tako, da so otroke »bičali« z učenjem čez dan in tudi zvečer, toda številni korejski otroci imajo zdaj motnje v razvoju, so agresivni, osredotočijo se nase, postanejo mejne osebnosti. Južna Koreja se je zdaj odločila sprejeti politiko severnih evropskih držav, kjer ni ocenjevanja. Otrok izve le, česa se je že naučil in česa se še mora naučiti. (Vir: Radio France culture)

IANUS, evropski projekt, v katerem je bila partnerska ustanova SUTŽO, je prejel najvišje priznanje avstrijske vlade

Gradec, december 2011

Med številnimi evropskimi projekti, v katerih je Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje sodelovala doslej, sami IANUS ocenjujemo kot razmeroma uspešen projekt, a zdi se, da je vseeno prinesel nova spoznanja v evropskem prostoru. V okviru tega projekta so nastale *Smernice za izobraževanje starejših odraslih* in izšle v več evropskih jezikih, tudi slovenskem. Prevedla jih je Vojka Melinc. *Zelena knjiga* pa služi kot podlaga za politično odločanje glede vprašanj izobraževanja starejših odraslih. (Vir: Katrin Karlhoff)

Univerza za tretje življenjsko obdobje v javnih občilih

Ljubljana, december 2011

Naloga UTŽO je, da spreminja družbeno okolje, pogled na vlogo starejših, zato ob svojem delu nenehno vodi tudi *kampanjo za prepričevanje javnosti*. V okviru te so bili v decembru objavljeni članki in stekle so radijske oddaje na različnih radijskih postajah. V katalogu 6. slovenskega foruma inovacij je na str. 22 izšel intervju z *Dušano Findeisen* o tem, kako je nastala Slovenska UTŽO (Naše inovacije se v prostoru čutijo). V časopisu Delo je *Alenka Zgonik* naredila zapis o

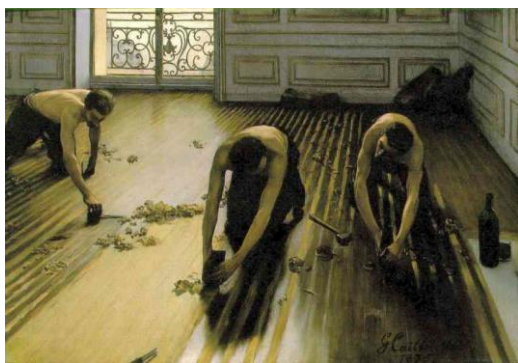
kulturnih mediatorjih in prostovoljstvu, objavljen je bil intervju s slušateljico *Ireno Štirn: Starejši nismo samo čreda ovac*. *Jasna Kontler Salomon* je v istem časniku objavila intervju z *Ano Krajnc* (Študentje seniorji so pri nas še zelo redki, *Delo*, petek 15. december), *Neva Železnik* prav tako intervju z *Ano Krajnc* v reviji *Obrazi*, v Primorskem dnevniku je izšel članek o nastopu v Tržaški knjigarni. Na Radiu Sora je 12. decembra tekla oddaja o Prvem Festivalu znanje in kultura v tretjem življenjskem obdobju, *Alijana Šantej* je imela ob festivalu štiri srečanja z novinarji, *Dušana Findeisen* pa je na radijskem programu *ARS* imela pogovor z novinarjem Jankom Petrovcem v oddaji *Petkov poudarek*. Poudarek je bil na kulturi starejših. O festivalu smo poročali tudi na Državnem portalu za starejše na portalu *seniorji.info*, v e-Novicah *ACS*, v reviji *Vzajemnost* je izšel članek *Alijane Šantej: Prvi festival znanja in kulture*, v *Ekološkem glasniku* pa članek *Senke Ciuha in Dušane Findeisen: Zgodba človeka na zgodbo človeka tke pripoved kraja*. Več:

(<http://www.starejsi.gov.si>, http://seniorji.info/KULTURNI_DOGODKI)

O čem nas obveščata *seniorji.info* ali *Saga Zone*

Ljubljana, december 2011

UTŽO svoje dogodke objavlja na različnih socialnih omrežjih (Facebook), tematiziranih straneh kot so *Eurydice* in *e-Novičke ACS*, *Novice ADEES* (izobraževanje), *e-CNVOS* (tematika nevladnih organizacij), *napovednik.info* (kultura, izobraževanje), *EMIL Map of intergenerational learning* (medgeneracijsko učenje in sodelovanje) pa tudi na spletnem portalu *seniorji.info*. Na slednjem boste našli arhivske posnetke oddaje *STORŽ*, *Radia Slovenija 1*, informacije o delu sorodnih ustanov in organizacij, informacije o oblikah organiziranega sodelovanja med generacijami, marsikatero zamisel, itd. Na svetovnem spletu je najti vse več spletnih portalov za starejše. Prednost vseh je v informacijah, ki so tam zbrane, težava pa v tem, da so tudi križišče stereotipnih predstav o posamezni družbeni skupini, podobno kot revije za ženske, moške ali mlade. Spol in starost namreč kaj malo povesta o slehernem med nami. *Saga Zone*, britanski spletni portal za starejše, ima denimo naslednje rubrike: zavarovanje, denar, počitnice, zdravje, življenjski slog (vse, kar zanima tudi posrednike blaga in storitev). *Seniorji.info* gre dlje, ima tudi rubrike *kultura*, *izobraževanje*, *medgeneracijsko sodelovanje* ipd., ki podpirajo posameznika in skupnost. Več: www.seniorji.info

Gustave Caillebotte: *Struganci parketa, 1875*, olje na platnu

Vsi starejši delavci naj se izobražujejo, je priporočilo EURAG

Tel Aviv, 2011

Prav vsem starejšim delavcem velja omogočiti, da se izobražujejo, pa naj bodo zaposleni ali brezposelni. Tisti, ki se ne morejo ali ne želijo izobraževati, namreč lahko pričakujejo, da bodo slej ko prej izgubili delo. Zavzemali se bomo tudi za čim boljše vseživljenjsko izobraževanje in izobraževanja starejših. Več: <http://eurageurope.org/?p=223>

Napovedujemo, vabimo

Sreda, 4. januar 2011 od 9.00 do 10.30 v Ljubljani, Poljanska c. 6, Slomškova dvorana.

Nadaljuje se cikel predavanj in delavnic na temo disleksija odraslih. *Dušana Findeisen* bo predstavila podobnosti in razlike nadarjenih in dislektikov, njihove značilnosti in bolečino nerazumljenosti ter učne strategije zanje. Sodelujoče predavateljice v ciklu so prof. dr. Ana Krajnc, prof. dr. Marija Kavkler, Tamara Jare, doc. dr. Dušana Findeisen. Udeležba je brezplačna. Vabljeni.